GÖTEBORGS
UNIVERSITET

Det här verket har digitaliserats i ett samarbete mellan Litteraturbanken och universitetsbiblioteken i Göteborg, Lund, Umeå och Uppsala.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den tolkade texten kan innehålla fel.
Därför bör du visuellt jämföra den tolkade texten med de scannade bilderna för att avgöra vad som är riktigt.
Om du anser dig ha upphovsrätt till detta material, ber vi dig vänligen kontakta Göteborgs universitetsbibliotek.

The digitisation of this work is a collaboration between The Literature Bank and the university libraries in Gothenburg, Lund, Umeå and Uppsala.
All printed text is OCR processed into machine readable text. This means that you can search the document and copy its text. Older documents with print in poor condition can be hard to process and may contain errors. Compare the interpreted text visually to the scanned image to determine what is correct.
If you believe you own the copyright to this work, please contact the Gothenburg University Library.

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

LUNDS
UNIVERSITET

UPPSALA
UNIVERSITET

Universitetsbiblioteket

Litt.
Sv.

VINDDRIFNE

VINDDRIFNE

BERÄTTELSER

AF

ELLEN IDSTRÖM

FÖRF. TILL "TVILLINGSYSTRARNA" M. M.

STOCKHOLM

P. A. HULDBERGS BOKFÖRLAGS-AKTIEBOLAG.

NORRKÖPING
M. W. WALLBERG & C:o BOKTRYCKERI
1894.

Innehåll:

Sid.

Abisag 1

Lille Sven 151

En farlig dröm 189

Efter tjugofem år 241

Tryckfel.

Sid.	35	rad	15	står:	hennes	läs:	henne
„	49	„	30	„	vansinnig	„	oansvarig
„	89	„	17	„	vände	„	värde
„	89	„	26	„	viktigaste	„	riktigaste.
„	199	„	8	„	där	„	dör.

ABISAG

Abisag.

"Nu är det afgjordt, Isa; hon kommer — redan i morgon, så vi få genast börja röja ur vår sängkammare — ty naturligtvis skall hon ha det rummet — och flytta upp på gafvelrummet på vinden", sade friherrinnan Hornklou och såg på den midtemot henne sittande dottern, halft undrande, hur denna skulle mottaga underrättelsen, men också med den fasthet, som ett afgjordt sakförhållande medför.

Hon räckte dottern det nyss erhållna och genomlästa brefvet, och medan denna ögnade igenom det, gjorde hon i hufvudet ett hastigt öfverslag af sina resurser till den väntades trefnad, och för alla andra än friherrinnan skulle resultatet ha visat sig förkrossande. Hon hade, sangviniskt förbiseende, att hennes hus icke var lämpligt hvarken i afseende å komfort eller aktningsvärdhet, annonserat efter inackorderingar, men erhållit blott ett enda svar — från en ung fru, som under mötet hade sin man, löjtnant vid X-ska regimentet, på den närbelägna exercisplatsen och därföre fann det så bra att samtidigt med att slippa vara alltför långt skiljd ifrån honom kunna bo på sommarnöje.

"Jag vet, hur det kommer att gå, efter ett par dagar reser hon igen. Inte kan hon hålla ut här", sade Isa, vek ihop brefvet och såg sig om i det tarfliga och ganska oordentliga rummet med både sorg och bitterhet i sitt unga ansikte.

"Åhjo. Jag drömde i natt, att det var en ung och söt människa, som förde lycka med sig. Jag tyckte, att ni voro så goda vänner, du och hon, och att hon bjöd dig att komma och hälsa på sig i sitt hem i Stockholm i vinter. Hon har naturligtvis stort och fint umgänge, och för inackorderingspengarna kunde jag nog köpa dig litet nytt."

Isa svarade icke. Hon var nu så van vid moderns drömmar och blinda tro på dem, ehuru de ännu aldrig slagit in. Och alltid vände de sig ikring den enda dottrens framgång och lycka, ty friherrinnan hade en underlig förmåga att kunna se ljust — både i dröm och vaka — där vanliga dödliga endast sågo mörkt. Och mörk var Isas tillvaro och mörka hennes framtidsutsikter. Hon suckade, lade bort de nyss anlända, ännu icke lästa tidningarna — dagens enda förströelse — samt gick att olustig hjälpa modern med omflyttningsbestyren.

Familjen bebodde numera en liten träbyggnad på fem rum och kök och som låg utmed ängarna i den fordom ståtliga parken till Hornsholm. Slottet hade brunnit en gång i Isas barndom och naturligtvis icke åter blifvit uppbygdt. Det hade baronens förstörda affärer ej medgifvit; oefterrättlig såsom alltid i penningefrågor, hade han ej ens inbetalt någon assurans de senare åren, så denna händelse hade fullbordat den ekonomiska ruinen. Barnen i första

giftet voro väl ute ur boet, men inkomsterna räckte i alla fall icke till för baronens vanor och finansiella missgrepp, och småningom hade han hemfallit åt ett viggande och lånande af vänner och bekanta, som till sist aflägsnat familjen från allt aktningsvärdt umgänge. Härtill bidrog äfven hans giftermål med sina döttrars guvernant, ett fruntimmer, som man i sällskapslifvet haft för vana att helst göra sig lustig öfver, men som dock vetat att sätta den gamle vivörens blod i svallning. Detta giftermål egde ingens sympati, och då samtidigt sorgliga historier om de unga baronerne och fröknarna kommo i omlopp, blef allmänna omdömet, att Hornklou's voro omöjliga, och nämdes namnet sedermera, så var det i förening med någon skandal.

Äldste sonen hade efter ett vildt lif gift sig med en förmögen hemmansegaredotter, den andre i ordningen hade emigrerat och den tredje gick, efter att ha blifvit relegerad ur skolan, som simpel arbetare vid en mekanisk verkstad. Den gamle baronen hade skött sina egna nöjen — sönerne hade fått sköta sina och taga sig fram bäst de kunde. Den äldsta dottren var gift med en kapten vid det regimente, som hade sin exercisplats gränsande intill Hornsholms egor — ett farligt grannskap, som ledt till hemliga möten mellan kaptenen och den unga flickan, tills den förre af hedersskäl måste besluta sig till ett gifte in i den så illa ansedda familjen. De båda vigdes i all stillhet, och sedermera tog kaptenen transport till ett annat regimente, där man icke så mycket visste om hustruns anhöriga eller de händelser som föregått giftermålet. Om den andra dottern,

Xenia, visste skandalen berätta, att hon haft ett förhållande till en stallkarl, men att baronen i tid kommit detta på spåren och, fruktande ett upprepande af den äldre systerns olycka, hade han ryckt upp sig i den grad till handling, att han bragt till stånd, att Xenia skickades bort på en tid, hvarefter hon fick sitt ständiga hemvist hos den gifta systern.

Vid efterdyningarna af dessa hvardagslifvets grundvalar skakande händelser växte Isa opp.

Hon vardt mest öfverlämnad åt sig själf. Men vaken och med tidigt utpräglad håg för att vilja genomtränga tillvarons gåtor, läste hon hvad hon kom öfver, gaf akt på sin omgifning och byggde upp olärda system, som dock måste ramla, minst ett om året, alltefter som hon inhöstade nya erfarenheter från sin trånga värld. Helst flydde hon ut i skogen från det osympatiska hemmet – hon behöfde dess lugna tystnad och upplyftande skönhet vid biläggandet af brottningskampen mellan känslolifvet och intrycken från det stycke otillfredsställande yttre värld som omgaf henne.

Mest betydande för hennes utveckling vardt den massa tidningar och tidskrifter, som den opraktiske — då han aldrig själf läste dem — baronen höll sig med. De slukades — allt däri. Sitt egentliga vetande om lifvet bortom sitt eget område erhöll hon härigenom, och hon fann själf, att det gjorde henne grufligt vis och ... desillusionerad, ehuru det också ingaf henne en viss respekt för detta samma lif, såsom något beherrskande, kraftigt och brutalt.

Det visade henne också hvilken afgrund hennes anhöriga lagt i hennes väg ut i världen. Annars,

utan denna erfarenhet och denna respekt, skulle missnöje med förhållandena i hemmet, panik, den i en trång existens bundnes panik öfver att icke komma loss och ut i lifvet, och den obepröfvades barnsliga tilltro och önskan att upplefva något, ha förmått henne att lämna hemmet och söka sig någon sorts sysselsättning utom dess väggar. Men nu visste hon, hur illa rustad hon var och hur starkt lifvet. En Hornklou måste dock vara väpnad till tänderna med dygder, vetande och fullkomligheter af alla slag för att framgångsrikt kunna kämpa sig igenom.

Hon egde sparsamt af fantasi och byggde följaktligen inga luftslott. Men äfven om hon kunnat det, skulle tron på dem dock fattats henne, så på det hela taget nykter, till och med en smula snustorr, som hennes lifssyn höll på att bli, utan sällskapslif och jämnåriga som hon måste lefva och fullproppad med föga flickaktigt vetande om långa riksdagsförhandlingar, djupsinniga ledare och psykologiska spörsmål. Romaner läste hon äfven, men med en viss ringaktande misstro, parad med en hemlig längtan, att de dock skulle vara sanna — kunna upplefvas. Poesi var henne något *ännu* onjutbart; modern sysslade så mycket därmed och blef så fjoskig. Det skrämde henne.

Men saknade hon fantasi, så hindrade en portion vidskeplighet henne dock ifrån att stelna i materialism.

Skogen och naturen och tron på hemliga makter i lifvet lyfte henne upp öfver hvardagslifvets nivå och bildade en hälsosam motvikt till nykterheten. Ty när denna lät henne förtvifla öfver den plats,

hvarpå hon blifvit ställd i lifvet, så kom fatalismen och lät henne tro, att hennes dag dock också måste randas engång. Och hon väntade dådlös, men icke hopplös.

Hon skulle ha gladt sig åt den unga fruns ankomst, hade hon ej varit så viss om att denna ej skulle kunna hålla ut hos dem, sedan hon väl fått erfara husets bedröfliga skick och vanor och bristfälligheter, som ej ens upphjälptes genom vanlig ordning och snygghet. Anande gagnlösheten däraf tömde hon sina byrålådor och bar innehållet upp på det hvarje trefnad och komfort saknande vindsrum, hon och modern skulle bebo för en tid.

Men friherrinnan var vid ett strålande humör, ända tills stallgossen, som skickats till staden med en rekvisitionslista på diverse förnödenheter, kom åter med beskedet, att hans färd "nöttat te' intet". Pengar hade som vanligt ej medskickats, men nu var krediten totalt slut. Då dystrade hon till ett ögonblick, men så fick hennes sätt att taga allting så lättvindigt åter öfverhand, och hon ref lustigt ikring som ett yrväder ibland årslångt slarf och oreda — rensande och uppsnyggande med den indolentas tillfälliga energi.

"Vi få afstå vårt tvättställ. Nå, man blir nu lika ren i en bleckbunke. Förargligare är det med vattenkaraffen. *Vi* ha nu inte brytt oss om att vara tvungna att använda en butelj i stället, men hon är kanske petig af sig. Kära Isa, försök att öfvertala pappa till att afstå sin — men vänta, du! Kanske är det bäst dröja härmed tills han fått sin aftontoddy — måhända lyckas vi då också få nattduksbordet.

Hon kanske tycker, att bara en stol till vattenglas och ljus och hvad annat hon kan vilja ha till hands är bra obekvämt."

Middagen vardt denna stökdag mer än vanligt hoprafsad och dålig och gaf baronen rikligt tillfälle att glänsa med sin satir. Friherrinnan frågade som vanligt icke efter hvad hon åt, men var i dag böjd för att gifva svar på tal, ty hon kände sig tämligen skuldfri, hvilket icke alltid var förhållandet, då hon mest öfverlämnade matlagningen åt den enda okunniga piga, de hade råd hålla sig med, medan hon själf tillbragte förmiddagen med att skrifva poesi inne på sitt rum, läsa romaner eller sy "söta" förkläden af tyll, band och spetsar — hennes mest utpräglade vurm. Grälet skulle ha varit i full gång som vanligt, hade icke det gemensamma intresset för det ovanliga i tilldragelsen, att man gjorde sig beredd på att taga emot en främmande person i huset, distraherat sinnena.

Baronen förmodade cyniskt, att det "måtte vara en gammal uggla, som icke vågade släppa sin löjtnant ensam på mötet, utan ville vara i närheten för att öfva nödig tillsyn", och tillade, att han för sin egen del ämnade rädda sig genom att resa till en bekant på några dagar — en af de få, som ännu icke stängt sin dörr för den afsigkomne. Vore hon ung och söt, kunde de ju varsko honom — "anfäkta det!"

Löjtnant Böhme var en af de yngre spolingarne — fanns ej på "hans tid", d. v. s. den tid då baronen ännu mottogs af officerarne i lägret; sedermera, sedan man vändt honom ryggen, talade han alltid ringak-

tande om regimentet — "dryga kanaljer, alla de äldre — pojkstruntar när han först lärde känna dem." "Och de yngre — lycksökande skräflare bara. Den här löjtnant Böhme — naturligtvis hade han gift sig af beräkning — just skönt att få hans markatta i huset."

Efter middagen lät han sätta för den gamle, styfbente araben, den ende kvarvarande bland alla kamraterna i det fordom ryktbara stallet, och stallgossen fick skjutsa honom åstad.

Friherrinnan fick nu brådt att hasta tvärs öfver salen och in på hans rum för att taga hvad som tagas kunde, men mot vanan fann hon dörren stängd och reglad. Den listige gamle herrn hade nog förstått, att man närde tankar på att beröfva honom hans sista återstoder af komfort, och försiktigtvis därföre förvarat dem inom lås och bom, medan han vände ryggen till och ej kunde sätta sig till energiskt motvärn.

"Pappa är sig då lik!" utbrast friherrinnan, beklagande sig för Isa, som till sist måste le åt alla förtretligheterna. "Vin, cigarrer, tidningar först och främst, och hvad blir sedan kvar till hushållet! Nätt och jämt så att vi icke svälta ihjäl. Några små välbehöfliga förnödenheter därutöfver kommer aldrig i fråga."

"Ja, jag varnade ju mamma för hela den här historien. Oafsedt det att vi göra oss besvär och bråk för ingenting, då hon naturligtvis inte kommer att stanna, så blir det också ohyggligt att utsätta våra tilltrasslade förhållanden för denna främmandes kallsinniga granskning. Hu! hvilka historier hon kommer att göra däraf — om hon icke är dum."

"Åh, det blir i alla fall bra", sade friherrinnan, som vanligt döf för alla skäl. "Pappa har förstås spelat mig ett spratt — jag hade räknat på litet smått ifrån hans rum. Men sådana äro männen; endast rifjärn biter på deras egoism, och ett sådant har jag då inte varit."

"Nej, det vore synd att påstå."

"Ja, ja, jag har nog varit för flat", svarade friherrinnan godmodigt, där hon stod och ref om bland en packe slarfvigt hoprafsadt linne. "Men låt varna dig häraf, mitt barn, så att du en gång håller efter din man — framför allt till att lämna dig hushålls- och klädpengar ordentligt."

"Javisst — om jag får någon och om han har några."

"Åh, naturligtvis blir du gift — och rik är han, för det har jag drömt", kastade friherrinnan tryggt fram.

"Ja, naturligtvis", svarade Isa vårdslöst, hvarmed samtalet afstannade.

Hon bredde intresselöst ut öfver sängen de enda hela, men omaka lakan, som friherrinnan ändtligen lyckades leta ut bland sitt bristfälliga linneförråd; sedan tog hon bort de blekta eternellerna ur byråvaserna och ersatte dem med ett par artistiska buketter af försommarens brunbladiga berberis med gula blomhängen, hvit hagtorn samt ljusvioletta persiska syrener från den igenvuxna trädgården. De prydde upp det tarfliga rummet och fyllde det med frisk vällukt. Hon rätade äfven på de styfva kattunsgardinerna — fordom storrosiga, men nu urtvättade med oregelbundna bruna pladasker på blåhvit botten

— och umgicks ett ögonblick med tanken att gnida fönsterglasen rena, men öfvergaf den såsom alltför tråkig.

Hon tillbragte aftonen med att förstämdare än vanligt vanka omkring i den förvuxna trädgården, tills hon erinrade sig, att hon hade hela trafven af tidningar, som hon ännu ej för dagens bestyr hunnit plöja igenom mer än till hälften. Hon läste så länge hon såg i den ljusa, blåbleka aftonluften, det lättare godset, konst- och litteraturanmälningarna, politiken och vetenskapliga uppsatser — allt långsamt och tänkande och var för några stunder ute med i lifvet, harmades och gillade, beundrade och grubblade öfver det som blef henne oklart. Därpå gick hon ut att klappa den gamle tröttkörde araben, som just skramlade in på bakgården med den kärra hvari baronen åkt bort.

Stackars den gamle kraken, så han flåsade! Hade fått gå två turer på en dag. Hon gick in efter ett par sockerbitar för att sticka till honom, men himmel! — där fanns i dosan inte mer än en handfull kvar. Och ingen kredit längre. Men älskvärd, pratande om allt möjligt, leende skulle modern gifva den främmande Stockholmsfrun sirap till sitt kaffe. Och hvilket kaffe sedan!"

Den gamle fyrbente vännen skrapade förgäfves med framhofven i marken och hans gnäggning, som hade ett sorgset käxande tonfall, förblef också utan verkan — det vankades intet socker i afton. Han fick nöja sig med ett stycke rågbröd och milda strykningar på den magra länden af flickans hand, innan han fördes in i spiltan till sin ensamma stall-

tillvaro bland strå och halm och blomdoftande junivindar, som obehindradt kilade ut och in öfverallt, där dagern lyste genom sprickor och remnor på det fallfärdiga skjulet.

Isa blef sittande kvar ute på gården på den ena kärrskakeln och blickade mörk i hågen ned i stenläggningen, med sitt tjocka osnygga gräs mellan fogningarna, tills moderns röst uppifrån gafvelfönstret kallade henne.

Då hon kom upp, låg friherrinnan redan, och det var nästan mörkt i det kvafva rummet; men att tända upp ljus kom icke i fråga. Isa visste dock så väl hur allt stod: en smal tältsäng på hvardera långväggen, några omaka stolar, framför fönstret en upp- och nedvänd tomlår, som med en duk på fick tjänstgöra som skrifbord vid friherrinnans skaldeanfall, i hörnet vid fönstret en annan tomlår rest på kant och klädd med skär kambrik och trasiga gardinrester och en spegel med tre slags glas, som gjorde den som speglade sig däri trefärgad — nå, det var toaletten; så i hörnet nere vid dörren stod en tredje tomlåda — alla f. d. vinlådor — där tvättattiraljen doldes bakom en rutig yllesjal.

Hon klädde tyst af sig och kröp till sängs — trött af dagens göromål, något som hon icke var van vid, sysslolös som hon brukade ströfva omkring. Där kunde nog alltid ha varit en hel hop arbete för henne, om hon hållits därtill, men att torka bort damm som ingen brydde sig om, innan det blef veckogammalt, att ordna i rum som endast de själfva sågo, att hålla till i det otrefliga köket, när i alla fall inga läckerheter kunde anskaffas, eller att fiffa

upp sig själf, när hon ingen hade att visa sig för och resultatet i alla fall blefve bedröfligt — nej, då var det bättre att fly ut i skog och mark från alltihop, låt vara med toalettskadorna här och där botade med knappnålar eller galoppstygn, hvad gjorde det! Ingen såg henne, och snart glömde hon själf alltihop för en medhafd bok eller det intresserade studiet af naturens lif rundtom, för nöjet af bärinsamlingen eller det sysslolösa insupandet af luft och växtångor.

"Godnatt, mamma."

"Isa, mitt söta barn — min kära lilla flicka, jag har tänkt ut att det blir nog bäst, att du själf far till staden i morgon och afhämtar fru Böhme vid järnvägsstationen."

Med blodet hett, så att till och med nästippen brann ofvanpå det sena vistandet ute i den kylfriska aftonluften, kastade Isa af sig det åldriga täcket, mellan hvars brustna siden bomullstottar stack fram, och med endast lakanet öfver sin varma unga kropp låg hon och sträckte sig lättjefullt i den lilla hårda bädden samt svarade icke.

"Det gör strax ett behagligare intryck", gentog friherrinnan. "Och så hinna ni bli goda vänner under hemfärden och — och allting kan tagas litet mer ogeneradt sedan."

Isa såg ut genom det gardinlösa fönstret upp mot det stycke pistaciefärgad natthimmel, som hon kunde skönja från sin bädd, och drog en tung suck.

"Mamma menar, att jag skall hartassa med specerihandlarn på samma gång. Sockret är slut, och det är nog mera som behöfs."

"Ja, du kunde just gärna titta in till herr Svensson, du. Han blir nog inte omedgörlig — han är ju din beundrare. Litet tarflig förstås, men en beundrare är dock alltid en beundrare och inte att försmå."

"Ja, det vore ju synd att förneka staden nöjet af att få återse min vördnadsvärda hatt och kappa — för att nu icke tala om frispektaklet af *mig* afhämtande den eleganta löjtnantsfrun *hitut*. Men det säger jag, att tillbaka skjutsar *jag* då inte henne — det skulle öfvergå mina krafter."

"Nå, du ser nu allting så mörkt och det är för sent att disputera med dig härom. Jag skall tänka öfver hvad jag behöfver af herr Svensson. — Gudskelof! för att ha en vacker dotter! Jag skulle blott önska, att du hade ett annat fält för dig än denne beskedlige specerihandlare, fast, gudbevars, karlen är ju hygglig och förmögen också. Nå, dithän ha vi inte kommit ännu att nödgas se på *detta*", tillade hon med ett litet lättfärdigt skratt.

Isa drog åter upp täcket, upp öfver hufvudet för att inte de snyftningar af förödmjukelse, afsky och smärta, som skakade henne, skulle höras af modern. De skulle ha väckt dennas förskräckta och intensivaste deltagande, men ej förståtts.

Bref ifrån fru Böhme till hennes man, löjtnant Torsten Böhme.

Hornsholm d. 14/6.

Älskade min Toto!

Att du skulle få så rätt, och att jag ej lydde ditt visa råd att slå ur hågen resan hit! Du och kamraterne, alla som kände till familjen Hornklou, varnade mig; men jag har nu en gång fått afgjord smak för det ovissa och äfventyrliga. Hu! för det vissa och utstakade! Det är öfverraskningarna, det oväntade, som sätter "piff" på tillvaron. Och så litade jag på mitt goda humör, på min särskilda lilla talang att komma tillrätta med svårigheter och en viss praktiskhet att inrätta mig därefter eller vrida dem tillrätta. Jag hade gjort mig beredd på ett otrefligt rum och dålig utfodring, *mais- mais-*.

Men jag vill berätta ifrån början. Alltså!

Vid stationen i X-köping var fröken Hornklou själf mig till mötes. En ung dame så urmodig och pauvre, att jag till en början förbisåg kärnan för *detta* skal; men då jag hunnit vänja mig vid den halfalnshöga hatten — svårt nog nu, då man endast ser låga, flatkulliga — upptäckte jag därunder ett ansikte, så vårdslöst vackert, att jag intogs af en riktig skolflicksförtjusning; och den löjliga kappan — ett riktigt maskeradupptåg! — lät ana en fullkomlig helgjutenhet under sig.

Jag, landsortsflickan, visste icke förut att skilja emellan skönhet och täckhet, stil och modegalenskap

— konst och talang; men efter vår bröllopsresa, då du, till en början så mycket mot min vilja, släpade mig omkring på muséer och samlingar, har jag fått upp ögonen och är nu en granntyckt skönhetsälskare, dock med en lycklig förmåga att kunna fördraga och respektera fulheten, såsom ovärderlig för skönheten att bryta sig emot.

Jag sträckte mig på tå och kysste flickan på kinden — jag kunde inte låta bli. Hennes skönhet är utomordentligt tyckfull. Ögonen, hvad kemisterne kalla rent berlinerblå, och draget däromkring återfinnes i Venusansikten, men aldrig hos en Juno eller Psyche. Det gör blicken stundom hopklämd — fjärrskådande. Kommer du ihåg dina ord, när du gjorde mig uppmärksam därpå? "Det är som om oskulden drömde om kärleksfröjder."

Ja, detta är Isa Hornklous blick, ehuru hon själf förefaller att vara särdeles klar, förståndsmässig och kyligt reserverad. En smula högdragenhet trodde jag mig också förspörja, men jag förstår nu, att detta endast är en stolt och finkänslig naturs sätt att skydda sig mot alla eventualiteter i form af öfversitteri och nedlåtenhet, något som ju denna flicka i följd af familjetraditionerna kan vänta sig från obekantas sida.

Hon sneglade på min elegans och mitt myckna bagage på ett sätt, att jag nästan kände mig brottslig i min egenskap af välmående öfverklassare. Kofferten finge lösas ut senare, förklarade hon, ty hon hade ingen karl med sig, utan körde själf. Trots mina protester tog hon alla mina småeffekter och bar dem gatan fram till den handlande, där hon

ställt in hästen. Hade jag inte redan ätit middag, så borde jag göra det nu, sade hon, ty vi skulle nog ej hinna fram till Hornsholm förrän till kaffedags.

Jag föreslog, att hon skulle gå med mig och äta. Hon såg frestad ut, men afböjde likväl bestämdt, och jag håller vad hon nöjde sig med några smörgåsar på en bänk i köpingens folktomma plantering. Själf åt jag en hastig middag på stadshuset och hade knappt slutat den, så skramlade Hornklou'ska ekipaget upp för porten för att afhämta mig. Jag blef kall. Det fyrhjuliga åkdonet med ett stoppadt framsäte för oss och vagnskorg bak för alla mina saker och en del påsar — jag kunde förstå för hushållets räkning — liknade, hvad skröplighet och obekvämlighet angår, mer en tattarkärra än ett friherrligt ekipage. Nå, jag hade nu icke annat göra än att sätta mig upp och hålla god min. *Detta* hade jag dessutom föresatt mig förut att göra inför *alla* eventualiteter.

Vägen föreföll rätt lång och det blåste kyligt, så jag var glad ha min plaid att svepa in mig i. Jag ville dela med mig af den åt min körsven, men hon afböjde detta, förklarande, att det icke alls var kallt, men att det väl var min ovana vid att åka i öppet åkdon, som gjorde att jag frös.

Hon hade kanske rätt. Frisk och glödande satt hon bredvid mitt lilla huttrande jag; inte ens de små obehandskade händerna, som höllo tömmarna, förlorade för en minut sin hvita, varma kolorit. Jag försökte få ett samtal i gång, men var rätt modstulen, och hade jag ej haft i bakhåll att försöka leta ut hvad som ännu möjligen förestode mig, så

hade jag nog ej öppnat mun, helst som gudinnankörsvennen var mer frånvarande och ordknapp än talför. Nejden var flack, och hu! så vinden strök fram öfver de stora, vida slätterna. Då vi ändtligen voro framme, hade den behårat oss som ett par apor med små hvassa strån från den oryktade eländige gamle hästkraken.

Först passerade vi ruinerna af det forna slottet, öfvervuxna af vildt vin från de raserade terrasserna och med en rikedom af mest gula blomster mellan stenhögarna. Jag kände igen allt detta, såväl som det nuvarande boningshuset, på din beskrifning.

Friherrinnan, ett litet knubbigt fruntimmer med bruna, oroliga ögon, ett kroniskt småleende på sina svällande läppar och iklädd en ganska nerfläckad mörk yllekläding och ett litet för tokigt soubretteförkläde af hvit tyll med blå sidenrosetter och dessutom med en kokett kvist af narcisser på axeln, mottog oss på gården tillika med sina båda tjänstehjon, en ganska slamsig piga på tjugu år och en liten vildinna på tolf. Det var den äldre, stadgade jungfrun och den yngre, "villiga" tjänsteanden, som hon skrifvit om.

Jag fruktade, att om jag skulle fortfara med att bli så här afkyld gång på gång, så blefve det visst till slut endast en istapp kvar af mig.

Emellertid kommo vi ändtligen in efter en våldsam by af prat och flickaktiga skratt från friherrinnans sida. Mitt eget rum hann jag endast gifva en flyktig granskning medan jag lade af ytterkläderna, sedan fördes jag ut i en ganska ödslig sal, där möblerna stodo och ropade på hvarandra, men

hvars präktiga dekorationer af blommande krukväxter på hyllor från golf till tak vid alla tre fönsterlufterna dock något dämpade otrefnaden.

Ett kaffebord stod dukadt midt på golfvet, under en hängampel af vilda ormbunkar, kaskadgräs och slingrande convolvulus, full af hvita och blå klockor. Den fick tjäna i stället för ljuskrona. Kaffet var skapligt och de hembakta bullarna utmärkta, och med min plats midt för de uppslagna glasdörrarna, som visade ett öfverdådigt stycke "altmodisch" förvildad trädgård med ett öfverflöd af blommande röd och hvit hagtorn, ett vaggande plymhaf af syrener och med pioner och narcisser stickande upp bland förvuxet gräs, hade jag en stund af rekreation och uppmuntran.

Men en titt på "våningen" och den tidiga supén slog åter ned mitt mod. Slag på slag följde det ena beviset efter det andra på en hufvudlös hushållning, på likgiltighet och slarf och i följd häraf en obotlig fattigdom. Och af en supé af degigt surbröd, några ormsmala ålbitar på en asiett, kall rabarberkräm, snålt tillsatt med brun sirap och liberalt med potatismjöl, skummjölk och dilettantmässigt behandladt smör blir man icke glad. Jag drog mig så fort som möjligt tillbaka till mitt eget rum, för att hänge mig åt sömnens barmhärtiga glömska af alla förtretligheter.

Friherrinnan hade låtit tända upp en brasa därinne, då hon hörde hur frusen jag var, och den kastade ett mildrande sken öfver rummets inpyrda tapeter, den gula domestikrums-möbeln af björk, de urtvättade gardinerna och den lilla hörnsoffan — en

liten bomullsklädd tingest, hård som själfva det obevekliga ödet.

Den ociviliserade tolfåringen kom in för att erbjuda sin hjälp, och som jag var ganska trött, lät jag henne draga af mig kängorna, packa upp mina tofflor och ordna mina toalettsaker på byrån. Det var en syn att se ungen under dessa bestyr! Hennes pigga, lifliga ansikte uttryckte alla skiftningar af slug nyfikenhet, en gapande förundran och en måttlös förtjusning för allt hvad hon fick i sina händer. Men sedan hon med sina bastanta näfvar halft ryckt mina fötter ur led, slagit sönder en flaska "Maria Farina" och i stället för omhöljet af papper kastat min lilla söta tyllhatt — som jag på slätten skulle ha tjusat till kamraterne med — på brasan, så måste jag, mycket altererad, afskeda henne.

Jag blötte mitt upphettade ansikte i det lilla handfatet — ej större just än en vanlig sopptall rik — och tänkte därpå krypa i säng för att hvila ut och i lugn öfverväga min fatala belägenhet. Men nu kom den bittraste af alla mina erfarenheter. Bädden visade sig omöjlig att ligga i för en varelse med en gnista af förfining, och jag har tyvärr en hel eldsvåda sådan. Fy! så den luktade — bädden, menar jag. Seklers friherrlig kroppsutdunstning måtte ha afsatt sig i de åldriga bolstrarna, som jag misstänksamt ref upp i ljuset. Jag sade mig med bedröfvelse, att dessa hundraåriga sängkläder aldrig blifvit piskade och vädrade, att på grund af vissa yttre spår förmodligen sjuklingar hvilat på dem — att kanske till och med någon ärevördig medlem af en gången generation här utandats sin sista suck.

Nog! Med sinnet fullt af bitterhet och längtan efter vår behagliga, komfortabla sängkammare hemma i Stockholm och som nu står öfvergifven, mörk och nerpepprad, kröp jag upp på hörnsoffan, där jag insvept i respläden och med kroppen i vinkel tillbragte en eländig natt.

Hvad var att göra? Hur skulle jag bete mig? Härda ut här skulle jag ej kunna, ej ens för några veckor, det insåg jag. Men det bar förfärligt emot för mig att nödgas uppgifva tanken på mitt sommarnöje i Totos grannskap och att behöfva säga den leende friherrinnan rent ut, att jag ej kunde finna mig tillrätta med bristen och oordningen i hennes hus. Hon hade ju gjort sitt bästa, till och med afstått sin egen sängkammare (såsom jag händelsevis fick veta af tolfåringen) och tycktes vara i lycklig aningslöshet om att jag kunde ha anledning att vara missnöjd.

Att affärda vissa personer med en axelryckning, då de själfva ej se det, att gissla fel och svagheter hos mina bekanta, då de ej äro närvarande och höra det — nå, det är förunderligt hur lätt man hemfaller häråt. Men att upp i ansiktet säga beskedligt folk obehagligheter, nej, därtill saknar jag det sanna modet. Då måste jag först bli duktigt ond, och det var jag ej, endast förstämd och illamående, när jag dagen därpå vid frukosten åter sammanträffade med husets damer. Och den äldres öfverflödande moderlighet, när hon serverade mig kaffet och frågade efter mitt befinnande, samt den unga flickans forskande ögon och blygselrodnande ansikte förtogo

mig dessutom sista gnistan lust att framställa någon af alla de sårande anmärkningar, jag hade att göra.

Härtill sällade sig en känsla af blygsel. De hade gifvit mig det bästa de hade, betydligt sämre hvardagstrefnad måste de själfva dag ut och dag in hålla tillgodo med; med frisk aptit åto de den degiga, ägglösa morgonpannkaka — öfversmetad med sirap — som jag endast med äckel och afsky förmådde se på, och djupt och godt hade de säkerligen slumrat i lika eländiga bäddar som den jag försmått. Flickan hade nog ett öfvervägande missnöjdt och dystert ansiktsutryck, då hon föll i tankar, men nog ägde detta andra grunder — gent emot den materiella omgifningen syntes hon indolent. Och friherrinnan! Ständigt, ständigt leende och strålande af förnöjsamhet. Denna eländiga förfining! Sedan i går middag har den plågat mig, såsom hunger och törst en stormdrifven.

Halfmätt, ett af brist på sömn och hvila blekt litet pyre, lämnade jag frukostbordet, och med sjalen dragen öfver hufvudet gick jag att ute i trädgården uppsöka en solig gräsplan, där jag invid en förvuxen jasminhäck hukade mig ned för att öfvertänka min ställning.

Det vardt nu klart för mig, att jag ej skulle kunna hålla ut. Jag var ej robust nog för nätterna på soffan, och efter persen i vintras är icke min mage härdad för bondstugukost, äfven om jag skulle lyckas öfvervinna *grande dame*-instinkterna. Dessa mina funderingar fingo bekräftelse genom följande lilla samtal, som från köksregionen nådde min undanskymda plats:

"Har du bedt stall-Johan försöka skaffa mig en gädda till middagen?"

"Ja, mamma, men han svarade på sitt flegmatiska vis: "Nöttar te intet, fröken. Gäddera ha svallkött denna tid å nappa inte."

"Då får han försöka på abborrgrundet. Nå, förresten får jag ingen fisk, gör jag väl en af mina delikata sillpuddingar, som jag har sådant beröm för. Men bra illa i alla fall var det af herr Svenson att inte skaffa mig kött, som jag lät hälsa och be honom."

"Det var godt jag fick specerierna. Härför måste jag dricka vin med den rysliga människan inne i bodkammaren — ah, jag vill helst låta bli att tänka på det!"

"Hm! Nå, Johan får sätta för, så far jag väl i eftermiddag till någon af de närmsta bondgårdarna. Någonstans har man väl slakt i dagarna, och mot löfte om snar afbetalning får jag nog en stek eller bringa."

Jag stack fingrarna i öronen för att slippa höra mera af dessa pinsamma detaljfrågor, och mitt beslut att fly var nu fattadt. Jag ger mig af hals öfver hufvud — i kväll när det blir mörkt. Jag har ej mod att se deras missräkning — det är illa nog att behöfva tänka sig den.

Toto — Toto! Våra trefliga sammanträffanden här och där, på slätten och i omgifvande backar! Punsch, cigarrer, solnedgång — kamrater i någon dunge halfvägs mellan slätten och Hornsholm! Häraf varder nu intet! Och att du skulle få så rätt emot din

Eva.

Några dagar senare:

"Jaså, Toto skaffade sig permission och for in till köpingen för att träffa sin Eva, som han tog för afgjordt ej skulle lämna trakten utan ett farväl. Men ingen Eva kom, permissionen löpte till ända, och löjtnanten måste vända åter till lägret.

Ja, du, jag ändrade mig. Nu stannar jag. Jag ämnar protegera Isa Hornklou — gifta bort henne, om så står till. Men oroa inte kamraterne med detta ännu, jag har i alla fall inte mina tankar på någon af dem; ingen af dem är förmögen nog, fruktar jag, för en så utfattig flicka och med påhänget af svärföräldrarne, utom öfversten, förstås, men det kommer aldrig i fråga, att jag skulle släppa mitt Pflegekind i den gamle ärkenarrens händer. Jag vill se min gudinna infattad i en ram som anstår henne. Efter vår återkomst i höst från Spanien bjuder jag henne till mig — hennes gudomliga ögon göra nog resten.

Du får snart se, jag tager henne med på mitt första besök i lägret. Förbered kamraterne — någon förälskelse vill jag absolut inte veta af. Nå, de känna ju till familjen och lära nog taga sig i akt. Man kan ju lita på ungdomen i dessa fall nu för tiden, och jag förmodar detta har sin grund i en rent fysisk orsak — jag menar, det alltjämt ökade krafvet på skarpt tänkande och vetande utvecklar hjärnan alltmer hos hvarje ny generation, och naturligtvis måste jämnvikten organen emellan härigenom rubbas, något af dem måste uppoffras. Låtom oss antaga, att detta till en början är hjärtat, som måste släppa till af sin kraft åt den glupande hjärnan, och låtom oss hoppas, att det slutar här, innan vi endast äro

en enda på vindlingar voluminöst rik hjärna, hvarmed vi röroms, glädjoms och fatta tillvaron.

En tillvaro, uteslutande styrd af förstånd och vetande! Världen en bleckspann och människorna däri en enda samling takränns-istappar, som om de förhölle sig orörliga skulle frysa i hop till en klump, och som om de ville rasa emot hvarandra för att värja sig mot detta öde måste knäckas och bräckas i sin skörhet i smulor.

Nå, detta är nu en reflexion, som tillkom i all hast och hör egentligen icke hit, men oss emellan —! Jag ville endast ha sagdt, att ehuru jag är ganska nöjd med det öfvertag hjärnan fått öfver hjärtat just nu, emedan detta skall bidraga till realiserandet af min plan, så önskar jag dock, att det ej måtte gå mycket längre. Vi måste ha några små galenskaper ibland, annars blefve tillvaron outhärdlig. Men jag ser helst, att kamraterne, som sagdt, nu hålla sig i styr för alla dumheter. Isa själf litar jag på. Hon eger mycken förståndsskärpa och just jämt så mycken känsla, att hon med tacksamhetens säkra tillgifvenhet skall fästa sig vid den, som drager henne upp ur det familjelifs bottenlösa mark, hvari hon annars skulle gått under. Dessutom, den man, som bestämmer sig för att äkta denna yngsta lilla Hornklou, måste vara grundligt förälskad, och Isa skall snart ha lärt sig inse, att det är det bästa för oss kvinnor att vara älskad af den, vi måste vara beroende af. Och detta skall vara ännu ett plus, som borgar för att äktenskapet — det äktenskap jag får på mitt samvete och hvars utsikter jag därföre måste skärskåda från alla kanter — blir lyckligt. Ty

här är icke fråga om ett vanligt köpslående, lika litet som om en romantisk dårskap.

Och huru jag nu kommit på dessa funderingar?

Alltså — jag var bestämd för flykt, och till den ändan vidtog jag genast efter sillpuddingsmiddagen mina förberedelser. Jag packade åter ned de få saker, jag måst packa upp för användning, skref ett ursäktande och så litet som möjligt sårande bref, som jag ämnade lämna efter mig och däri jag äfven bad att få mina koffertar — som jag naturligtvis inte kunde släpa med mig — skickade efter mig enligt adress. Efter den kalla, otrefliga supén hvilade jag en stund på den hårda soffan, hvarpå jag, sedan allt blifvit tyst i huset, smög mig ut, medtagande endast min handnattsäck och pläd.

Hu! det var rätt skumt under de åldriga träden, ty det hade regnat på eftermiddagen och himlen var alldeles molnbetäckt. En kall vind kom parkens gamla jättar att oroligt vaja hit och dit, och en obeskriflig beklämning fick mig fatt. Stadsbarnet saknade sina gaslyktor och gatbullret — parkens majestätiska midnattsskymning och susfyllda tystnad skrämde den ensamma vandrerskan. Och landstrykarne!

Min plan var att uppsöka någon af de bondgårdar, vi farit förbi vid min hitkomst, bulta upp det sofvande folket och med lock och pock få någon pojke att skjutsa mig till köpingen, där jag en dag eller två ämnade på hotellet hvila och äta upp mig samt invänta Toto, som jag kände på mig skulle söka upp mig där. Sedan fingo vi tillsammans komma

öfverens, om jag skulle begifva mig till någon badort eller hem igen.

Pläden tyngde på ena armen och nattsäcken på den andra. Mycket trött, sjönk jag ned på den sista parkbänken och satt där några minuter och stirrade missmodig på landsvägen, som, betydligt ljusare än parkens slingrande gångar, rak och smalnande lik en pil med spetsen försvann för mina blickar bland grönskans dunkla massor.

Steg hördes närma sig. Gud i himlen, det kunde ju vara en luffare! Jag släppte nattsäck och pläd och ämnade fly tillbaka därifrån jag kommit, men jag hann icke ens resa mig upp på mina darrande benkrakar, så stod Isa Hornklou, andfådd af springande, framför mig.

Ett ögonblick stodo vi mållösa midt emot hvarandra, så sjönko vi båda ned på bänken för att pusta ut. Hon sneglade på mitt bagage, som jag i en hast förargad önskade dit där pepparn växer.

"Hvarföre underrättade ni oss inte?" mumlade hon. "Inte kan ni gå ensam, midt i natten."

Jag teg.

"Jag har observerat er hela dagen och begripit, att ni ej skulle kunna stanna hos oss. Det var så mycket i denna tanke, som höll mig vaken; så hörde jag förstudörren gnissla, lämnade min bädd och hann just lagom till fönstret, för att se er gå öfver gårdsplanen — resklädd med nattsäck i handen."

Hon höll upp ett ögonblick, och jag sade fortfarande intet.

"Jag hade tänkt mig den öfverlägsna trygghet, hvarmed jag skulle mottaga underrättelsen, att ni

inte stode ut hos oss. Det föresväfvade mig, att jag endast hade att vända er ryggen. Men då jag såg er gå sålunda, ensam i nattens mörker, då greps jag af medömkan — sorg och medlidande både med er och oss. Och så kastade jag på mig kläderna, för att skynda efter er och erbjuda er den hjälp, som jag möjligen kan lämna."

Det var något i den resignerade, milda rösten som skar mig i hjärtat; jag tryckte hennes hand och framstammade några ursäkter.

"Att ni måste fara, inser jag nog, men vill ni icke dröja tills i morgon — det såge något bättre ut för oss."

"Jag skall säga er, hur det är, jag fruktar ända till panik obehagliga uppträden. Jag kan icke se friherrinnans missräkning — kanske vrede — uthärda hennes öfvertalningar."

"Jag skall underrätta mamma, några öfvertalningar behöfver ni ej befara."

Jag teg åter. Med en suck affärdade jag tanken på den mjuka, jämförelsevis propra hotellsängen, ty naturligtvis, tänkte jag, måste jag nu invänta morgondagen för min affärd.

"Felet är kanske mitt, att ni råkat ut för dessa obehag, ty genast jag såg er elegans, borde jag ha varnat er, inseende att ni ej vore något för oss."

"Ni borde ha gjort det", utbrast jag impulsivt.

"Jag hade det också i tankarna. Men så antog jag, att ni nog blifvit varnad tillräckligt förut. Folk känner oss", sade hon bittert. "Kanske skulle ni inte ha brytt er om min varning, och så tänkte jag,

att det ginge ju an att låta er försöka på hur sådana som vi ha det."

Här utbrast hon till min förlägenhet i en plötslig gråt.

"Dessutom var ni en sådan läckerbit för mig, och jag ville frässa af er i det längsta. Jag träffar ju aldrig en jämlike. Det var så triumferande rart att ha er under vårt tak, midt upp i all ömkligheten. Denna beröring med det aktningsvärda, det stabla och på samma gång raffinerade förtjuste mig. Ah! ni skall ej kunna förstå detta, om jag än fortsatte att förklara det tills i morgon bittida."

Jag satt stum. Allt konventionelt småstrunt, som kunde ha bundit min tunga, vardt väl öfverändakastadt af denna rörande bekännelse, men instinkterna, de konventionella instinkterna hindrade mig att utan vidare säga hvad som rörde sig på djupet af mitt medvetande.

"Jag är tanklös och sentimental, förlåt mig. Det är kallt, och ni fryser kanske. Seså, nu är den här dumma känsloparoxysmen öfver. Låt mig bära era saker och åtminstone bulta upp Johan, om ni ej vill härda ut hos oss ännu en natt."

Jag skymtade endast svagt hennes ansikte, men nog för att se, hur blekt och sorgset det var. Alla betänkligheter foro nu sin kos, och en föreställning, att jag var kommen till att vara denna unga varelse en hjälp till det bättre, fick mig fatt med en makt, hvari väl också skogsnattens dämpande af tankeskärpan och styrkandet af en trollbunden känslostämning hade sin del.

"Fröken Isa, låt' oss talas vid, inte som om vi

endast kände hvarandra från i går, utan som två vänner. Säg, ni misstycker ju inte, om jag säger rent ut till er min tanke om vissa saker."

Jag slog ut min pläd, så att den skulle räcka om oss båda och bjöd henne maka sig närmare mig. Till en början var hon blyg och reserverad; men halfskymningen, det melankoliska droppet i den våtlummiga dälden, de disiga vällukterna från det mossiga kärret på andra sidan vägen, skyarna, som likt osälla andar jagades omkring däruppe, förmörkande sommarnattens blomrika skönhet, allt gjorde sitt till att förinta världsdamen i mig och framkalla en känslig vältalighet, inför hvilken hennes reserverade hållning alldeles föll undan.

Och snart sutto vi med armarna om hvarandra, likt två skolflickor, och all förbehållsamhet var sin väg. Det var nog jag som talade och berättade mest. Vår förlofnings- och giftashistoria, hur vi blifvit bekanta genom morbror, som är major vid Totos regimente, om mitt missfall i vintras, om våra planer att resa till Spanien i höst och de reseskildringar vi ämna skicka till hvar sin tidning efter vår olika individuella uppfattning. Hennes historia, stackars flicka, kände jag ju till förut, och naturligtvis ville jag inte förödmjuka henne med ett upprepande däraf. Jag lät henne veta, att jag ej var obekant med hennes familjeförhållanden och att jag ändå ville vara hennes vän, hvilket inbragte mig en entusiastiskt flickaktig kyss på handen af henne.

Gud vete, hur länge vi skulle ha hållit på sålunda, hade icke den murkna gamla bänken plötsligt brakat ihop med oss, så att vi ett tu tre! lågo där

bland fnöskskköra brädstumpar i det våta gräset. Vi skrattade som tokor, förstås, och på kvinnovis var nu vår vänskap befästad. Vi duade hvarandra, som om vi aldrig gjort annat, och arm i arm anträdde vi muntert pratande hemvägen. Jag hade framställt alla mina fatala missräkningar och min granntyckta förfining i så komisk dager som möjligt, så all förlägenhet härvidlag var lyckligtvis en öfvervunnen ståndpunkt, då vi åter inträdde i min kammare.

Från ett skåp i farstun hade Isa medfört sin hängmatta, som hon själf knutit och brukade föra med sig ut i skogen. Hon band nu skickligt upp den mellan ett dörrgångjärn och en krok, som lyckligtvis fanns inslagen i väggen, där den förut hade uppburit en tung klocka. Jag kunde kläda af mig nästan alldeles, Isa hjälpte mig upp, lade resdynan under mitt hufvud och svepte pläden under och öfver mig, så att jag låg däri som ett lindebarn. Åh! så skönt jag hvilade! Det var en tillfällig bädd. Dagen därpå skulle Johan fara till staden och göra diverse uppköp för min räkning.

Men jag vill ej trötta dig med vidare detaljer. Alltnog, nu har jag med uppoffring af något mer penningar än som beräknats skaffat mig en frisk, landtlig och enkel trefnad omkring mig, och Isa delar rum liksom allt annat med mig.

Hon är som förvandlad, strålande af glädje och tacksamhet. Det är verkligen något att göra af den flickan; också känner jag min belåtenhet öfver att möjligen ha varit en bidragande orsak till att hon blifvit ryckt ur sitt förra elände ökas alltmera. Egentligen är hennes vetande betydligt större än hennes

kunnande, ja, det är rent förvånande, hur denna från den yttre världen och allt umgänge afstängda varelse dock vetat att sätta sig in i och korrekt uppfatta företeelserna ute i lifvet. Hon är ett utmärkt sällskap, inte det minsta fruntimmersaktig, med intresse kastande sig in på allmänna frågor och sent färdig med sitt domslut, men ändå utan envishet uppgifvande det för någon ny synpunkt. Är hon tvungen att syssla med något praktiskt, fullgör hon det utan intresse, men ifrigt och ihärdigt för att så fort som möjligt komma ifrån det. Jag har trott mig märka, att hon på djupet är en oförbätterlig entusiast — hvilket kanske är ett aflägg af moderns sangvinism och blinda belåtenhet med allt — ehuru en viss misstänksam försiktighet håller detta inom lås och bom.

Ja, detta äro de karaktärsdrag jag hittills lyckats uppsnappa. Jag tror mig också ha märkt, att hon har "lynnen" och som ett äkta naturbarn dukar under för dem.

I dag på förmiddagen ha vi promenerat tillsammans. Isa badade i den närbelägna sjön, och jag, min stackare, som ju inte tål kalla bad, såg på. Jag har aldrig sett något vackrare. Din madam är ingenting emot denna unga kvinnofägring som tumlade om därute i det glittrande vågsvallet. Också måste jag säga henne det.

"Ja", sade hon betänksamt och höll upp de hvita armarna mot solskenet, "jag tror visst, det är mycket vackert, och ute i världen borde det kunna inbringa mig något, medan det här är till ingen nytta, hur jag ser ut."

"Skulle du kunna sälja din skönhet?"

"Beror på. Ibland tycker jag nästan, att jag skulle kunna det."

"Förklara detta närmare."

"Jag finner det dumt och ändamålslöst, att jag skall gå här och vara vacker för trän och buskar. Jag duger till ingenting praktiskt. Helst skulle jag vilja lefva i en krets af målare och konstnärer, som kunde draga den praktiska nytta af mig, som jag själf ej kan aflämna till det stora världsarbetet."

"Jaså, sålunda."

"Ja, fy! annorlunda har jag icke tänkt mig det. En man såsom blott man är mig äcklig; att för någon sorts fördel sälja mig till honom, skulle jag ej kunna."

"Nå, men om det vore fråga om ett passande giftermål?"

"Ja, om han icke vore mig absolut motbjudande. Jag är icke så värst romantisk, ehuru jag nog vådligt gärna skulle vilja upplefva något i den vägen. Men hvem skulle väl hitta hit till mig!"

"Hvarföre har du då icke gifvit dig ut i världen som andra unga flickor nu för tiden?"

"Hvarföre? Till hvad skulle du vilja rekommendera mig? Butiks- telefon- eller barnfröken?"

Jag teg med en kväljande känsla af hur barbariskt lifvet ställde sig gent emot så mycken skönhet, ungdom och begåfning. Denna antikens skönaste gudinna mätande band och tyg åt små borgarfruar och flickor, ropande "klart!" i en lur åt otåliga kontorsherrar eller skvallersystrar dagen i ända, eller stoppande annat folks trasiga linne och snytande

deras afkomma! Hur inskränktheten skulle misstro och hundsvottera denna ståtliga flicka med det sämsta familjerykte och de vackraste ögon i världen, och huru lättfärdigheten skulle ställa till ledsamheter för henne och anse henne som sitt lättfångna byte.

Ett förvånar mig: — att ni unga karlar icke upptäckt henne ännu från föregående möten. Fast det är ju sannt, att ni bruka ju samvetsgrannt undvika "det gamla kadavret Hornklous område". Och då jag hörde mig för hos Isa, tillstod hon, att slätten var för henne en sjuk punkt: "hon ställde aldrig sina utflykter åt det hållet". Och det bedrövliga skick, hvari hennes toalett mestadels befann sig, gjorde, att hon skyndsamt dök ned bakom några buskar, ifall hon på sina ströftåg händelsevis såg någon uniform skymta bland grönskan.

"Som barn brukade jag oftast följa jungfrurna på deras dansnöjen i lägret", berättade hon vemodigt. "Men manskapet frågade naturligtvis inte efter den lilla tösen, som brann af önskan att likt pigorna få svänga om med de ståtliga krigarne. Jag brukade hoppa för mig själf i en vrå, än på ena benet, än på det andra, i takt efter hornlåten, tills jag trött föll i slummer, hvarur jag obarmhärtigt rycktes upp, då pigorna, ledsagade af sina "tjangs", gingo hem. En gång lär jag härvid, yrvaken och smittad af råheten omkring mig, ha utbrustit: "D'ä lögn i h—e, att jag kan få dansa med en korporal!" Hån och skratt! Och mina ord nådde sedermera officerarnes öron, och nu lär bland dem gå såsom ett ordstäf: "D'ä lögn, sa' lilla Hornklou."

Jag kunde inte låta bli att taga denna historia från endast den muntra sidan och skrattade hjärtligt samt hade den tillfredsställelsen att se hennes uppsyn ljusna härvid.

"Har du icke tänkt dig möjligheten af att genom mig komma i beröring med regimentet?"

"Nej, kors!"

"Redan i morgon far eller går jag att hälsa på Toto, och det är min mening, att du skall följa med. Antagligen ställer han om en treflig liten middag på sitt rum tillsammans med några kamrater. Du får roligt — det ansvarar jag för."

"Jag — i den här rysliga klädningen! Och så som man afskyr allt hvad Hornklous heter. Jag blir nog hemma."

Jag har dock nu ordnat saken sålunda, att hon tillsvidare tager emot af mig, hvad hon för sin person behöfver. Jag vill ha henne presentabel, naturligtvis, och nöjet att ändtligen få visa sig, att få komma med ut i lifvet har besegrat hennes skrupler.

Detta är alltså ett bref som anmäler vår ankomst. Med Johan får du det redan i kväll. Ställ om så att du med de bästa af kamraterne kan vara ledig med oss i morgon. Klappa om morbror ifrån mig och underrätta honom om hvilken sällsynthet jag för med mig, så gör han nog sitt bästa.

Det är nu en hel vecka sedan jag såg Toto sist. Återseendet blir ljuft. Du blir ju snäll mot din

Eva.

P. S. Jag finner, att jag mest skrifvit om Isa. Tro dock icke, att hon är alltigenom älsklig. Du

kommer att stöta på alldaglighet i förening med den renaste upphöjdhet. Det förra vidlåder henne från hem och anhöriga, antager jag, det sista är en följd af omfattande intellektuella sysselsättningar i storslagen själsensamhet och där en medfödd säker instinkt har fått göra tjänst i stället för erfarenhet och vägledning. Framtiden kommer att afgöra hvilkendera sinnesriktningen som blir öfvervägande.

Emellertid är jag ännu så förtjust i mitt fynd, att jag går helt upp däri — hvarom detta bref vittnar — och brinner nu blott af otålighet att få visa det för världen. Oss emellan, bäst tager hon sig onekligen ut badande. Hvilken skada, att civilisationen ännu ej framskridit så långt, att jag kan få framvisa hennes sålunda! Jag vet väl, att kvinnofägring icke längre är den makt den har varit, men gällande gör den sig dock alltid, ehuru den ihop med en del ideela begrepp fått maka åt sig för mera materiella och praktiska intressen. Dock, det är icke heller sålunda — rent ut som könsvarelse — jag gläder mig åt mitt fosterbarn, utan såsom åt ett fullödigt konstverk, som skall framkalla Totos glädje, och en karaktär, som det skall roa oss båda att vägleda — om vi kunna. Hon är i sanning ingen hvardagsuppenbarelse, och vi skola ju taga hand om det stackars barnet — säg, Toto!

Det hade tystnat märkbart i lunderna, sommaren hade flytt och med den naturens feberaktiga verksamhet. En uttrycksfull, om än icke ung skönhet låg utbredd öfver nejden; solen, liksom skamsen

öfver sin vanmakt att ej längre kunna hålla kvar allt det lif, hon några månader förut med så mycket väsen och uppror framkallat, gömde sig mestadels i moln, hvarur hon emellanåt försiktigt ransakade förstörelseverket med ett halft öga, som tände knippen af ljusfloder bland skogens purpurgula blad, drog sig därpå åter tillbaka bakom de svartblå förhängena, lemnande efter sig en vindlös ödslighet på berg och i dal.

På Hornsholm hade den gångna sommaren medfört viktiga förändringar. Isa hade genom fru Böhme förts ut i det sällskapslif, lägret hade att bjuda på, och efter utryckningen var det beslutadt, att hon skulle åtfölja sin väninna till en dennas föräldrar tillhörig egendom i Göteborgstrakten, och där den unga frun alltid plägat tillbringa ett par veckor hvar sommar tillsammans med de gamla, hvars enda barn och arftagerska hon var. Men häraf vardt ingenting, ty strax förut skördade döden den gamle baronen.

Han hade en dag, ridande på sin gamle arab, klappat på hos forna umgängesvänner för att få några växlar påskrifna; från port till port hade han ridit och blifvit afvisad, men väl förplägad; färden hade varit mödosam; tidigt på morgonen hade han ridit ut, sent på kvällen vände han åter. Ärendet var outrättadt, men det syntes ej på den ensamme ryttaren; hatten satt djupt tillbakaskjuten i nacken, det gamla blågredelina ansiktet blossade af drufsaften i aftonsolen och cigarren hängde utan rök i ena mungipan på de godlynt småmysande läpparna. Strunt

i den där lapprisaken med växlarna! Det läte väl ordna sig på något vis.

Men den gamle araben var icke så lustig, han. Hela dagen i tygel och betsel och glömd vid hvarje dörr! Hans timme var slagen. I en uppförsbacke, där baronen satte in sporrarna och bjöd på en munter galopp, störtade han. Vägfarande funno hästen död och hans herre i diket sanslös. Under hemförslingen kappades spritångorna och baronen om hvem af dem som först skulle afdunsta, och den gamle mannen vann.

Denna händelse skrämde för en tid bort leendet från friherrinnans läppar, men knappt var den döde i mullen, så listade det sig fram som ett smygande tjuffjät för att snart åter vara besutten herre på sin forna plats. Nu satt friherrinnan i sin sorgdräkt, som hon lyste upp med axelbuketter af små hvita och violetta astrar, och skref bref till de frånvarande barnen, ref om i gamla papper och sade till Isa:

"Du skall få se — jag kommer att ordna det utmärkt för oss. Här har jag träffat på en handling, som gifver mig utsikt till en pension."

Men Isa var i dessa dagar svår att komma till tals med. Med den flyende sommaren spirade ung kärlek upp hos henne, och alldeles underkufvad af denna nya erfarenhet sökte hon ensamheten ute i skog och mark för att ostörd få pröfva och undersöka den eller helst kritiklöst hänge sig åt det öfverväldigande känsloruset.

Hvad Eva Böhme ej kunde skänka sitt erkännande och hvad ingen trott på såsom allvar, hade skett. Öfversten, regimentets ståtligaste och vack-

raste karl, ehuru icke så ung, hade under den gångna sommaren närmat sig den unga flickan och genom många små fina uppmärksamheter låtit henne förstå, att han älskade henne. Full visshet fick hon först, då han, efter att en tid, sedan mötet var slut, ha jagat hos en vän i grannskapet, tillskref henne ett bref i ämnet och lät det åtföljas af Zola's "Doktor Pascal", i praktband, som han bad henne läsa med tanke på dem själfva.

Isa gjorde så, och denna lektyr bragte eld i hennes ådror. Hon hade träffat öfversten ofta i lägret. Evas släktskap med majoren och öfverstens tydligt visade önskan att få vara värd vid deras besök, hade gjort, att de kommo att umgås mest med det högre befälet, ehuru deras håg mera stod åt de gladare yngre. Men inför öfverstens missnöje, då man vid ett tillfälle ej anmodat honom om att vara med på en picknick i gröngräset, måste löjtnanternas mera obetydliga jag träda tillbaka, ehuru alla de unga männen satte särskildt värde på umgänget med den muntra fru Böhme och ingen af dem skulle haft något emot en liten ofarlig sommarkurtis med "lilla Hornklou".

Nu blef det i stället öfversten, som fick inleda denna. Men man tillmätte den ingen betydelse. Öfversten hade "varit ute" så många gånger förut, och dessutom hade han ju sin fröken Sofi i Stockholm, som nog ej skulle uppgifva sina anspråk om saken ginge utöfver flirtationens gränser.

"Den krabaten, hans ryktbara tur sviker honom aldrig", sades det endast, då man såg med hvilken

synbar förnöjelse den unga skönheten tog emot hans artigheter.

Också var han ganska omtyckt på regimentet. Emellanåt "for väl satan i honom", men detta tjänade nätt och jämt till att strama åt tyglarna så pass, att respekten icke alldeles hoppade ur skacklorna. Och som han var ungkarl och rik, fann officerskåren alltid det gästfriaste mottagande i den vänsälle och kamratlike chefens hem, som förestods af den ofvannämda fröken Sofi, och där samkvämen voro både täta och glada.

Bortryckt från sin ensliga tillvaro och sitt ensamma grubbel öfver lifvet därute i världen och försatt direkt in i en kärlekshandel, var Isa som under inflytelsen af en berusande dröm, hvarur icke ens händelsen med den gamle fadern förmådde väcka henne. Så kom brefvet och den Zola'ska romanen, och nu vardt verkligheten än underbarare än drömmen. Modern lemnades ensam med sina sangviniska framtidsplaner. Med sin bok och sitt bref tillbragte den förhäxade sin dag ute i parken, hvars melankoliska höststillhet endast bröts, då de fallande bladen, ett och ett, kommo singlande genom luften och slogo mot marken sakta, likt hviskningarna kring ett dödsläger.

Att han älskade henne och att han bedt henne bli sin hustru! Hur underbart, att allt — kärlek, en lysande samhällsställning, rikedom — skulle falla på hennes lott, som förut egt intet! Vågade hon tro på sin lycka? Hon ville icke besvara hans bref ännu — detta allt var såsom härlig musik, hörd på afstånd, och hon *tordes* knappt bjuda den att komma närmare, kanske den skulle ljuda annorlunda då — någon ton

kunde skorra i öronen. Moderns prat om drömmar och hennes förtroliga samspråk under sina ströftåg med ortens vidskepliga befolkning hade sått det lilla fröet till öfvertro i någon af hennes själs gömslen, och detta började nu gro och slog ut i en hemlig aning om att hon skulle få betala sin lycka dyrt, och att missljud skulle följa på denna ljufva harmoni — skön som sång i natten. Och så förblef brefvet tillsvidare obesvaradt; hon endast bad honom med några få, underligt hoprafsade ord, att han skulle vänta ännu litet.

Hennes brist på fantasi tillät henne intet sysslande med detaljer i det nya lif och i den kärlekslycka som väntade henne. Men med desto större klarseende speglade hon sig i de Zola'ska skildringarna. Det ideliga återkommandet till den mosaiska berättelsen om konung David och Abisag af Sunem stötte henne visserligen skarpt för hufvudet, ty hennes medvetande af att vara varmblodig människa uppreste sig mot detta att tjänstgöra såsom värmeapparat. Här hjälpte icke fraserna och grannlåterna, *detta* var *detta*, i all synnerhet sedan hon letat reda på en gammal bibel och däri läst den osminkade berättelsen om den ursprungliga händelsen. Hon kunde endast beklaga, att d:r Pascal och Clothilde begagnat denna liknelse om sig själfva och låtit berusa sig däraf. Huru skön skulle ej deras kärlekssaga varit den förutan!

Naturligtvis fängslades hon icke i sitt nuvarande sinnestillstånd af teorierna om ärftlighet och vanslägtande och endast i förbigående af dr Pascals iakttagelser och lifssyn. Och lika litet besvärades hon

af återupprepandena här och hvar, de himlastormande, nästan högtrafvande uttrycken, den älskvärda, förtjusande dårskapen, eller den lilla obetydligheten, att Clothilde ena veckan har kortklippt hår, den andra upplösta, svallande hårmassor. Men det återkommande belåtna talet om "den friska fruktsamheten" stötte henne nästan lika mycket som liknelsen om David och Abisag, ty hon hade förut läst sig till vissa teorier i detta fall och ansåg, att man dock kunde vara något mer och bättre än blott aflelse- och brödmaskiner, "som sofvo godt, emedan käbblet om evigheten ej kunde störa dem". Men det vardt dock en öfvergående förargelse för den njutning kärlekscenerna beredde henne, för det berusande i denna hängifvenhet mellan den genialiske äldre mannen och den blonda unga kvinnan — en stor känsla, som lyfte dem upp öfver förhållandena och syntes kunna vara hållbar ännu bortom döden.

Och nu skulle en liknande lycka blifva hennes. Huru ödmjukt hennes ståtlige krigare liknat sig vid den gråe gamle — *hennes* hjälte med de käcka soldatmustascherna och de soliga, mörka ögonen. Han fruktade, "att hon ej skulle kunna förbise åldersskillnaden — eller skulle hon kunna hänge sig åt honom, såsom en älskande kvinna, ej önskande mer på jorden än att få vara sin herres egendom? Ty endast sålunda tilläte hans år honom att taga och gifva kärlek; han måste känna sig härska för att våga tro".

Och om denne man, så stolt, så finkänslig, *med en sådan fond af poesi* under uniformsrocken, hade Eva Böhme yttrat sig med en sorts själfsvåldig ringaktning, som om han knappt vore att taga på allvar

utanför tjänsten. Men Eva Böhme hade en snabb tunga, och det var nu hennes sätt att godtyckligt ironisera alla sina bekanta bakom ryggen på dem. Nå, hon skulle få se, hur orätt hon haft! Hon var dessutom nu på sin resa i Spanien, därifrån intet bref ännu hittat till Hornsholm. Det nyaste intresset hade hos den lifliga själen blekt minnet af den nyaste väninnan. Godt, hon skulle heller ingenting få veta förrän allt var afgjordt. Kanske om hon fördröjde sig ute, skulle bjudningen till bröllopet möta henne vid hemkomsten såsom en stor nyhet. Ty öfversten hade låtit förstå, att han önskade, att vigseln skulle följa omedelbart på förlofningen.

Det skymtade aldrig för henne, att Eva kunde ha någon anledning till sitt ringaktande af regimentets chef. Härtill var hon dock för oerfaren och trots sin åtminstone teoretiskt nyktra lifssyn för godtrogen ännu. Hade det gällt ett blott åskådande, skulle måhända den smula visdom, hon läst och i sin ensamhet grubblat sig till, bättre ha bestått profvet, men nu när det handlade om en egen upplefvelse, ryckte känslorna henne så med sig, att hon icke ens fick tillfälle att begagna sig af sin medfödda skarpsynthet, utan lät narra sig af den estetiska finhet, hvarmed den vane gamle kurtisören närmat sig den unga flickan.

Mycket bidrog äfven, att hon så föga kände till om den älskades föregående lif. Om en fröken Sofi hade hon aldrig hört talas. Eva Böhme var en alldeles för lätt, grund och skönhetsälskande natur för att taga sig af några skandaler. Hon gjorde sig lustig öfver folks egenheter och svängde sin tungas

gissel vid de små synderna, men de stora lemnade hon i fred; det var henne så motbjudande att fördjupa sig i intima, ruskiga förhållanden. Hon sade själf, att hon var alldeles för fördomsfri att bry sig om sina bekantas eller obekantas snedsprång, men riktigare var nog, att hennes ställning i lifvet hade skonat henne från all beröring med det brottsliga och simpla, så att hon väl trodde härpå, men begrep det knappast och kunde därföre med en viss lättvindighet affärda, hvad skandalhungern och medvetenheten mera lidelsefullt togo sig an.

Det var väl möjligt, att öfversten hade ett förhållande till hushållerskan — det var ofint, det var dumt, då vägen till presten var så gen; men detta var nu deras ensak. Detta *lappri* låg sällan i hennes tankar, när hon bedömde öfversten, och därföre hade hon heller icke kommit att nämna därom till Isa. Och detta desto mindre som hon aldrig misstänkte allvar bakom hans galanteri eller att den förståndsklara unga flickan, som med sådant lugn och en viss kritisk reservation mottog de yngre männens hyllning, kunde taga intryck däraf.

Sålunda kom det sig, att en känsla, som ingen trodde på, fick gro och utveckla sig utan störande missljud, med undantag af den lilla vidskepliga aningsfullheten. Men den räsonerades bort omsider såsom grundlös, och tänkande, att hon nog aldrig skulle glömma dessa melankoliska höstdagar, som bragt henne det första medvetandet om lycka, skref Isa omsider det bref af en nästan andaktsfull hängifvenhet, som med den första tråden band hennes öde vid öfverste Oswald Örn von Below.

Kalfaktorn lämnade honom det tillika med den öfriga morgonposten. Han grep ifrigt efter det och läste det med ett cyniskt småleende.

"Hon är verkligen söt, den lilla. Min sista seger, antagligen!"

Den ståtliga skepnaden lutade sig bakut i stolen, hänsjunken i tankar och minnen, hvarur han vaknade upp med en lätt frosskakning.

"Fy tusan, det är kallt! Jaså, ett öppet fönster och termometerståndet nära noll. Hm, så när hade jag låtit skrämma mig af de här konung-Davidsgrannlåterna till att tro på vissa tecken. Nå, den här lilla Abisag är i alla fall välkommen. Vintern hade blifvit för ödslig utan henne. Men nu gäller det att först ställa Bathseba tillfreds."

Utdrag ur bref från Eva Böhme till hennes man:

"— Föga hade jag en aning om den öfverraskning, som väntade mig hemma, då jag skildes från dig i Köln, för att fara ensam vidare till gamla Sverige, medan du for österut för att öfvervara den stora preussiska höstmanövern, som *jag* ingen smak hade för.

Isa förlofvad med den gamle slyngeln Below! Bjudningskorten till bröllopet redan utfärdade. Ingenting att göra åt saken, ehuru den kunde bringa mig till ursinne. Har jag någon skuld i denna händelse? Ja, den möjligen, att det sista intresset — här Spanieresan — fått mig som vanligt så fatt, att jag härför glömt de gamla, så länge pinfärskheten af de

nya ännu varade. Sedan kom jag igen såsom alltid. Redan i Köpenhamn började jag tänka på Isa och släppte henne sedan inte, blott för att genast vid hemkomsten mötas af denna harmfulla missräkning.

Usch! den otäcke gamle filuren! Hvem kunde tro, att han skulle bringa det dithän! Ingen af oss visste, hur han skulle tillbringa sin eftersommar, och hans hemlighetsfullhet härvidlag framkallade en hel del mer och mindre tvetydiga gissningar, men nu vet hela världen plötsligt, att han var hos Harrener på Kolsta för att jaga, men i själfva verket för att drifva till allvar kurtisen med Isa.

Han är oförbrännelig. Den tokiga ungen är som förhäxad — förälskad upp öfver öronen. Jag är så förargad och nedslagen öfver detta parti, att jag inte går på bröllopet. Jag träffar Isa i kväll på en bjudning, som W:s gör för de förlofvade. Friherrinnan och hon är sedan några veckor uppe i Stockholm. Hornsholm ha de lemnat för alltid — kreditorerna taga nu hand om stället. Friherrinnan har ur någon kassa lyckats krångla sig till en pension och in på en asyl för pauvre honteux."

Två dagar senare:

"Jag gick i alla fall på bröllopet — jag kunde icke hålla mig därifrån. Nyfikenheten segrade, och så sade Isa på bjudningen hos W:s något om, att jag var hennes enda kvinliga vän, och detta bestämde mig.

Föröfrigt var det rätt angenämt hos W:s. Min plats inom sällskapslifvet tyckes blifvit något mer framskjuten efter mina små journalistiska framgångar

— nåja, äfven misstag. Flere herrar, som förut i mig sett endast Totos hustru, togo en smula notis om mig för min egen skull, och de voro för märkvärdigt hyggliga och trefliga. Det var en lättnad att slippa sitta med handarbetet hela kvällen i kretsen af våra snälla officersfruar. Och präktigt skall det bli att med min nyförvärfvade auktoritet få bryta lans med en del tvärsäkra, andeligen små och stora damer, som i din Eva förut endast sett "lilla fru Böhme". De skola "knusas till"! Jag brinner af otålighet att få börja gå dem på lifvet i deras käpphästfrågor.

Ja, kära du, förvåna dig inte öfver min glädje att ändtligen slippa ifrån den roll af lifvad sällskapsgås, som min egenskap af arftagerska, mitt utseende och goda humör gjort mig till.

Och nu till viktigare underrättelser. Bered dig på att ej få återse din chef sådan han var under forna dagar. Ett slaganfall, hvaraf han drabbades på själfva bröllopsdagen, torde med sina följder hemsöka honom för hans återstående lif. Redan på bjudningen hos W:s tyckte jag mig märka, att han såg trött ut, och hans ungdomlighet föreföll mer förfalskad än vanligt. Men detta tillskrefvo vi sista tidens alla påkostande festligheter — en och annan tänkte nog i tysthet med mig, att den unga fästmöns äkta friskhet lät tydligare än eljes öfverstens renoveringsansträngningar framträda. Men ingen af oss anade dock, hvad som skulle hända.

Jag tyckte mig dock genast som det lysande brudföljet inträdde i Östermalms kyrka, där vigseln skedde, varsna, att ett olycksmoln liksom utbredde sig öfver oss alla och med sina flikar omsvepte brud-

paret. Men jag tillskref det min missbelåtenhet med hela tillställningen. Nu måste jag tro, att det var ett varsel. Sällan har en brudgum varit ståtligare — aldrig tillförene har jag sett Isas ögon i så hvad kemisterna kalla rent berlinerblått, aldrig hennes teint mer oförlikneligt blekskär — läpparna som friska höstlingon, ja, det var en oöfverträfflig färgsammanställning inom slöjans hvita tyllskyar. Det stackars barnet såg ut att ej vara på jorden.

Friherrinnan och jag stodo henne närmast, så att jag hade tillfälle iakttaga af hjärtans lust. Friherrinnan själf var under hela vigselakten en sannskyldig Mater dolorosa, men med leende läppar. Hennes ficka pöste som en knöl på sidan om henne, och då jag, styrd af min ohjälpliga nyfikenhet, vågade en grannlaga undersökning, rasslade det af papper.

"Poemer", hviskade morbror, som förde mig. "Vi måste underrätta marskalkarne, så att de ej bli upplästa."

Den hederliga tokan! Ja, naturligtvis hade hon skrifvit versar till sin dotters högtidsdag. För allt det rimmade nonsens, hvarmed hon i somras uppvaktade mig! Regimentet känner redan till (med ett styng i samvetet medger jag att skulden är min) hennes skaldeyra — förskonom det från mera!

Men vigselakten närmade sig slutet, brudparet hade att knäböja. Himmel! så öfversten drumlade sig, jag skämdes, så jag vågade knappt se upp. Nå, ändtligen är allt öfver, och de nygifta vända sig om för att mottaga lyckönskningarna, och nu se vi alla, att något har försiggått med chefen. Morbror låter

höra en förbluffad grymtning, då han skakar hand med sin gamle kamrat och med gammaldags sirlighet — Gud signe den gamle hedersknyffeln, den narraktige Belows raka motsats — kysser bruden på hand.

Kan du föreställa dig chefen med skrämd, virrig blick, snubblande på mattan, då han skall föra bruden ur kyrkan, tagande två ansatser innan han ändtligen kommer in i vagnen, som skall föra dem till Grand, där den ståtliga taffeln väntar oss alla? Inom parentes, så gör öfversten själf bröllopet, och han har föredragit att slå på stort framför att göra det i tysthet efter mångas mening.

Jag hörde Vänglin hviska alldeles i min närhet till någon kamrat: "Liknar en boll, som fått ett knappnålsstyng."

Men än värre skulle det bli. Vid glacen tillkännagaf en knackning i bordet, att nu ansåg brudgummen det vara sin tur att hålla tal. Jag och mången med mig undrade nog, om det skulle bli ett af chefens vanliga oförskämda, men väl framsagda skåltal, eller något i den högre stilen. Vi fingo aldrig veta detta. Han reste sig upp — skvalp, skvalp! sköljde vinet ur glaset öfver hans darrande fingrar — han yttrade något med låg, suddig röst, släppte glaset i brudens knä och sjönk ned på stolen igen.

Alla sågo generade och oroliga ut, några af de yngsta löjtnanterna tuggade sina mustascher och tycktes lika bortkomna som om öfversten anfört dem i ett fältslag och så plötsligt svikit dem genom att vända ryggen till och fly bort från alltsammans. Men jag tänkte, att det är ungdomen, som nu vänder ryggen åt öf-

versten och flyr bort ifrån honom. Och icke såsom två älskande skulle alltså öfversten och hans så lidelsefullt kvarhållna men starkt anlitade ungdomlighet skiljas åt — såsom efter ett långt farväl, likt två vänner vända om igen och gå ännu ett stycke väg samman; utan just nu i dag, likt en illa behandlad, hvars tålamod ändtligen är slut, gjorde ungdomen helt om och försvann.

"Bollen har fått ett knappnålsstyng", upprepade Vänglin dystert.

Det blef uppbrott tidigare än som var ämnadt. Morbror åkte med mig hem. Då vi skiljdes åt, sade han på sitt godmodiga vis:

"Vi förargade oss alla åt att Below skulle ha Sofiskan kvar. Men skulle nu något allvarsamt hända — och det ser så ut — så är hon oumbärlig. Hon är äcklig, förstås, men de äro vana vid hvarandra; vid hans sjukbädd skall hennes äldre anspråk och minnenas makt fira triumfer."

"Men Isa, då!"

"Stackars liten! Under dessa förhållanden blir hon ett generande påhäng för honom."

I ganska nedslagen sinnesstämning gick jag till sängs efter denna dags händelser. Lifvet syntes mig bisarrare än någonsin. Och Toto så långt borta.

Denna fröken Sofi, det skulle alltså vara sannt, det ryktet säger om henne och öfversten. Att hon då har panna att efter hans giftermål stanna kvar i huset! Nå, hon har alltid förefallit mig att vara moraliskt vansinnig. "Andere Städchen, anderes Mädchen" — andra förhållanden, annan kvinna. Detta kan tillämpas om den varelsen. Hon har varit en

vante i hans erfarna händer, förståndslättja och brist på andligt förmyndarskap, gående i motsatt riktning till öfverstens, ha gjort resten.

Om hon åtminstone vore absolut dålig — en intrigmakerska. Men hennes förstånd kan icke fatta etiken — de hithörande begrepp, som under uppväxtåren väl kittats fast med tvång i hennes medvetande, ha för längesedan lossnat och fallit bort, då icke det fria valet varit med om att öfvertyga och binda. Ja, är hon icke nära på en oskuld — en fet, bedagad, ärelös oskuld?

Det sägs dock, att öfversten haft det ganska hett med henne, när han meddelade henne sin förlofning. I denna enda punkt är hon djup. Men han lär ha berättat henne om en halfvild tunesisk stam, huru husfadern, då hans första kvinna blir till åren, tager sig en yngre, utan att detta till det yttre förändrar den föregåendes ställning i huset. Hon stannar, befaller såsom förut och blir sin yngre medsyster en moderlig vän. Detta lär ha rört Sofiskan — åtminstone har hon föredragit denna tydning, framför det eljes nödvändiga steget att lämna sin herres hus.

Usch! allt detta gör mig så nedstämd. Och icke heller är jag fullt frisk — jag känner icke igen mig själf.

Om öfversten skulle dö! Nå, så lyckligt är det väl ej. När jag blir bättre, skall jag genast söka upp Isa, hon torde komma att behöfva mig.

Din antagonist och vän Örner lyste med sin frånvaro på bröllopet.

Missräkningen hade berört Isa redan under den korta förlofningstiden, men då ännu endast med spetsen rispat i hennes medvetande. Men andra tilldragelser i hennes nya förhållanden skulle snart låta den tränga ned dit ända till skaftet, sättande sig fast med fruktansvärdt sårbara hullingar. Det skedde gradvis.

Att fröken Sofi vardt den som ensam öfvertog sjukvården af hennes make och på hans uttryckliga önskan, stack henne visserligen, men hon hyste ännu ingen aning om verkliga förhållandet mellan de båda och kände sig därföre egentligen ej förolämpad, ehuru tillbakasatt.

Fröken hade tidigare blifvit presenterad för henne af öfversten såsom hans trogna, mångbepröfvade husförestyre: "Hon skall blifva dig en trofast vän och ett stöd, min älskling." Äfven kände sig Isa angenämt berörd af den respektfulla moderlighet, hvarmed hushållerskan kom henne till möte, och hon erfor en tryggande känsla af att under deras tak skulle stanna detta gamla fruntimmer, som tjänat öfversten nu i tjugo år minst.

Hur tillgifven hon var sin husbonde, fick hon dessutom — utan att dock hennes omisstänksamhet däraf rubbades — bevis på, då hon en dag stötte ihop med henne i rummet utanföre öfverstens sängkammare. Den unga frun hade gått för att framställa sin första fråga för dagen — den om öfverstens befinnande. Då öppnades dörren, och den förgråtna hushållerskan tumlade ut och sjönk ned på en stol.

"Hur är det?" frågade Isa bleknande.

"Åh bättre, gudvarelof! Öfversten har i dag fått

tillåtelse att lemna sängen och — oh! Gud, jag kunde icke stå ut med att se, hur förändrad han var."

Isa ryste. Hennes sista minne af honom var ett blått, uppsvälldt ansikte, en snedvriden mun, stirrande ögon och krampaktigt stela lemmar.

"Han skall repa sig", sade hon hoppfullt och log ömt vid minnet af den vackre man, som fängslat hennes hjärta.

"Oh, men att se *honom* sådan nu! På hufvudet stod han hvar morgon i sitt tvättfat, hvari isbitarna alltid måste skramla i vattnet; med hvilken fart han kom i kläderna och med hvilket behag han sedan marscherade utför gatan för att taga sin morgonpromenad! *Nu* sitter han därinne på sängkanten, en huttlande gubbe, och tvättar sig i varmt vatten med en svamp, och oh! med vänster, fumlande hand till. Den högra är förlamad."

Fröken Sofi hade, medan hon talade, upphört att gråta och såg vid sina sista ord spejande på den bleka unga frun. Eva hade på det hela taget bedömt henne rätt, men förbisett med ännu ett drag hos detta fruntimmer, en slags oreflekterande listighet, född af förhållandenas nödtvång och resande sig som ett skyddsvärn upp mot öfverstens öfverlägsenhet, likasom den öfver hufvud taget aldrig gjorde sig gällande utanföre hennes förhållande till honom. Nu bjöd den henne osökt att pejla djupet af sin unga medtäflerskas känslor, att efterforska, huru djupa rötter dennas kärlek slagit. Hur mycket skulle den tåla? Ah, nog skulle det visa sig, att hennes var äldre och mera härdig. Icke skulle gubbaktighet och skröplighet kunna nedslå

den hundaktiga tillgifvenhet *hon* hyste — intet kunde göra detta.

Men Isa visade icke hvad hon tänkte eller kände. Tyst gick hon upp till sig.

Hon var dock djupt gripen, icke så mycket af hushållerskans meddelande — det berörde henne såsom något ännu ofattligt — som af den rörelse denna visat. Liksom friherrinnan var fröken Sofi annars en ständigt gladlynt och orubbligt belåten varelse, väl ej med ett "kroniskt" småleende på läpparna, men med en själstom fridfullhet öfver sina feta drag.

Bådas något kortsynta tillfredsställelse med tillvaron egde dock väsentligt olika källor. Hos friherrinnan rann den opp i ett fantastiskt temperament och virriga, ideella intressen, medan den hos fröken Sofi fick sitt ursprung af rent materiella grunder. Hon hade i öfverstens hus fört en bekymmerslös tillvaro. Hon hade aldrig behöft försaka något, och hennes tvetydiga ställning hade icke med några obehag berört henne. De många tjänarne lydde henne respektfullt och öfverstens umgänge behandlade henne artigt, stamgästerna med ett visst fryntligt galanteri, och de damer, som bevistade de större bjudningarna, underläto ej att komplimentera henne för de utmärkta anrättningarna, ifall de i serveringsrummet eller någon korridor träffade ihop med henne. Och någon egen umgängeskrets egde fröken Sofi inte. Några fattiga släktingar och åldrade väninnor sökte henne stundom genom det stora husets bakport och hade sin fördel i att säga henne endast hyggliga saker samt först och sist beundra hennes smycken och toaletter.

Dessa sistnämnda voro ganska extravaganta och lysande. Öfversten brukade säga till mötande bekanta: "Kom hem och titta på Sofis nyaste klädning". Eller hette det mellan officerarne: "Öfversten har middag i dag." "Hvad är anledningen?" "Sofis nya gräsgrönablå ylleklädning."

Bort gick Sofi aldrig, utom ibland på operan, då någon af de luggslitna gamla väninnorna bjöds att åtfölja henne. Hon visste att omsätta pengar, men öfversten knotade dock icke, ty hennes praktiska duglighet i alla hushållsfrågor var höjd öfver allt tvifvel, lika väl som hennes, endast med några smärre förbehåll behäftade ärlighet.

Oreflekterande, med sinnet fylldt af endast låga, materiella intressen hade hon alltså ända till öfverstens giftermål undgått alla lifvets motigheter. Men den första häftiga förbittringen häröfver lade sig inom kort till ro. Hon var alldeles för loj och passionsfri för att kunna tycka illa om sin nya matmor och egentligen för människovänlig att kunna hata henne. Härtill kom också, att hon, ehuru icke skarpsynt, dock var cynisk nog att begripa öfverstens egentliga syfte med detta giftermål. Men hon var dock afundsjuk om sin herre, och när därför slaganfallet bröt honom, beklagade hon väl händelsen, men var i sin slafsjäls innersta gömma dock nästan belåten härmed, ty detta återgaf honom ju på det hela taget åt henne, hennes vård och omsorger. Endast stundtals, såsom denna morgon, öfverväldigades hon af medlidsam sorg för den brutne, då jämförelsen mellan hvad han varit och nu var trängde sig på henne.

Hon återkom till detta ämne vid den andra fru-

kosten, som hon själf serverade Isa. Och ehuru hon endast drefs af sin lists outvecklade instinkter och alls ej kunde beräkna följderna, nådde hon dock målet.

Isa *ville* icke taga intryck af de intima meddelanden, som gjordes henne, men omedvetet började hennes ömma längtan efter återseendet med den sjuke att blandas med en viss bäfvan. Hon visste ju att hon gift sig med en gammal man: — hans ålder kände hon ju ej på året, men hans skenbara ungdomlighet, den käcka, manliga hållningen, det mörkhåriga hufvudet och skymtande förblandelser med doktor Pascals ädla uppenbarelse hade dock hindrat att denna visshet kunnat tränga särdeles djupt ned i hennes medvetande. Såsom gubbe och bräcklig hade hon aldrig kunnat tänka sig honom. Men lika mycket, hon skulle älska honom ändå.

Som hon ju så litet kände till, och detta endast genom honom själf, hans föregående lif, hade hon ingenting emot att höra fröken Sofi berätta därom under dessa dagar, då läkaren, förbjudande alla sinnesrörelser såsom högst farliga för den sjuke, höll henne aflägsnad från sjukrummet. Hade icke omständigheternas makt varit så tvingande, hade hon nog föredragit en längre förlofningstid än som blifvit fallet. Nu, ehuru hon sade sig, att det skulle göra ingenting åt saken, men pådrifven af ensamheten och sysslolösheten och önskan att, när deras samlif på tu man hand ändtligen skulle kunna taga sin början, då vara förtrogen med alla hans vanor, tycken och föregående, började hon forska.

Och fröken Sofi, som hittills aldrig träffat på någon af öfverstens närmaste, med hvilken hon kunnat språka fritt om den man, som så djupt gripit in i hennes egen lefnadssaga, blef icke omeddelsam. I början höll hon sig inom en viss försiktighets gränser, men så småningom tillät hon sin tunga att löpa litet friare, och från talet om verkningarna af öfverstens sjukdom var det om anledningen därtill icke långt borta.

"Ack, min lilla fru öfverstinna, hur många gånger har jag icke grufvat mig öfver min kära herres extravaganser. Ibland icke i säng på flere nätter, några timmars sömn på förmiddagen har fått vara nog. Baler, middagar, supeer, spelpartier och —"

Isas orörliga ansikte gaf ingen uppmuntran att fortsätta, men här var en punkt, där fröken Sofi blifvit för ofta retad och sårad, för att icke en känsla af hämdlystnad skulle självmant drifva henne till harmsna utgjutelser i ämnet. Hon fortsatte därför efter en stunds tystnad:

"— och så alla dessa kvinnor, som varit tokiga efter honom och dragit in honom i ett vildt lif. Ja, jag borde kanske icke nämna detta, men fru öfverstinnan vet väl om detta förut. Sådant spörjes alltid. Nå, jag frågar mig, kunde följden bli annat än detta slaganfall? Efter ett så högt lefnadssätt och vid öfverstens år!"

Hon bytte tallrik för Isa och tvingade henne att taga för sig en ny rätt, ehuru den unga frun icke ätit något af den förra. Mekaniskt endast stack hon med gaffeln i allt som sattes för henne, åt gjorde hon ej.

"Min lilla fru öfverstinna, frun är väl icke ond på mig för det jag råkat säga?"

Isa försäkrade henne med ansträngd röst, att så icke var fallet. Bah, när allt kom omkring, så dömde nog hushållerskan lika kortsynt och ytligt som Eva! Hur snar dock världen var i sitt domslut! Äfven denna tillgifna varelse var i alla fall skvallersjuk och skandalhungrig. Ack, om hon vore med honom ensam, långt borta ifrån världen och människorna däri! Då skulle allt bli bra — det dessa varelser rörde vid blef endast så trivialt, uselt, dumt.

Sålunda fortfor hon hela dagen att tala vid sig själf. Hon kröp upp i sitt soffhörn och bjöd till att framkalla den ljufva känslostämning, som ensamt beherrskat henne innan de ännu voro förlofvade, då hon öfverväldigad af sin nya lycka ströfvade omkring i den döende höstskogen. Men förgäfves.

Slutligen kom hon till klar insikt af hur dåraktig hon var som sålunda bjöd till att med konstlade medel föra sig själf bakom ljuset. Det klokaste vore nu att taga saken sådan den var. Hon *hade* begått ett misstag, han var nog inte den, hon låtit narra sig att tro, men i alla händelser älskade hon honom och litade på hans genkärlek, och detta var dock band, som ej skulle kunna brista inför små ömsesidiga missräkningar — kanske icke mycket värre än de flesta gifta voro underkastade. Dessutom skulle kanske sjuklighet hädanefter tvinga honom att bryta med gamla vanor; ett stilla hemlifs goda inflytande skulle dag för dag innerligare förena dem.

Följande morgon väntade hon med stor otålighet det bud som ändtligen skulle föra henne till honom.

Doktorn hade vid sitt besök kvällen förut försäkrat, att all omedelbar fara var aflägsnad, och att han nu, sedan han lärt känna, hur sansad och lugn hon var, ej längre förbjöd henne sjukrummet. Bitter blef därföre hennes missräkning, då fröken Sofi bragte henne den hälsningen från den sjuke, att han ännu kände sig för svag att taga emot henne. Ville hon icke vänta en dag till?

Hon böjde tyst på hufvudet, men sedan fröken Sofi var gången, bröto de återhållna tårarna fram. Nej, nu gick det i alla fall för långt. Hade sjukdomen kommit honom, dem alla att glömma, hvem hon var och hvar hennes plats var, så skulle hon visa det. Ja, så blefve det bra, hon skulle tyst smyga sig in till honom, plötsligen stå bredvid honom, och i hennes ögon skulle han läsa, att hon var hans hustru och att hennes plats var där hos honom. Hon behöfde icke frukta för öfverraskningens verkan, doktorn hade ju sagt, att all fara var öfverstånden, och hon skulle göra det hela så lugnt och naturligt. Hon ville endast väcka till lif minnet hos honom af deras kärlek, och hon skulle göra det så ömt och stilla.

Med stor omsorg fullbordade hon sin toalett. Hon tog på sig den morgonrock af ljust ylle, med plymgarnering och sidensleifer i rosa, som han själf utvalt åt henne och som harmonierade så väl med den penséefärgade sammetsmöbeln i sängkammaren.

Öfverstens rum låg på nedra botten och stod i förbindelse med hennes egna medels en spiraltrappa. Ljudlöst i sina mjuka tofflor gick hon utför denna, tog miste om dörr och kom in i ett badrum, som utan fönster annars fick sin upplysning från en elek-

trisk låga, som dock för tillfället ej var tänd. Hon befann sig i mörker och ämnade förvirrad vända om igen; då varsnade hon i det lilla rummets andra ända en på glänt stående dörr, genom hvilken röster och något ljus från rummet bredvid trängde in. Hon kunde alltså komma äfven denna väg in till honom, hvars röst hon hörde, och hvaraf hon slöt, att hon befann sig omedelbart utanföre det rum där han låg.

Hon gick närmare och spejade med längtansfullt klappande hjärta dit in, men ville icke inträda förrän den han talade vid hade aflägsnat sig.

Det var ett stort, djupt rum med höghvälfda fönster åt gårdsidan. Vid det ena af dessa stod ett skrifbord, ty bibehållande en gammal vana sof öfversten i samma rum som han arbetade. Ena långväggen upptogs af ett antikt skåp, den andra af en väldig skinnsoffa och hörnen vid fönstren af speglar med toalettbord under. Skinnfällar, som läto skjuta sig hvart man behagade ha dem på det glatta, bonade golfvet, ett stort rundt bord, skinnklädda länstolar och små rökbord i olika stilar fyllde den stora ytan i rummets midt.

På väggen öfver den långsträckta soffan hängde dessutom en tafla af ansenliga dimensioner. Det var bilden af en naken kvinna i kroppstorlek. Hon låg utsträckt mot en mörk bakgrund, med ryggen vänd mot åskådaren, men seende sig om på denne med ett cyniskt gäckande leende på sitt sköna unga anlete. Småväggarna fylldes af jagt- och bataljstycken.

Hon hade icke varit härinne förut. Då öfversten förevisat det blifvande hemmet för henne och friher-

rinnan, hade han gått dörren förbi med anmärkningen: "mitt enskildta rum."

Taflan på väggen uppväckte något likt svartsjuk ovilja hos henne, och hon stod och stirrade därpå, tills ett häftigt stönande bakom skärmen kom henne att spritta till. Hon lyssnade och förstod nu af det räsonemang, som fördes där, att det var kalfaktorn, som stod där bakom, och att öfversten var i färd med att stiga upp. Förlägen ville hon draga sig tillbaka, men så kom hon att tänka på att hon i alla fall var hans hustru och att hon, isynnerhet om hon ville bli hans vårderska, icke finge vara för granntyckt, och hon stod beslutsamt kvar.

Först kom nu tillsynes ett smutsgrått, okammadt hufvud, så hela figuren af en tjockbukig gubbe, omsvept af en elegant sidennattrock, nedanför hvilken ett par uppsvällda fötter i filttofflor stucko fram, och stödd af en reslig ung karl. Ansiktet var gulblekt och slappt, den snedvridna munnen blottade löständernas fäste och de blodsprängda ögonen spejade oroliga och misslynta bort mot stolen framför toalettbordet: skulle den tunga, partielt förlamade kroppen hinna dit?

Golfvet svigtade liksom under elefantsteg, kalfaktorn satte till all sin unga kraft, så — nu satt gubben där, stönande af ansträngning, men också belåtenhet öfver ernådt resultat.

"I dag gick det bättre — nåja, vi taga oss", sade han med sluddrande målföre.

Isa kippade efter andan, såsom en, den där höll på att kväfvas. Han — var detta *han?* Hennes första känsla ville drifva henne till att fly ifrån denna osköna,

vidriga syn, men en snabb eftertanke sade henne, att hon egde ingen rättighet härtill, hon måste vänja sig vid anblicken af — sin make. Och i sitt hjärta välsignade hon slumpen, som gifvit henne detta tillfälle att osedd och ensam få utkämpa striden med sin missräkning och motvilja. Tänk om hon, så oberedd som hon dock var, trots fröken Sofis upplysningar, trädt in till honom. Den arme, han skulle ha fått ett intryck, motsatt det hon beräknat i sin okunnighet och blinda tilltro.

"Har det blifvit telefoneradt efter barberaren?"

"Ja, herr öfverste, han är därute."

"Så, låt honom komma in."

Isa hade, ett offer för ömsom samvetsförebråelser och motvilja och med en känsla som efter en smärtsam förlust, sjunkit ned på en filthöljd bänk, hvarpå öfversten, innan han drabbades af slaganfallet, brukat erhålla daglig knådning till motverkande af åldersstelhet i lederna. Härifrån såg hon nu, huru dörren öppnades och släppte in en elegant ung herre, som flinkt började sitt verk, medan kalfaktorn aflägsnade sig.

Ett intimt, pinsamt detaljeradt samspråk i toalettfrågor utspann sig nu emellan den gamle kvinnotjusaren och hans mångårige förtrogne i dessa angelägenheter. Fanns ingen bättre hårsvärta, än den senast använda? Herr öfversten borde icke alls använda svärta, litet tusch på ögonbrynen, en något mörkare schattering åt mustascherna, det vore mera "chic". Och kanske borde mustascherna också bäras hängande tills krampen i läppen gifvit med sig. Öfversten hade i en fruntimmerstidskrift händelsevis

fått läsa, att sockrad sprit skulle vara bra mot ålderdomsrynkor. Borde medlet försökas? Det ginge ju an. Hade herr öfversten sett fröken G. i serpentindansen? Ja, men öfversten nämde en annan, som hade vidare kjol och ännu läckrare former. Kunde icke litet fint puder försökas — hade icke hyn blifvit något gul efter sjukdomen?

Isa ville ropa till af harm och afsky, men småningom började en kall nyfikenhet att neutralisera alla andra känslor, och det föreföll henne som om hon åsett en sportuppvisning, där utgången gällde allt. Skulle barberaren med sitt puder, sin hårsvärta och sina tänger lyckas af denne gamle man åstadkomma en påminnelse om hennes älskare?

Se så, nu var arbetet färdigt. Barberaren kastade friserkappan, hvarifrån pudret lätt yrde, på en stol, trädde några steg baklänges, beskådande sitt verk med affekterad belåtenhet. Öfversten vred sitt hufvud i olika belysningar, gjorde några anmärkningar, som blefvo rättade, och ändtligen aflägsnade sig barberaren.

Men inne i det mörka badrummet satt Isa kvar och stirrade på den man, hon gift sig med, tills tårar skymde hennes blick. Hon grät, men icke därföre att han var en gammal och bruten man, som föga motsvarade den präktiga krigareskepnad, som fört henne till altaret, utan emedan han visat sig vara en fånig gammal sprätt, med hvilken det skulle blifva mera än tungt att nödgas lefva tillsammans.

Om han varit en ärevördig åldring, en sympatisk sjukling, huru gärna skulle hon icke ha offrat sig för honom och med sin vård och ungdom förljuf-

vat hans återstående dagar, äfven om hon icke kunnat skänka honom kärlek eller kunnat öfvervinna sig till att vara hans hustru annat än i världens ögon. Men hvad var nu hennes plikt?

Hon reste sig för att gå in och låta återseendet mellan dem och den vidare händelseutvecklingen afgöra detta. Men så öppnades dörren på nytt, och nu inträdde fröken Sofi med en ren skjorta och uniformsrocken på armen.

Öfversten nickade med tydlig belåtenhet.

"Det är riktigt, ändtligen en smula elegans. Hur mår Abisag? Kanske kunde den lilla i alla fall få komma redan i dag."

Nu flydde Isa. Åh, fy! *Fy!*

Uppkommen till sig, började hon mekaniskt rifva om bland sina tillhörigheter, drog ut byrålådor och öppnade garderobsdörrar.

Skammens rodnad brände hennes kinder och sved i hennes medvetande. Det var ännu inte uppfejadt i rummen, där stod sängen ouppbäddad sådan hon för kort sedan lämnat den. Hon gaf den en förkrossad blick, den stora förgyllda kolossen, med sin sammet i pensée — en diskret färg, som, utan att förringa hennes ungdom, ej skulle framhålla hans ålder. Hur hon nu begrep! Hon nästan blygdes öfver att, ehuru ensam, någonsin ha hvilat i den. Och så flög hennes blick bort till dörren som ledde ut till vindeltrappan — där hade han fallit. Gud vare lof! Såsom en befrielse, ett jubel kom medvetandet, att han aldrig öfverskridit tröskeln till hennes

rum. Men den dag kunde randas, då han skulle komma stapplande uppför trappan och pocka på sina rättigheter.

Aldrig — aldrig! Denne cyniske, narraktige gubbe, som låtsat sådan fager älskog, men ej måtte ha haft annat än simpelhet, djuriskhet i sinnet, då han kunnat i sådana ordalag omnämna henne inför hushållerskan — och dock ehuru hon låtit honom veta, hur hon afskydde den gamla mosaiska berättelsen om David och Abisag.

Med förnyad ifver fortsatte hon letandet, mekaniskt staplande klädespersedlar och annat huller om buller. Så kom bilden af henne själf för henne, hur lycklig och omisstänksam hon varit de där sista oförgätliga dagarna på Hornsholm, hur hon nyss gjort sig fin och vacker och med goda, rena tankar och längtansfull håg — nästan såsom en andäktig konfirmand — gått att uppsöka honom, och hur grymt sviken hon måste vända åter. Och då började hon gråta igen öfver sig själf, bittert och hejdlöst.

Men se här ändtligen, hvad hon sökt utan att ha rätt klart för sig hvad det gällde. Den gamla, något solkiga svarta sorgklädningen, som hon på hans bön aflagt, medgifvande, att hon så godt kunde lägga bort dessa yttre tecken på sorg, då hennes håg i alla fall för länge sedan var befriad därifrån. Hennes känslor vid den osympatiske gamle faderns död hade mest varit den skräckslagnas, och händelserna därefter hade snart utplånat till och med minnet däraf. Men nu slet hon af sig den förtjusande morgonrocken med en hetsighet, så att de rosafärgade plymerna lossnade, hvirflade om på mattan och

blåstes bort i vråarna, då hela det eleganta plagget våldsamt slängdes undan. Och så på med den gamla svarta klädningen!

Seså, nu kände hon sig nästan som flickan Isa igen, flickan, som ägde ingen framtid att hoppas på, ingen nutid att glädja sig åt, som endast hade att vänta, icke på att något skulle hända, ty det hade redan händt något, men på den vidare händelseutvecklingen. Eller hade det varit hennes mening att själf påskynda denna — att gå sin väg, då hon påtagit den svarta klädningen, likt en tjänstflicka, missnöjd med tjänsten? Ja, något dylikt hade visst föresväfvat henne under det mekaniska letandet, hon hade känt det som om hon icke kunde komma nog fort och nog långt bort, men nu hade redan besinningen inträdt. Hon kunde icke begå en sådan romantisk galenskap; dessutom, hvart skulle hon taga vägen? Hennes enda tillflyktsort var ju — gatan. Modern skulle kunna på asylen lämna henne tak öfver hufvudet för en eller par dagar, men sedan? Och skandalen, det Hornklou'ska anseendet, som hon skulle stupa omkull på vid hvarje steg hon toge utanföre det område, hvarinom hon var bunden — tjudrad som en med list fångad ungfåle. Den kunde i raseri slå bakut bäst den ville, till och med rycka loss tjuderstaken, men hvad skulle det gagna till? Kedjan med sin sluttyngd satt om foten, och den skulle hon nödgas släpa med sig, den skulle snärja och draga omkull henne, för att nu icke tala om hur lätt hon skulle infångas därmed igen. Hvem vet, den gamle mannens fåfänga skulle kanske icke lida, att hon lämnade honom, prisgifven åt medömkan; om han

icke ville, skulle hon icke kunna undgå honom, hon hade ju kedjan om foten. Och skulle hon kunna uthärda de skri om förgätenhet af åtagna plikter, af hjärtlöshet mot den af sjukdomen brutne, som den kortsynta världen skulle uppstämma? Och lämna denna lyx och förfining, som redan hunnit bli en sådan vana hos henne, att hon med ovilja granskade den svarta klädningens simpla tygsort.

Men den dag kunde randas .... Hon ryckte till. Dock, nu var hon en gång inne på den förnuftiga öfverläggningens mark, och då lämnade hon icke dettas område, innan hon ernått det resultat som för tillfället syntes klokast och som kräfde minsta energi och upp- och nedvändning af det bestående, hvilket, det sade hon sig redan, kunde ha varit värre. Ja, tusen gånger värre, om icke det där slaganfallet så underbart räddat henne. Nu var han en främling för henne — ja, så ville hon anse honom, som med sitt skamliga uppsåt skymfat och förolämpat henne — som, begagnande sig af hennes oerfarenhet och tillit, narrat henne till sig och hvilken hon nu, med användning af härför lämpligaste medel, endast ägde att hålla ifrån lifvet på sig.

Men hon grät vid dessa tankar, grät öfver sin förlorade illusion och huru tomma och ödsliga hennes dagar lågo framför henne, kanske också med förnedrande stridigheter i bakhåll. Skulle hon vara situationen vuxen?

Med sinnesrörelsens ifver torkade hon omsider bort tårarna — hvars källa syntes outtömlig — och ringde på sin jungfru. Hon gaf den inträdande flickan några uppdrag och skulle gärna ha tillagt en

hälsning till fröken Sofi, att hon hädanefter föredrog att bli uteslutande betjänad af, äfvensom att få alla underrättelser från sjukrummet genom denna flicka, som var anställd för hennes enskilda räkning. Ty efter den inblick i det förtroliga förhållandet mellan hushållerskan och öfversten, som hon så oförmodadt fått, var det henne mycket påkostande att uthärda den andras sällskap; men hon ville icke åstadkomma mer uppseende än nödvändigt och beslöt därföre att tillsvidare ingenting förändra i sitt uppträdande gent emot denna mannens förtrogna.

Men några timmar senare hade hon, med den flinka, tysta flickans tillhjälp, slagit sig ned i ett gästrum, som låg i den stora våningens bortersta ända. Det var ett nästan landtligt rum, med sin utsigt åt planteringen, sitt ljusblommiga möbeltyg af cretonne, den storrosiga mattan, emot hvilken möbelns helt hvita träslag gjorde sig utmärkt, samt med den enkla järnsängen.

"Här kunde vara ljufligt", hviskade hon till sig själf, "hade jag icke oron som naggade mig och så känslan af denna smärtsamma förlust."

Hon drog en låg hvilstol fram till brasan, satte sig och tänkte, att nog blefve det hennes öde att sålunda sitta ensam och rufva öfver felslagna förhoppningar. Då anmäldes Eva Böhme. Hon hade varit uppe en gång förut efter bröllopet för att efterhöra öfverstens tillstånd; men huttlande med sin oro för den sjuke och sin tyckmyckna sorg öfver att man ej ville släppa in henne till honom, hade hon då stängt sig inne och nekat att taga emot, hvem det vara månde.

Nu, då hon tänkte på hur gammal och erfaren i motgången hon redan blifvit, gick hon med ett ansträngdt leende ut att taga emot sin gäst.

Eva var i ny vintertoalett, dessutom strålande af en särskild glädje. Sedan hon förfrågat sig om den sjuke och ett ögonblick öfverraskats af de kyliga, lugna svar hon erhöll, berättade hon, att hennes löjtnant kommit hem, samt tillade hviskande något.

"Ah, var det häraf ditt illamående berodde", utbrast Isa och tryckte vänskapligt de små behandskade händer, som dess ifriga ägarinna lagt i hennes knä, under sitt förtroliga meddelande.

"Ja. Nu får jag naturligtvis bli förfärligt försiktig, så att det ej går som förra vintern. Vi träffas nog inte så mycket ute i sällskapslifvet som vi gjort upp. Men du hälsar ofta på mig, det är afgjordt."

Isa instämde, men konventionelt och tvunget, ty hon tänkte, att Evas lycka och hennes egen sorg skulle passa illa ihop.

"Vi få det så trefligt, min Toto och jag, i vår flykt undan sällskapslifvet. Toto har börjat på en ny rysk öfversättning och säger, att han så mycket gläder sig åt de många ostörda timmar, han nu kan ägna sig åt sitt arbete och med sin madam hos sig. Men madam kommer inte i år att overksam hänga öfver hans axel, eller syssla med något onödigt funtimmersarbete, eller, i sin förtret öfver att hennes löjtnant är så fördjupad, störa honom med sina upptåg. Madam har blifvit anmodad att lämna bidrag till en landsortstidning: "Hufvudstadsbref från Syster Eva". Ett litterärt löjtnantsherrskap — vid skrifbordet båda två — hvad tycker du väl?"

Men Isa svarade icke. Så mycken lycka! Tårar skymde hennes blick, och hon vände sig bort för att den andra icke skulle märka dem. Men Evas lifliga ögon hade forskat alltsedan hon kom och spårat åtskilligt, som de förut icke sett, men väntat förr eller senare skulle komma till synes.

"Isa", sade hon hjärtligt, "nu är det din tur. Hvad har du för förtroende att gifva mig?"

"Ja", inföll Isa med brådstörtad glädtighet, "nu blir det väl min tur att se till att den lilla väntade får en passande utstyrsel, då mamman ämnar bli så bläcksuddande. Jag skall genast i dag gå ut och göra några uppköp. Jag förbehåller mig framför allt dopdrägten; men gå bara inte och ställ till så att den icke kommer till användning."

Eva blef betänksam. Ja så, såret var så djupt, att det ej tålde vid att blottas. Eller var det af den beskaffenhet, att den andra icke ville uppröra henne därmed i hennes nuvarande belägenhet? Hon kände en orolig benägenhet för att bli nervös och ängslig, reste sig därför strax därpå och gick.

Isa nickade stilla för sig själf. "Det var rätt, att jag icke upprörde henne med detta jämmerliga förtroende. Så hvit hon vardt. Säkerligen skall hon helst, tills allt är öfver, träffa mig så sällan som möjligt. De äro dock mina enda vänner och jag kunde komma att behöfva dem, men — en förlust mer eller mindre betyder så litet."

Knappt hade Eva gått, så insläpptes en ny besökande. Det var ett fruntimmer på tretiotalet, något magerlagdt, med grumlig rödfnasig hy, krusigt svart hår och små hvassa, närsynta bruna ögon, som

kisade omkring i alla vrår af det stora eleganta rummet, innan de fästades på den unga värdinnan.

Isa letade i sitt minne efter hvar hon sett detta ansikte förr; men att det måtte tillhöra en af hennes bekantskaper från Hornsholmstiden, det slöt hon sig dock genast till på grund af den besökandes tarfliga klädsel, med sin omisskänliga prägel af något fattigt och brist på smak. Plötsligt slog det henne som en blixt hvem det var.

"Xenia!" utbrast hon bestört.

"Skäms du inte, di markatta, att ha så sjangtilt", svarade den andra med ett gapskratt, slutade sin granskning och bjöd systern handen till hälsning.

"Jag egde icke en aning om att du fanns i Stockholm."

"Nej, jag mötte di mamma ute i går, och hon gjorde också stora ögon. Hon gaf mig din adress, och nu är jag här."

"Du har icke underrättat oss om dina öden dessa sista år. Sedan du lämnade Hermia och for från Göteborg, ha vi alldeles förlorat dig ur sikte."

"Ja, till hvem skulle jag också skrifva? Jag underrättade gubben om, att jag nu var led vid att träta med Hermias tjänstfolk och hålla styr på hennes ungar. Men framför allt tålde svåger mig inte — hvilket nu var mindre underligt, för det gör ingen karl—" ett nytt gapskratt — "och så gaf jag mig då af på vinst och förlust. Sedan dess har gubben icke skrifvit en rad till mig. Troligtvis höll han mig för totalt förlorad. Jag fick genom tidningen veta hans död — tänkte skicka en krans, men hycklar gör jag nu aldrig, och lät det vara."

"Och nu är du bosatt här i Stockholm."

"Ja. Jag försörjer mig på hederligt vis, trots min ungdomssynd — ha! ha! ha! Jag ger lektioner i språk och musik och knuffar mig igenom lifvet bäst jag kan. Bor på söder hos en änkefru, dricker hennes brasilianska om morgnarna och hennes tevatten om kvällarna, middagen tar jag på något billigt matställe. Hela dagarna ute och klifver med bokpaket eller notväska, hvilar och filosoferar någon stund, om vädret tillåter, på en bänk vid Clara eller Maria — annars kostar det mig tio öre för en bakelse inne på konditoriet. Ibland ute tidigt om morgnarna till någon elev, hvars sysselsättning ej medgifver annan timme på dagen, ibland af samma orsak sent på kvällen. Jag känner gatlifvets fysionomi både innan fru Belzebub fått skorna på sig och efter de ärbarare fruntimmernas tid på dygnet."

"Men, Xenia, hur vågar du!"

"Bah! Om morgnarna händer, att unga karlar, som gå till sitt arbete, slänga efter mig något glåpord eller förebrående utbrista: "Blygs! Går du hem så här dags, di gatmaja." Eller att om kvällen någon herre ser fel i en mörk krok och tilltalar mig. Men åt de förra gapskrattar jag och de senare dänger jag på bena med mitt bokpaket."

Isa mindes sina båda halfsystrar endast från ett porträtt af dem i deras konfirmationsdrägter och som friherrinnan förvarade i ett gammalt söndrigt album. De hade båda lämnat hemmet ännu medan hon var en liten flicka, och sedan dess hade hon endast återsett Xenia helt flyktigt, då denna en dag plötsligt uppenbarat sig på Hornsholm efter ett

uppträde med svågern. Men hon hade gifvit sig af lika hastigt igen. Hon hade nog icke blifvit för varmt emottagen heller, och efter hennes förklaring, att hon icke längre ville vistas hos systern och svågern, hade man icke nämnt hennes namn; man hade nöjt sig med det tysta antagandet, att hon slagit in på en bana, som gjorde det till en lättvindig plikt för anhöringarne att glömma henne. Den underliga flickan var därför nu en nästan ny bekantskap för Isa, som trots sin misstämning kände sig halft road af hennes originella sätt.

"Säg, visste du, att jag var gift, innan du träffade mamma?"

"Ja ja men", svarade Xenia, som höll fast vid sin Göteborgsdialekt, då hon tyckt sig märka, att hon gjorde sig lustig därmed. "Jag såg i tidningen, att friherrinnan och fröken anländt till Stockholm och tagit in på Grand. Mina elever ha inte talat om annat än det briljanta parti du gjort. Öfversten är nu känd i vida kretsar. Jag funderade på att gifva mig tillkänna, för att få komma med på bröllopet, men så granskade jag mina paltor och såg att det icke gick för sig. Jag ämnade väl söka upp dig, förstås, en dag, men nu blef den framskjuten genom mitt möte med di mamma i går. Jag tänkte, tar fru öfverstinnan emot mig snörpigt, kan jag ju gå igen och inte komma åter. Jag är inte så värst blödig af mig, men en smula nogräknad. Folk, som sätter näsan i vädret, besvärar jag inte."

"Men Xenia, hur kunde du tro —".

"Jo, det kunde jag visst. En sådan här gammal ruggig höna som jag är inte roligt att bekänna

släktskap med. Tack emellertid för att du inte gjort en enda sur min."

Hon tryckte med plötslig värma Isas hand, såg ett ögonblick längtansfullt på den fagra unga skepnaden som om hon skulle haft lust att sluta henne i sin famn och kyssa den fina kinden, men ändrade sig hastigt och utbrast i ett af sina flatskratt.

"Ha! ha! ha! — när jag tänker på att du är den lilla rultan Isa. Du har blifvit alldeles förbaskadt vacker, vet du hvad."

Isa nickade lugnt: "Det vet jag."

"Jaså, det vet du. Ja, när vet inte en kvinna det, fast hon sjåpar sig med att inte låtsas därom. Hermia var också vacker. Men inte så som du i alla fall. Jag såg nu endast en smula bra ut, vacker hy, hvita tänder — sådant som försvinner med åren. Det grämde mig, ty jag ville så gärna upplefva något, jag var så omåttligt nyfiken. Och jag visste med mig, att jag icke egde behag i den grad, att det skulle kunna förmå en karl till att öfvervinna alla betänkligheterna vid ett gifte med en Hornklou. Men denna däringa nyfikenheten ville inte gå af mig, och så —"

"Hysch! Hvarföre fördjupa dig i dessa minnen, snälla Xenia."

"Nå, när jag tål vid det, måtte väl också du göra det. Du har naturligtvis hört härom förut, men säkerligen har man förvrängt ett och annat sakförhållande. Jag vet inte, om du mins Jan Damianus Svensson? Nå, han var nu litet förmer än en vanlig dräng, hade varit i folkhögskola, hade gått igenom kurser vid ett stuteri och en landtbruks-

skola, gick alltid snyggt klädd och hade lagt sej till med en del herrfasoner. Till en början gjorde jag narr af honom. Jag har nu alltid känt mig dragen till det tarfliga och enkla, nåja, simpla, blott det varit reelt och friskt, utan ruttenhet. Därföre retade mig den polityr, som han bjöd till att smeta öfver bonden. Snart fann jag emellertid, att jag måtte ha gjort ett visst intryck på honom. Den tiden fanns ännu ett par ridhästar, fröken Hornklou var passionerad ryttarinna och Jan ridknekt. Som sagdt, jag var så omåttligt nyfiken — bah! den tillfredsställdes — var ingenting. Och så såg jag mitt öde som gammal fröken, hur det gällde att slåss och armbåga sig igenom lifvet — till asylen och sist fattiggrafven, och då föredrog jag att bli bondmorsa. Ja, jag tänkte verkligen gifta mig med Jan, han kunde fått något arrende, vi kunde ha dragit oss fram hyggligt nog. De tarfliga förhållandena afskrämde mig inte, tvärtom, ty det låg något tryggande och gediget däri i motsats till den osnygga, i alla sina fogningar bristande elegansen, till det oförskämda vigilerandet, som jag var van vid, men mer och mer fick afsmak för. Men gubben såg nu endast till ytan; det friherrliga elementet i hans blod och en sista kvarlefva af anständighetskänsla brusade upp. Jan kördes som en missdådare ur tjänsten, och fröken sattes under sin svågers förmyndareskap. Nå, en hjärteangelägenhet var nu detta icke precis, så vi förlorade hvarann snart ur sikte. Och nu knogar jag i väg allt hvad jag orkar mot målet — asylen."

Isa teg. Systerns lugna, objektivt hållna be-

rättelse syntes afvisa såväl klander som deltagande, men instinktmässigt kände Isa, att den haft sin nu utkämpade strid och smärta. När skulle hon själf bli så passiv gentemot sitt eget ödes växlingar? Ack, ännu hade hon ju så många år framför sig af svidande saknad.

"Kan jag icke göra något för dig? Jag ville det så gärna", sade hon blygt.

"Det vill säga, gifva mig penningar eller presenter. Bah, fullt upp af arbete eller ett vältrande i öfverflöd, det är min lösen. Några mellangrader ha inte mitt erkännande. Kan du skaffa mig öfverflödet?"

"Knappast", medgaf Isa leende.

"Godt, då behåller jag hvad jag hafver — arbetet. Jag har fullt upp däraf, ty jag är billig, rolig och oförskämd. Dessutom har jag ännu en smula hjärta kvar, och det skulle förbjuda mig att taga för mig af de håfvor, dem du tvifvelsutan måst offra dig till", genmälte hon torrt.

Isa bleknade. Det klack ohyggligt till inom henne. Så rätt Xenia hade, och var det sålunda världen bedömde hennes giftermål? Oh — oh! — ännu för några timmar tillbaka hade hon kunnat stått upprätt och vittnat emot dem alla, alla. Men nu måste hon med sänkt hufvud taga emot smäleken.

Xenias lurande blick märkte hennes sinnesrörelse, hon ryckte på axlarna och bytte ädelmodigt om samtalsämne.

"Hvem var detta däringa tjocka fruntimret, som

jag stötte ihop med i nedre vestibulen och som granskade mig såsom om hon vore herre på täppan?"

"Fröken Sofi", svarade Isa ännu frånvarande.

"Hvem är fröken Sofi?"

"Hushållerskan."

"Pfui! Mångårig?"

"Ja, hon har nu förestått öfverstens — hm! Osvalds, hushåll i mer än tjugo år.

"Åh, fy katten! Jag förmodar, ni redan varit ihop. Har ho di mans medhåll?"

"Sådana märkvärdiga frågor, kära Xenia! Ett dylikt sakernas skick kan ju aldrig komma i fråga."

"Så — du är förbehållsam beträffande dina husliga angelägenheter. Lika godt, blir jag nyfiken på dem, så tar jag nog reda på dem ändå."

"Jag har ingenting att dölja", inföll Isa med misstänkt häftighet, men tillade lugnare: "Dessutom är ju allt så nytt, jag har ej ännu hunnit bilda mig någon mening om vare sig det ena eller andra i mina nya förhållanden."

"Nej, nej men! Men det var så rätt, di mamma sa, att di man är sjuk. Det är väl ej så farligt med den saken, då du så lugnt sitter här och tar emot visiter?"

"Jag är nog inte så lämplig till sjuksköterska, vet du."

Hon ville tillägga, att fröken Sofi däremot var den bästa sådan och att hon dessutom ju var mera förtrogen med den sjukes lynne och vanor, men erfor en plötslig motvilja för att göra detta meddelande och teg.

"Återigen förbehållsam. Vet du hvad, min tös,

härnäst vi råkas, skall jag ha mer att berätta om dig, än du själf anar."

Isa log och gjorde en likgiltigt afvärjande rörelse.

"Jo, hör på! Det är just min "likör" att snoka i andras angelägenheter och om möjligt ändra och vrida tillrätta ett och annat, när jag så finner för godt, i deras öden. Jag har nu inget eget att taga hand om. Mitt är: brasilianskt om morgnarna, lektioner, flottig middag, lektioner, tevatten, sömn. Det ordnar sig självt. Det skänker icke den grad af intresse, som fordras för att hålla på afstånd — nå, lika godt hvad. Men ett ganska godt surrogat för håg och lifslust är den nervspänning som nyfikenheten åstadkommer. Utanför mitt arbete är lifvet för mig ett enda stort och lustigt skådespel, som jag åser från sufflörluckan. Ty jag sufflerar de uppträdande, som komma inom hörhåll för mig, och har det sålunda ganska trefligt. Stundom blir det en smula långsamt, förstås, då de uppträdande förhålla sig korrekt och allt går som en olja. Men så far tusan i en eller annan, och då får jag göra. Jag bläddrar i deras papper, jag letar, jag hviskar och gör miner och får en att skratta, en annan att gråta, allt som deras roll eller öde kräfver. Mitt spring ur hus och i hus ger mig sådant rikligt tillfälle till inblickar, och därifrån är icke långt till hela eller halfva förtroenden. Resten får skvallret uträtta; och så har jag små lifsbilder färdiga, hvars vidare utveckling det roar mig att följa eller påskynda eller förhindra."

Hade Isa icke varit så upptagen af sig själf och

det smärtsamma slag hon så nyss mottagit, så skulle hon dock till sist bakom Xenias tal om att hon själf ägde "intet öde", att hon "såg målet" och hennes antydningar, att hon endast ägde intresse för andras lifssagor, ha skönjt ett orofullt missnöje och en ännu icke fullt tystad längtan, som bjödo till att föra sig själfva bakom ljuset. Men nu lät hon missleda sig af hennes sorglösa ton. Hon höll systern för att vara ett original, icke helt och hållet osympatisk, och hon bad henne med verklig värme att ofta hälsa på sig, då Xenia en stund därefter reste sig för att gå.

Men att skänka henne sitt förtroende och begära hennes råd, att klänga sig intill henne, så som hennes smärtsamt upprörda sinne kunde ha kräft, det föll henne icke in. Därtill höll hon Xenia för att vara alldeles för hård och för kallt "nyfiken".

Ensam med den sålunda instängda och därför dubbelt påträngande smärtan gick hon åter in på sitt landtligt ljusblommiga lilla rum.

Dagarna skredo långsamt fram. Förhållandet mellan Isa och öfversten hade småningom och omärkligt och liksom genom en tyst öfverenskommelse glidit in på spår, vidt skiljda dem, som de båda tänkt sig då de ingingo detta äktenskap.

Öfversten repade sig skenbart och raskt. Snart kunde han åka ut, taga kortare promenader och om kvällarna se medlemmar af officerskåren hos sig. Isa var en lugn och artig värdinna, men man anmärkte hennes kyliga tillbakadragenhet. Man hade dock väntat sig, att lilla Hornklou, att denna landtflicka med ifver och intresse skulle ha kastat sig in

i hufvudstadslifvet. Nu utgjorde dock öfverstens sjukdom intet hinder längre. Och den lilla öfverspända förälskelsen, den, det kunde nu lite hvar se, hade sett sina bästa dagar. Hennes sätt emot mannen präglades af ett sorts likgiltigt tålamod, hon lade tillrätta pläden, som han numera ständigt måste ha om de frusna benen, och när han direkt vände sig till henne, underhöll hon sig vänligt med honom.

Den gamle eleganten och damernas gunstling bar detta nederlag med bibehållen fattning. Han såg på de klumpiga, svullna fötterna, på sin sneda mun och tänkte på en del annat samt resignerade, utan bitterhet, snarare med sin vanliga ansats af cynism och humor tillika. Väl togo hans köns instinkter ut sin rätt, så att han brusade upp i en sorts högmodig tjurvrede vid underättelsen, att den unga hustrun bytt om sängkammare. Men aldrig hade en sinnesrörelse lagt sig snabbare hos honom. Han var icke längre i sin krafts dagar, och så kom han att besinna, att hon möjligen hört något om hans förhållande till hushållerskan och nu sårad drog sig undan. Men hon kunde ju säga något då, framställa sina klagomål, så läte väl saken ordna sig. Sofi finge väl lämna huset.

Men vid denna slutpunkt kände sig den själfviske sjuklingen rätt illa till mods. Hvilka uppträden! Och huru kunna undvara denna gamla väninna, som så bra förstod sig på honom och som icke ägde något större intresse än att ägna sig åt hans vård. Just nu, när han så väl behöfde henne i sin ålderdoms och bräcklighets dagar! Det finge då hellre vara som det var så länge — det ginge för sig att

se tiden an tills vidare och icke oförsiktigt framkalla en katastrof, därföre att hans självmedvetande såsom man och rättsinnehafvare kränktes. Att helt sätta sig in i att älskarefacket för alltid gått förloradt för honom, det gick dock icke på en gång. Hans sinnlighet blossade stundom upp vid åsynen af den sköna unga kvinnan, och han försökte några små närmanden; men hon gled undan med så mycken takt och godt lynne och en behändighet, att han endast kunde godmodigt skratta däråt och låta sig nöja.

Isa hade icke återsett Xenia sedan det där första besöket. Hon umgicks med planer att söka upp henne hos änkefrun på söder. Hon ville bjuda henne med sig på teatern ibland eller hem de kvällar, då officerarne med sina damer samlades i den gästfrie chefens bostad, för att härigenom skaffa den ensamma gamla flickan någon omväxling och förströelse. Men det gick veckor om, innan hon förmådde öfvervinna sin tillfälliga tröghet så pass, att den tillät henne att utföra sitt uppsåt. Slutligen en dag framåt julen tog hon en vagn och for dit.

Hon hade valt den dag i veckan, då Xenia sagt sig ha endast en lektion, och den på kvällen, och träffade henne därföre hemma. Hon stod framför rummets bästa möbel, en rätt stor spegel, med en cigarr i ena mungipan, och profvade en ny vinterhatt.

"Hvad tycker du om'en?" ropade hon, så snart hon fick se systern och knappt gifvande sig tid att hälsa.

"Åhjo", svarade Isa dröjande.

"Ja, den är ovanlig. Är inte den häringa blåman söt?"

Hon fingrade nästan ömt på en kvist gula penseér, som sutto midt i en klunga bruna plymer.

"Jag tycker inte om blommor på vinterhattar. Och så opraktisk denna hatt är för dig, som måste vara ute i alla väder", sade Isa, hvars smak och toalettinstinkter hunnit utvecklas i otrolig mån under den korta förlofningstiden och i den bepröfvade gamle fruntimmerskarlens hägn.

"Det kan du ha rätt i", medgaf Xenia med en skugga öfver sitt nyss så belåtna, rödfnasiga ansikte. Men det klarnade snart igen. "Nå, då sätter jag mi blåmma här, så har ja' i alla fall nöje af 'na."

Och hon slet blomman ur hatten och flyttade den med klumpiga fingrar till en liten vas på byrån. Så blossade hon tyst på cigarren en stund och lät Isa ensam försöka få ett samtal i gång, men sedan utbrast hon plötsligt i ett af sina häftiga flatskratt, som alltid syntes så omotiverade.

"Hur mår fröken Sofi?"

"Alltid bra, tror jag."

"Ha, ha, ha! Di kallar 'na för Bathseba."

Isas oskyldiga blick utvisade, att hon ingenting begrep.

"Och dig för Abisag. Det är nu inom vissa kretsar en formlig sport att hitta på kvicka öknamn. Abisag fin de siècle."

Isa hade sprungit upp, öfverväldigad af sin harm och afsky. Hon var nära att brista i gråt, men lyckades beherrska sig.

"Det är gement", stammade hon.

"Ja, som man kokar åt sig får man äta. Jag kan nog förstå, att detta briljanta parti frestade dig för mycket. Men ändå — fi donc!"

Isa ville svara; men kunde icke. Hon satte sig ned och började oroligt vagga fram och åter med kroppen. Hvad kunde hon anföra till sitt försvar? Ingen skulle ha förstått henne, hon gjorde det ju knappast själf längre.

"Men du visste väl åtminstone icke förut om det fina förhållandet mellan di man och det däringa tjocka fruntimret, som di kallar fröken Sofi", fortfor Xenia.

"Ett förhållande! Påstår man det också?"

"Att ett sådant existerar eller, jag vill tro, har existerat, är satt utom allt tvifvel."

"Det är skamligt förtal. Jag tror det icke — jag *vill* inte tro det."

"Var icke dåraktig, barn lilla. I och med detsamma du säger så, så *tror* du redan, ehuru du bjuder till att narra dig själf."

Isa ville skrika till af det raseri, som plötsligt uppfyllde henne. Nära att kväfvas, slet hon upp kappa och klädningslif och började springa upp och ned på golfvet. En massa småsaker, som hon förut lagt ringa vikt vid, stodo nu plötsligt för hennes hågkomst och vittnade omutligt om att Xenia hade rätt. I hvilken uselhet hade hon icke blifvit indragen!

Xenia blossade på sin cigarr och lät henne tyst hållas med sin sinnesrörelse. Men då den unga systern utmattad däraf omsider kastade sig ned i soffan bredvid henne och i jämrande ton frågade, hvad hon

borde göra, svarade hon ganska vekt och ej alls i "sufflörton":

"Ingenting, det jag kan se."

"Skall jag finna mig i något så skamligt? Och är jag icke skyldig mig själf att visa världen"...

"Ja, ja, jag känner till de där fraserna", afbröt henne Xenia. "Nå, kan du bli kvitt gubben genom skiljsmässa och få honom att gifva dig ett anständigt underhåll, så har du ju i alla fall sluppit bra undan", tillade hon på sitt lättvindiga vis.

Isa gjorde en åtbörd, som tydligt utvisade hennes misshag.

"Ja, det låter inte vackert. Och så har du ett alternativ till att välja. Du kan ju fordra frökens aflägsnande, men då får du också besluta dig till att bli en ersättning för henne hos gamlingen. Jag gissar, det hittills varit ganska bekvämt att öfverlämna honom så mycket som möjligt åt henne."

Isa vändades. Ah! om Xenia visste! Hur fult och gement allt detta var, och hur Xenia förstod att beröfva det sista skymten af skonsam förklädnad! Och hur hon måste förakta sig själf! Hvarföre var hon icke en hjältinna, som såg sin väg och gick den rätt fram utan köpslående och utan förskräckelse för hvad som vid dess slut väntade henne.

"Asch, ge dem katten, vet du", fortfor Xenia. "Det vore nästan hjärtlöst att skilja de gamla vännerna åt! Och så får du komma ihåg, att hon har äldre och starkare anspråk än du. Låt'na behålla'n."

Ack! det var ju icke detta! Gärna — gärna! Men hvad fordrade moralen af henne och skyddandet af hennes anseende i världens ögon? Och hvad kräfde

helt enkelt uppehållelsedriften af henne? Vid denna fråga var hon färdig att gifva Xenia rätt, såsom den bekvämaste och tryggaste utvägen. Men också att, för att rädda sig undan, draga det kortaste strået, tigande finna sig i att ha mannens älskarinna under hemmets tak. Hemmet — var det hennes hem, och var han då hennes make? Kom hon icke sanningen närmare, om hon medgaf, att hon helt enkelt sammanbodde med en man och en kvinna, som lefde i ett otillåtligt förhållande till hvarandra?

"Nej, jag står icke ut med detta!" utbrast hon ångestfullt. "Jag måste ut ur dessa tillsnörade förhållanden, innan de kväft mig. Jag vill göra som du, Xenia, jag vill bo i ett litet rum så här, ensam för mig själf, och gifva lektioner."

"Ja, försök på! Jag slår vad, att du inte får en enda elev."

"Min franska och min engelska äro oklanderliga. Härvidlag har stackars mamma intet försummat."

"Hjälper inte. Det finns dussintals inom stadens hank och stör, som kunna säga detsamma och ändå skulle svälta ihjäl, om de endast ville försörja sig härmed, emedan de helt enkelt äro för många. Alla ha icke min panna till att springa ur hus och i hus för att truga mig på folk. Jag har min särskilda metod, såsom jag antydde sist. Men för dig ginge det rakt åt helsefyr, mi tös."

Isa slet och drog i sina handskar i tyst ursinne. Nej, det ginge icke, hennes brist på energi och uthållighet, det kände hon, måste stänga för äfven denna lilla utsikt, som en stund så lockande hägrat för hennes inbillning, den att vara fri och oberoende.

Se så, nu föll, vid Xenias ord, ridån ohjälpligt ned för den, endast mörker och kaos återstod.

"För resten, egde jag allt som du — rikedom, skönhet — och vore bunden af endast detta lilla sköra äktenskapsband, som ju kan brista när som helst — ja, för naturligtvis kan gubben inte bli mycket äldre till — så..."

"Också detta! Oh! Xenia, kom mig icke att hata mig själf."

"Bah! när du som jag lärt dig att använda sonde'n på lifvets alla förhållanden och stött på öfvervägande var och ruttenhet, då blir du härdigare och — sannare. Som sagdt, ägde jag alla dina fördelar, då gåfve jag bekymren en god dag, och desslikes alla funderingar på hvad skenhelighet eller kortsynthet kan ha att säga om mig. Jag skulle ädelmodigt låta de två sköta sig själfva, men visligen hålla mig skadeslös på annat sätt. Pengarna skulle för mig öppna alla dörrar, men framför allt alla nöjets, och med min skönhet skulle jag lägga alla karlar för mina fötter."

Trots sinnesrörelsen måste Isa med ett visst nyfiket intresse se på systern, som halft frånvarande stirrade ut i luften och hvars tänder ett ögonblick gnisslade emot hvarandra liksom i frassaktig längtan efter att få bita i förbjuden frukt.

"Jag — jag skulle då icke längre förhålla mig till lifvet såsom åskådaren till pjesen. Jag skulle då hellre anse tillvaron för mig vara — vara — nu har jag det, ett enda muntert kräftparti. Jag minnes, att jag var så förtjust i sådana förr. Ah, jag skulle ha min fröjd af att se på hur de dumma djuren komma

kraflande — aningslösa — ifriga att få sluka det utlagda lockbetet och så i stället finna sig vara räddningslöst förlorade. Det blefve ett utsökt nöje, att när jag sålunda dragit dem till mig, få trampa på dem och hånskratta åt dem. Kvinnornas frid, och männens med, fordrar, att man behandlar alla unga glopar så där."

Hon teg. Men hennes ordflöde var en lisa för systern, hvars ångest det liksom öfverröstade. Isa lyssnade mekaniskt därtill, nästan i hopp, att ur det känslobrus, som födde det, finna en ton för sig, en signal, som hon i sitt vankelmod kunde följa.

"Huru förklarar du detta?" frågade hon därför med ifver, kännande sig, när den upprörda rösten tystnade, såsom den i mörkret vilsegångna, hvars sista lilla ljusstump just slocknat.

"Jo, ser du, detta sätt att draga männen till sig — eller låt oss hålla oss till liknelsen: fånga kräftorna och så, när deras ångest nått sin höjd, slänga bort dem igen, skulle vara dem en varning för framtiden. Småningom skulle de öfvervinna sinnesrörelsen och åter söka sig hem, men de skulle nog sedan akta sig för de förrädiska håfvarna. Desslikes ock med männen; de måste lära sig att i kvinnorna se små djäflar och icke viljelösa, förtjusande ting eller små söta, mer och mindre lätthandterliga troll. Alla vackra kvinnor borde begagna sin makt sålunda — fånga'n, näpsa'n och släppa'n — så att de nuvarande olidliga förhållandena af flirtation, tillbedjan, kokpunkt, afkylning och olust, eller knäfall för hvarannan kjol tills kraftuttömning inträder, eller — eller mycket annat dårhusmässigt nått sin höjd

och måste förstöra sig själf. Det nuvarande sättet för man och kvinna att närma sig hvarandra, utom det, att det är fånigt, verkar såsom opium. Det är berusande, härligt — det är icke farligt för den som smakar därpå — af nyfikenhet — därföre att det skall så vara — och sedan har kraft att afstå. Men det har de flesta ej, vare sig man eller kvinna, de hängifva sig däråt tills de blifva mer och mindre försoffade, mer och mindre löjliga, mer och mindre idiotiska — dåraktiga — hjärtlösa varelser som bilda lifvet och göra det så disharmoniskt, stundom outhärdligt."

Åter teg hon, men fortsatte snart utan uppmaning, omedvetet kännande, att hon hade sin enda åhörare med sig.

"Di öfverste till exempel! Ack, hvarföre blef han icke bortsparkad af kvinnorna i sin ungdom, likt en våt hund — hvarföre fick han icke en varning för lifvet redan då? Han skulle då icke ha varit den utlefvade gubbe, som nu i stället öfverflödande kvinnogunst gjort honom till. Ryktena mäla, att han varit både vacker, behaglig och distingnerad samt att det funnits kraft och kärna hos honom. Om nu icke detta gått förloradt! Ja, då hade ni ännu kunnat bli lyckliga, det vill säga, om det icke snarare är att antaga, att äktenskapen *icke* äro stiftade i himlen, så att denne man varit bunden långt innan han såg dig. Nå, i så fall skulle en fröken Sofi och så mycket annat ej trädt hindrande i vägen för ett godt samlif mellan er. Men nu — fy! för de många kvinnor som trådt den invecklade älskogsdansen med honom, ända till sista turen, den då ledsnad inträder

och man går att börja om igen på hvar sitt håll: "Får jag lof?" "Ja, jag tackar." — Usch, det är otäckt! Nej, laga så att männen genast de träda ut i lifvet få stånga hornen af sin kvinnodyrkan sönder mot någon brutal erfarenhet. Sedan gå de förlorade för alla försök. Kvinnofåfänga, kvinnodårskap, tomhet och behof af att eröfra skola då utdö af brist på näring."

Hon höll på att utveckla sina teorier ännu en god stund och Isa hörde stillatigande på. Men slutligen reste hon sig dock upp för att gå. Hon ordnade sin af den häftiga vreden rubbade toalett, tog afsked af systern och gick.

Det hade varit hennes mening att taga Xenia med sig ut på promenad ikring på Söder, som Isa föga kände till, och sedan äta middag med henne på en af de bättre restauranterna, och hon hade därföre afskedat vagnen. Men denna sin afsikt hade hon nu glömt.

Det hade börjat snöa. Gatorna hade antagit ett annat utseende medan hon setat inne hos Xenia, men hon märkte det knappt. Med den nya blick, hon fått på de förhållanden hvari hon lefde, passade det nästan i stycke, att också den yttre världen bytte form. Hade träden på Maria kyrkgård, som hon just passerade, plötsligt stått vårgröna i stället för som nu vintrigt hvita, så skulle det knappast mer ha väckt hennes uppmärksamhet.

Såsom hos alla vid de hvardagliga små förtretligheterna tålmodiga eller likgiltiga naturer, där små tändsatser till harm sparas, sats på sats, tills de utgöra en explosiv styrka, som blott bidar den hårdare

stöten för att eruptionen skall inträda, så hade den sparade sinnesrörelsens kraft vid vredesutbrottet nyss varit så våldsam, att fullkomlig utmattning efteråt inträdt. Kroppen kändes tung som bly, känslorna alstrade blott vemod och tankarna endast tröstlöshet. Med sänkt hufvud skred hon framåt, snöflingorna lade sig till ro mot kappans fina silkesplysch, pudrade det vackra håret och solkade klädningskanten, som kom i beröring med trottoaren, där den lifliga trafiken snart omsatte den hvita, oskärade gåfvan från höjden i mådd.

Omsider hade hon förnummit *sin* ton ur Xenias brusande ordsvall. Opium — ack! hon hade smakat, och nu åtrådde hon mer — mer för att komma tillbaka till den gångna höstens rusiga lycka. Hon ville icke kasta bort sitt unga lif för några moraliska kraf af oafgjordt vände. Saken finge då hellre ha sin gång — de två finge hållas. Hon kände sig icke dugande till att såsom en moralens vakterska i allmänhet uppträda emot dem, lika litet som hon af personliga motiv egde något att anföra emot dem. Hon kunde ju icke utslunga förebråelser och icke framställa anspråk, då hon inga rättigheter kunde gifva i utbyte och ingen pliktuppfyllelse — en den mest förhatliga pliktuppfyllelse — ville underkasta sig.

Det viktigaste vore nog, att hon trädde ut ur detta äktenskap, och att den s. k. hushållerskan i stället trädde in däri, med medgifven rättighet för den abdikerande att bibehålla samma förmåner som hittills — samma skydd, samma anseende under deras tak. Men åt detta skulle juristen skaka på hufvudet, moralens väktare skulle skria däråt och en hop folk

gapskratta. Endast det invigda klöfverbladet själft skulle kunna se ett berättigande häri.

Och om hon i den sårade anständighetens namn trädde tillbaka, och mannen i sin harm lämnade henne åt sitt öde, skulle hon då ha lagen på sin sida — intet kunde ju bevisas — eller hvad skulle det bli af henne? Borde hon icke stanna där hon var? Hon hade betalt därför, och nu ville hon ha valutan.

Hon hade, medan hon trott sig älska, endast i förbigående sett på de fördelar, som detta giftermål medförde; men sedermera hade det trängt sig djupare in i hennes medvetande, att hon genom sin förbindelse med öfversten tagit den sociala trappan i ett språng och nu befann sig på ett dess öfversta steg, och hon hajade för att klättra utföre den igen. Hon hade ju bringat sitt offer — offret endast af en krossad illusion och af att ha blifvit nesligt bedragen, och visserligen ofrivilligt, men det hade dock känts lika smärtsamt som om hon tvungits att frambära ett brännoffer af en lem från sin sköna unga kropp. Och skulle nu detta ha tjänat endast till att stöta henne ned i det förra eländet igen — kanske ändå djupare?

Nej, hon ville stanna där hon var och härifrån begifva sig ut i lifvet och lefva det sådant det var.

Hennes förmåga af reflekterande hade hittills mest gått ut öfver lifvet och dess företeelser, öfver människorna och deras åtgöranden och mera sällan sysslat med skiftningarna på det egna själslifvets område. Hon var icke kontemplativ och öfvade därföre föga kontroll öfver sina intryck. Instinkterna

följdes med ledning af det ljus de fingo från allmänna principer och händelserna ute i lifvet.

Och dessa principer och detta lif — hvilka dåliga och nattmörka sidor det visat henne! Tillvaron hade väl aldrig tett sig sådan, att hon kunnat tänka högt därom, och endast en medfödd, outvecklad benägenhet för ljus och harmoni hade kunnat förhindra, att hon dragits ned däraf. Men nu — nu! Ah, hon ville bida där hon var och med sitt skenäktenskap — en ställning som hon betalt för dyrt för att utan vidare kunna uppgifva — till utgångspunkt leta sig fram till sin plats i lifvet. Medeln finge hon taga sådana detta samma obevekliga lif bjöd henne dem.

Men hon skulle finna denna plats. Det var icke möjligt annat än att en sådan var förbehållen också åt henne, där hon kunde samla ihop sitt mått af lycka och njutning eller åtminstone resignation. Med blicken skärpt af de bittra erfarenheterna och ödmjukt tacksam om än det som hon ville söka och finna ej skulle visa sig så helgjutet som det hvilket en kort tid hägrat för hennes inbillning, men också hårdare gent emot vissa begrepp, ville hon gå framåt.

Hon kände modlösheten vika, och småningom började blodet sjuda hett af den obestämda längtan, som fyllde henne. Hon gick in på ett konditori och åt en kylande glace samt bad om telefonerande efter en hyrvagn. Hvad tjänade det till att stänga sig hemma med de tankar, som kvalde henne. Nej, hon ville ut. Men Xenia ville hon icke vända om till, utan beslöt att i stället fara till asylen och hämta modern med sig.

När hon, het af gåendet och de olika sinnesrö-

relserna, med purprade kinder och glansig blick, trädde in på konditoriet, väckte hon uppseende bland såväl diskfröknarna som en klunga damer, hvilka tagit sin tillflykt ditin undan det oförmodade snöfallet. I det angränsande kaféet hörde några herrar upp att prata, för att taga den praktfulla uppenbarelsen i skärskådande och sedan hviskande undra sinsemellan, hvem det kunde vara. Hon var ännu rätt okänd för Stockholm.

Vid ett bord satt en ensam generalstabsofficer med en kaffebricka framför sig, ifrigt bläddrande och med en blyertspenna görande anteckningar i en pappersrulle. Nu var han färdig, betalade och skulle till att gå, då han blef varse den unga frun.

Han bugade sig med en viss tvär stelhet, som hvarken var blyghet eller högmod, utan snarare manér, och kom fram till henne.

"Fru Below, törs jag fråga, hur öfversten befinner sig?"

Hon såg en smula öfverraskad upp på honom; deras bekantskap var så flyktig — en hastig presentation vid ett tillfälle — att hon knappast väntat detta närmande. Men hon erinrade sig godt, hvem han var. Han hade på det hela taget ett för karaktäristiskt yttre för att glömmas så snart. Han var nämligen ovanligt reslig med ett Karl-den-tolftes ansikte, hörnig panna, rakt uppstruket mörkt hår, rörliga näsborrar, som hade sina olika uttrycksmedel för såväl misshag, glädje som högdragenhet, samt fylliga, skägglösa, gossaktigt rödfriska läppar.

Hans hårdt blåa ögon hängde oaflåtligt forskande, men också med omisskänlig beundran vid henne.

Mot sin vilja något förvirrad häraf, svarade hon, att öfverstens tillstånd fortfarande bättrades, men att det var klent beställdt med humör och krafter.

"Jag söker att till nästa möte få tjänstgöra vid öfverstens regimente." Han höll upp och tillade sedan tvekande: "Det blefve en stor missräkning för mig, ifall regimentet ej kunde göra mötet under sin nuvarande chef."

Som Isa icke rätt visste, hvad hon skulle svara härpå, sade hon endast: "det är ännu så långt dit", hvarpå han med en ny tvär bugning hälsade och gick. Men då hon några minuter senare också aflägsnade sig, stod han utanför på trottoaren, tydligen väntande henne. Han öppnade vagnsdörren, hjälpte henne att stiga upp, omsvepte henne ännu en gång med sina forskande blå ögon och trädde tillbaka, utan att ha yttrat något.

Isa undrade. Och så snart hon anländt till modern och i uppsluppen ton meddelat henne, att de skulle "ut och festa", berättade hon det lilla äfventyret, medan den förtjusta friherrinnan konfys ref om bland sina tillhörigheter och tog fram bästa klädningen.

Vid Isas berättelse blef hon märkbart fundersam. Hon hade fått af hvardagshabiten, och med de knubbiga hvita armarna bakåtsträckta stod hon nu och stretade med att knäppa kjollinningen kring den omfångsrika midjan. Leendet hade dött på hennes läppar, och hon mumlade oroligt:

"Hvad kunde han mena?"

"Jag antager, att jag fått en trägen beundrare i denne löjtnant Örner", sade Isa med fortfarande

tillkonstlad munterhet. "Jag förmodar, att vi komma att träffas mycket ute, ty jag ämnar hädanefter mer än hittills ägna mig åt sällskapslifvet. En ståtligare kavaljer kan man då icke önska sig. Jag undrar, hur han skulle taga sig ut såsom förälskad — det vore något att försöka på", tillade hon, men ofrivilligt med en skymt af allvar.

Hon hade väntat, att modern skulle gå in på skämtet — hon var just icke så nogräknad — och vardt därföre frapperad, när friherrinnans armar i plötslig förskräckelse föllo utefter sidorna.

"Mitt älskade barn — oh! det vore ohyggligt. Det — det sägs, att denne Örner är en naturlig son till öfversten."

Isa kände sig till mods som om hon måste skratta, hejdlöst, vildt och onaturligt. Endast med stor möda lyckades hon beherrska sig.

"Jaså, detta också", hviskade hon och tillade med ett plötsligt styng af skarpt obehag: "Har mamma också hört, om fröken Sofi är modern?"

"Nej, kors! hur kommer du på en sådan idé?"

Jaså, om *detta* visste alltså modern ingenting. Friherrinnan fullbordade sin toalett och fortfor med lättare ton, då hon såg hur skenbart lugnt Isa tog emot upplysningen om denna mannens ungdomssynd:

"Fru von R., som bor i rummet näst intill mitt, kom att omnämna detta, ty hon trodde, jag visste om det förut. Modern — fröken Sofi, kors, nej då! — modern kände fru v. R. i sin ungdom, och denne Örner hälsar stundom på henne. Det var en förtjusande ung dame, gift med en af öfverstens vänner. Hon föll offer för den oemotståndlige v. Below; då

saken kom till mannens kännedom, försköt han hustrun, och barnet som föddes — denne Örner — fick öfversten skuld för. Då för tiden dogo kvinnorna ännu af sorg; den förskjutna kunde icke öfverlefva sin skam, och barnet — ehuru v. Below visst inte erkände fadersskapet till det — inackorderades hos ett stationsinspektorsfolk långt bort på landsbygden och som själfva inga barn hade. Men v. Below åtog sig gossen frikostigt och har bekostat hans uppfostran ända tills han blef officer. Han envisas endast med att icke vilja erkänna fadersskapet, och detta lär, när ynglingen underrättades om sin härkomst, ha bragt honom till ursinne. "Jag skall veta det likväl tillsist", lär han ha yttrat till fostermodern, till hvilken hans förhållande är såsom den verklige sonens. Nu vet du hvarföre det blefve ohyggligt, ifall denne Örner gjorde sig till din riddare. Håll honom på afstånd — du är vacker, mitt barn, och han skall vara en karaktär, som nog inte nöjer sig med en vanlig förälskelse, säger fru v. R."

Isa satt tyst och tankfull. De olika sinnesrörelserna hade lagt sig till ro, och den förra känslan af vemod och tröstlöshet hade återkommit.

Ehuru deras upplefvelser voro så väsentligt olika, måste hon dock med afseende på en viss grad af erfarenhet ställa sig på nivå med den unga fru, som "dött af sorg". Lidandet för dem båda hade kommit i form af grymt krossade illusioner, och för samme mans skull hade de fått en skakande inblick i lifvets obeveklighet. Sonen till hennes döda medsyster var icke längre en främling för henne, som blott framkallade hennes nyfikna undran, utan hennes vidskep-

lighet och en ännu oförstådd känsla af sympati hviskade åt henne, att han var den dödas testamente åt sin efterträderska — sin sista efterträderska i den porträttsamling af kvinnor, som öfversten torde ha bevarad bland sina hågkomster.

Hon for ut med modern, men var hela dagen tyst och frånvarande. De åto sin middag på ett utvärdshus, lyssnade till musiken, som utfördes från ett rum bredvid, där ett slutet sällskap höll till, och sågo från den uppvärmda glasverandan, där de drucko kaffe, hur snön vackert och konstnärligt hvitmenade i lunderna och på stränderna kring viken.

Sedan blef frågan, hvart man skulle taga vägen: varietén eller operan. De beslöto sig dock för det sistnämda, ej därföre att de, någon af dem, tänkte på att vara comme il faut — Isa var härtill alldeles för fördomsfri och för tillfället dessutom likgiltig — utan emedan friherrinnan ändock var något estetisk och röstade härför.

Men musiken tjänade endast till att ytterligare tynga ned Isas lynne, hvilket, då de ändtligen sutto i vagnen, som först skulle föra hem friherrinnan, var nära på hopplöst. Äfven den språksamma, åt dagens nöje innerligt förtjusta friherrinnan hade tystnat märkbart, och till sist öfverraskade hon Isa med att utbrista i en plötslig gråt.

"Hvad är det, mamma?"

"Min stackars lilla flicka, jag har förstått, att du måtte vara bra olycklig, ehuru du bjuder till att dölja det."

"Nåja, jag medger, att jag låtit invagga mig i vissa romantiska griller, som visat sig omöjliga att

förverkliga", svarade Isa suckande. "Jag har varit blind och dåraktig, och kanske är det icke mer än rättvist att jag nu får böta härför. Men ack! icke förstod jag mig på mustaschsvärta och andra konstlade medel — på att en man kan lefva så dåligt, vara så narraktig och plötsligt bli en sådan ruin."

"Hu, han är gräslig!" afbröt henne häftigt friherrinnan, hvilken öfversten höfligt, men bestämdt vetat att hålla ifrån sig, hvarför han numera sågs med mer än vanligt sneda svärmorsblickar af denna.

"Låt oss helst icke tala om detta, vet mamma. Kanske öfvervinner jag det snart, ty det är ju dumt att lägga försvinnandet af en romantisk dröm, då den visat sig vara falsk, för hårdt på sinnet. Jag har det ju så bra i många andra afseenden, och jag lofvar mamma, att jag ämnar begagna mig häraf."

Friherrinnan vardt förskräckt öfver den hårda ton hvarmed hon yttrade detta.

"Du — du — ack! Isa, du är mitt enda barn, och jag skulle icke kunna bära det, om du blefve såsom en af dessa Hornklous, som folk redan haft så mycket att prata om. För min egen del bryr jag mig nu icke om detta, jag har fått vänja mig af med finkänslighet, och, svag och bristfällig som jag nog varit, har jag föga brytt mig om mitt anseende. Men du — åh; jag gladde mig så mycket åt att du blef gift med, såsom jag trodde, en aktningsvärd man — som du dessutom tycktes älska — och tänkte mig, att du härigenom vore skild ifrån allt, som kunde draga ned dig till en Hornklou's ståndpunkt."

"Jag har ju i alla fall blodet i mina ådror", svarade Isa tungt, "och det drager — det drager —"

Friherrinnans lilla knubbiga hand omfattade hårdt dotterns.

"Men du har också din mors förfäders, och de voro hederliga människor — alla. Glöm ej detta", tillade hon, då vagnen i detsamma stannade framför asylens port och hon var tvungen stiga ur efter en hastig kyss och ännu en manande handtryckning. Men just som vagnen skulle till att vända, passade hon på att ännu en gång sticka in hufvudet och ängsligt säga: "Du är väl snäll och läser Wallin någon gång. Han är så ren och älsklig."

Sedan släpptes hon in af portvakten och gick upp till sitt ensamma rum, för första gången i oro öfver hvad hon försummat vid dotterns uppfostran och för det exempel hon i sin lojhet och sin oförmåga att stå emot omständigheternas makt gifvit henne. Modersinstinktens mer än en klarseende blick för förhållandena och den inverkan de kunde ha på Isas odanade karaktär läto henne ana fara för denna.

Hemkommen gick Isa direkt in till sig, tillsägande jungfrun, att hon ej behöfde henne. Trängtande efter hvila och ro, klädde hon skyndsamt af sig för att gå till sängs. Dagens alla sinnesrörelser hade brutit henne, hon ägde ingen motståndskraft längre. En enda hemsk syn stod för henne, och hon kunde icke bli den kvitt. Då hon lämnat vagnen, för att öfver den lätt snöhöljda trottoaren gå in i portgången, hade hon stött ihop med en af storstadens sorgliga nattgestalter; hon hade för ett par sekunder blickat in i ett blekt härjadt ansikte, i ett par kalla, elaka och fisklika ögon, och nu fick hon icke detta ur sitt minne.

Det tittade fram ur alla vrår af rummet, det tycktes liksom hånle öfver att hon var där — där under samma tak som — — — Och hon inbillade sig, att det fick det Hornklouska blodet hos henne att sjuda och brusa, hon kände sig såsom den af en galen hund bitna: — utbrottet måste komma, det *måste* — — —

Förfärad släckte hon lampan och drog i stället upp persiennerna. Men då förvandlade sig plötsligt de snöiga träden utanför i planteringen till jättestora, plymbesatta, hvita, af juveler gnistrande solfjädrar, som alla började häftigt vifta om ansiktet på henne, förtagande andedräkten tills hon förlorade medvetandet.

Fröken Sofi var mycket nyfiken få höra, hvar den unga frun varit hela dagen. Då hon därföre hörde henne komma hem, ställde hon skyndsamt i ordning en bricka med choklad och några kalla rätter, och med denna till anledning knackade hon på hos Isa. Men då intet svar kom, steg hon dristigt på.

"Jag tänkte, lite varm choklad skulle smaka — —"

Längre kom hon icke. På golfvet, afsvimmad, endast i sin lätta nattdräkt och belyst af månen, låg Isa. Fröken hade så när släppt sin bricka, men satte den i stället i sin häpenhet midt i sängen, fick tag i en eau de cologneflaska och kastade sig sedan ned bredvid den afsvimmade, hvars hufvud hon varligt lade i sitt knä, gnidande tinningar och pulsar.

Isa vaknade. Och finnande sig sålunda vara föremål för hushållerskans trägna omsorger och med hennes goda moderliga blick i djup oro fästad vid sig, greps hon af ett oemotståndligt begär att klänga sig intill denna medmänniska, som vårdade sig så

ömt och varligt om henne i hennes svaghetstillstånd. Hon stirrade på henne, brast i gråt och slog armarna om hennes hals.

"Det är det Hornklouska blodet, som drager mig."

Bref från löjtnant Torsten Böhme.

Stockholm d. 16 april 18—.

Älskade Evabarnet!

Underrättelsen, att svärmor är på bättringsvägen, var särdeles hugnesam. Jag har varit i en pinlig ångest — nå, icke precis för den snälla gumman, men för dig. Att neka dig resa, kunde ju icke komma i fråga — detta sätt brukas ju icke mellan oss — och att helt ogilla ditt beslut att själf fara och vårda din mor under hennes sjukdom, kunde jag ju heller inte. Men mitt hjärta har varit tungt och lynnet nedrigt under detta mitt gräsenklingsstånd. Nu kommer jag allt själf och hämtar hem dig, ty du är så oförsiktig, madam.

Du frågar efter nyheter och om Isa fortfar att sysselätta tungorna. Tyvärr, det gör hon. Hon är extravagantare än någonsin, och en del befängda historier är i omlopp om henne. Men jag förmodar, det är såsom du säger, att man måste se henne mot bakgrunden af de förhållanden, hvarunder hon växt upp, för att kunna ha öfverseende och hoppas att andra inflytelser förr eller senare skola göra sig gällande. Men, Gud vete, ändå!...

Jag hör emellertid ej till dem, som tro på att ett förhållande emellan henne och L. existerat. De som känna L. närmare, veta, att han behöfver stimulansen af en förälskelse, helst någon sorts, genom tvånget att hemlighålla, retande erotik för att komma i den stämning, som komponerandet af de små sångerna af honom kräfver — de små sånger och vistumpar, som gjort honom populär i vida kretsar —, och detta har drifvit honom att närma sig henne.

Jag tror icke karlen precis är äregirig. Antingen lider han af ett ömtåligt konstnärssamvete, som förbjuder honom att låta de gåfvor, försynen gifvit honom, ligga obegagnade, eller ock är han såsom kalifoniern, den där har på sin mark en guldförande åder, men saknar arbetskraft att bruka den och därför stjäl till sig grannarnes kreatur då och då. Och henne har det naturligtvis roat att vara föremål för denne sympatiske mans hyllning. Denne konstnär och elegante gardesofficer i en person ha damerna alltid varit svaga för.

Mer har det nu icke varit, enligt min öfvertygelse. Men knappt har nu detta prat tystnat, så har ett annat uppstått, och jag tror icke alldeles utan grund. Örner har mycket flitigt umgåtts hos chefens i vinter och alldeles öppet gjort sig till Isas ödmjuke tjänare.

Hon har ju anförtrott dig, att han invigt henne i sitt förtroende i hopp, att hon skall lyckas aflocka öfversten den bekännelse om hans härkomst, som han, öfversten, hittills nekat att afgifva. Men detta förklarar icke nog, att de ständigt synas i hvarandras sällskap, att hon rodnar, när han kommer, och att

han mulnar, när hon längre än som behagar honom sysselsätter sig med en annan.

Egentligen förstår jag icke, hvarföre han är så het på att erhålla säkerhet beträffande sin härkomst; ty egentligen hatar han chefen och bör ej vara så värst angelägen om att veta honom vara sin far. Och med Örners begåfning och förmåga att arbeta hjälper man sig långt nog utan en pappa. Enda förklaringen är då att söka i hans böjelse för korrekthet i allt, för ljus och harmoni. Det dunkla och otydliga är honom städse olidligt, och kanske är det därföre, han ej kan fördraga denna mörka ovisshet. Och så har väl hans envishet retats till att mäta sig med en annans och om möjligt kufva denna.

Ett är visst: Isas stab af vanliga tillbedjare tillhör han ej, och mot min vilja känner jag någon oro beträffande dessa båda.

För öfrigt är det för underligt, hur lättvindigt alla män, som komma i hennes väg, taga förhållandet, att hon är en gift kvinna. Felet är nog till en del hennes eget; men i öfrigt är det som om ingen toge hennes äktenskap fullt på allvar.

Nåja, hon är ju nu så vårdslöst vacker, och det är ju kändt, att öfversten på bröllopsdagen lät upprätta ett testamente till hustruns förmån. Alla de yngre kamraterna på regimentet ha sannskyldigt liknat skolpojkar, som, afundsjukt rädda för att förekommas vid äpplenas inhöstande på allmänningen, slagit efter dem med käppar, ännu innan tiden för mognad varit inne.

Och mänskligt att döma synes denna tid ännu aflägsen. Chefen kryar till sig för hvar dag som

går, och läkarens utslag lyder på att om han spar sig och aktar sig för häftigare sinnesrörelser, så kan han ännu ha ett aktningsvärdt antal år kvar. Han håller i sig i beslutet att göra mötet i sommar. "Det blir mitt sista", säger han melankoliskt på tal härom. Det glunkas om att han sedan begär afsked, på läkarnes inrådan.

Isa skall med. Hon skall bo i "Mademoiselles paviljong", som Below köpte för några år sedan och i höstas lät förflytta till gran-dungen öster om slätten. Jag vet ej, om du sett den, innan den togs ned? Ett litet ruskigt kyffe i stiliserad grekisk tempelstil från gustavianska tiden och ursprungligen uppfördt åt en prinsens älskarinna. De mögliga små petiga möblerna ha renoverats och delvis ersatts med nya i tidstrogen stil, och det har hänsynsfullt målats och putsats, där fukten förstört. När Isa flyttar in där, torde det hela te sig ungefär som på Mademoiselles egen tid. Måtte nu Below blott icke ha utmanat ödet emot sig, då han låter sin fru flytta inom dessa väggar, som timrats för och redan bevittnat en otillåten förbindelse mellan man och kvinna.

Men för detta sista kan man dock vara lugn, när den ene parten är Örner. Men han är en sådan förbaskad entusiast och så grundlig. Han skulle aldrig kunna taga en konflikt lättvindigt — han måste bråka ihop det till en tragedi. Hoppas är endast, att hans förnuft hädanefter som hittills skall visa sig vara starkare än hans förmåga af känsla gent emot kvinnorna, ty sällan har en ung man mer

än han lämnat detta element i fred. Menar du, att han sparat sig till en stor, verklig känsla? Själf är jag tvehågsen och otreflig till mods, och jag lofvar mig att se upp med dem.

Kanske har jag för resten misstagit mig. Låtom oss tills vidare antaga detta, och lämnom ämnet.

Ändtligen är jag färdig med min ryska öfversättning. Hvilket nöje detta arbete skänkt mig, känner jag nu bäst vid tomheten sedan det upphört. Måtte boken komma att gå såsom den förtjänar. Jag tror, att öfversättningen är god. Ack, när jag hade anställning som massör vid institutet i Moskva, föga anade jag då, att medan jag "knölade" på "våra naturliga fiender" jag skulle ha sådan nytta af deras samspråk härvid. Nu tror jag mig beherrska ryskan fullkomligt och ämnar uteslutande slå mig på rysk litteratur.

Jaså, vännen kan icke glömma sina små litterära misstag och funderar på att redan lämna banan för modersplikterna. Du ämnar alldeles ensam taga dig det väntade lilla spektaklet an, vårda, amma och köra det omkring ute. Du vill som en hvalfiskmamma ha din lilla unge i kölvattnet jämt.

Nåja, det låter ju ganska vackert. Men hvad blir det då af mig? Jag grufvar mig för att Evabarnet kunde lämna mig ensam för ett starkare intresse. Kom ihåg, hur vi två hållit ihop nu i tre år, hvad vi varit för hvarandra, och låt icke detta gå sönder. Återgå då hellre till de små misstagen och besinna hvilket nöje de skänkt oss.

Jag *kan* icke undvara Evabarnet, hvarken nu

eller sedan. Bered de gamle på att jag endera dagen röfvar dig ifrån dem igen — och sedan få vi talas vid.

Din Toto.

Slätten låg i den dalande solens röda glans. De af dagens exercis upphvirflande dammolnen hade lagt sig till ro igen; aftonsvalka och aftonfrid rådde hvarstans, hos manskapet, som satt eller låg i behaglig sysslolöshet utomkring tälten i det slitna, hvitpudrade gräset, och under lindarna vid planteringen kring officersbaracken, där befälet slagit sig ned i spridda flockar på tältstolar kring borden, hvarpå punschbrickorna stodo.

Öfversten hade såsom vanligt tidigt dragit sig tillbaka. Efter sista tidens sedvänja hade Isa skött korrespondensen och läst tidningarna för honom, och nu satt hon, på väg hem till sitt tempel i skogen, en stund hos de punschande och språkande herrarne under lindarna. Hon ville vänta, sade hon, att anträda återfärden öfver den sandiga, skugglösa slätten tills solen gått ned alldeles.

Vänglin uppvaktade henne. Han var den allra siste i raden af de tillbedjare, Böhme i sitt bref till Evabarnet omnämt. Eljes höll han sig strängt ifrån salongsdamerna; medvetandet om en liten trind, till hvarje sorts societetskurtis olämplig figur och en onykterhet, som gjorde, att han oftast måste tillbringa sin förmiddag i pinsam ovisshet om sin sortie ur sällskapslifvet föregående afton, hade öfvertygat honom om nödvändigheten af att låta sig nöjas med

att hänga öfver disken hos cigarrfröknarna och pröfva tålamodet och hedern hos sina kvinliga bekantas kammarjungfrur.

Men chefens fru hade i kväll sjunkit ned på en låg trädgårdsstol alldeles bredvid honom, och han hade erkänt hennes skönhet för längesedan. Punschandet hade ännu endast hunnit till första stadiet, men Isas unga ansikte i de rödgyllene solreflexerna och hennes sorgmodigt fjärrskådande blå ögon kommo honom dock att känna sig som vore det längre lidet på kvällen och flere flaskor tömda.

Han ryckte något närmare och blef språksam. Men hon var fåordig, och slutligen fick han klart för sig, att hon endast lånade honom ett halft öra, medan hennes blick sökte platsen, där Örner satt midt emot Böhme, ej långt ifrån dem.

"Den där Örner — konstig kropp."

Hon vände ej på hufvudet.

"Karlen är vriden. En — en äregirig s—n."

"Vet löjtnanten mer om honom?"

"Hum — det vet ingen. Nej, ingen vet mer än att han är en arbetsmyra — tråkig — stupid."

"Det är ju värderika upplysningar. Men spar dem till hans biograf en gång. Mig intressera de ej."

Härmed afstannade samtalet. Och snart dog det äfven bort rundt om, ty alla tystnade för att lyssna till den dispyt, som utspunnit sig mellan Örner och Böhme.

Det var nu vanligt, att dessa båda såsom män med utpräglade åsikter ofta drabbade ihop, men i kväll rörde sig deras meningsbyte om ett ämne, som intresserade alla. Och dessutom ägde båda en väl-

talighet — Böhmes flödande vid alla tillfällen, Örners mera sällan — som ryckte åhörarne med sig. Litet hvar visste, att Böhme blifvit soldat för familjetraditionernas skull, då nämligen hans förfäder så långt tillbaka de kunde spåras varit krigare, men att Örner, som bestämts för en annan bana, af egen håg slagit om och blifvit militär.

Böhmes fina smala ansikte, med den tänkande, ironiska blicken, bibehöll sitt uttryck af välvilligt lugn, men hans stämma var så nervöst upphetsad, att endast de närsittande kunde uppfatta hvad han sade. Örners solbrynta ansikte med de skälfvande näsborrarna såg däremot upphettadt ut, men hans klara, metallhårda röst hördes vida omkring.

"Men du får väl medge, att af två onda ting väljer man det minst onda, och att detta är här militarismen. "Staten är det stora svärd, som tvingar alla de små knifvarna inom samhället i sina skidor", säger Taine, men den skulle ej kunna göra detta, om den ej hade hären bakom sig, skulle jag vilja tillägga."

"Jo, när lagen icke längre är ett tvång, utan en i allas medvetande nedträngd öfvertygelse."

"Skall öfvertygelsen och människan någonsin nå denna grad af fullkomlighet? Innan vi veta detta bestämdt, är det en opraktisk fantasi att tala om afväpning. Jag vill nu icke uppehålla mig vid den politiska sidan af denna sak, vi känna den lite hvar. Men besinna, om krigsväsendet — jag höll på att säga all krafts urkälla — afskaffades, huru skulle världen då se ut! Eller tror du, att med detta afskaffande *all* meningsskiljaktighet skulle bortfalla. Skola icke

människorna trots den fagra idéen om allmänt brodersskap fortfara att kifvas, att se, känna och tänka olika? Ty människan är och har alltid varit sådan just och ej hvad drömmare velat ha henne till. Tänk om oss världen full af mesar efter *ett* mönster i stället för tappra, modiga individuella personligheter, som veta hvad de vilja och handla därefter. Styrkan ersatt af retorik — skolastiska ordstrider, där den kvickaste tungan segrar, och den besegrade, äfven om han är rättsinnehafvaren, äger ingen apell. Blodiga tidningskrig, där ens goda namn och heder kunna slås ihjäl som flugor. Nej, då föredrager jag att kunna få trumfa på min vederdeloman med knytnäfvarna, hellre bli lemlästad, dödad lekamligen af den starkare, än skymfad, sårad, andligen tillbakaslagen af den öfverlägsnare på hufvudets, kanske också skamlighetens vägnar. Den försvarslöse, mindre intellektuellt utrustade måste gå under; huru mycket bittrare då, om han icke ens fått försöka först hvad hans kraftiga arm förmått mot den öfverlägsnare retoriken, den virtuosmässiga advokatyren. "Använd icke skäl, min son, då är du förlorad" — denna den vise grekens förmaning till lärjungen blefve släktenas beväringsskyldighet."

"Men du lämnar ju alldeles ur sikte humaniteten, denna känsla för andras rätt, som präglar framåtskridandet."

"Ack, denna känsla har ännu blott sin lilla hjord, och vi veta ej om den någonsin skall blifva större. Det är *nu*-et vi ha att hålla oss till, med stöd af det arf af erfarenhet vi fått af de väsen, som gått före oss, och med afseende fäst på det, vi skola lämna

efter oss åt kommande släkten. Och *detta* vill, att vi måste taga oss i akt för denna fega fruktan för fysiskt lidande och för att orsaka sådant lidande, som är *en* sida af den moderna humaniteten. Jag rår icke därför, men jag kan icke tro, att människorna skola ha uteslutande godt af att sitta i ro, fred och vällefnad vid fulla köttgrytor. Det heter visserligen, att "hänge sig åt en fredlig utveckling af de inre förhållandena". Men antingen skulle nu detta tillgå på det bedröfliga sätt, jag nyss skildrat, eller lojt, utan eggelse och energi — utan resultat. Åh, det blefve en solig sommar utan renande åskbyar och nya groddar framkallande regnflöden. Människosinnet måste skrämmas upp till eftertanke och handling. Låt vara, att det blir enkors och faderlösas tårar, som måste vattna den jordmån, hvarur det nya, förlossande skall uppväxa — att mäns fysiska lidande och död voro offret. Sorgen har dock sin skönhet, och smärtans mörka, underfulla bakgrund kan mänskligheten icke undvara — denna bakgrund må nu tona af stridsgny och vapenklang eller annat. Lidandet måste tagas uppå."

Han tystnade för att blossa på cigarren, men också för att kasta en snabb, eldig blick bort åt det håll, där hans enda kvinliga åhörare satt.

"Bah, du borde läsa vår moderne apostels sista bok om att icke sätta våld emot det onda. Jag har i dagarna slutat den. Den är storartad. Jag ämnar med första öfversätta den, så framt jag icke förekommes", passade Böhme på att infalla.

"Jag har läst den", blef det lugna svaret. "Jag har ansett det vara af vikt för en officer att kunna

de grannars språk, som omge fäderneslandet; ty historien har dock lärt, att uppstå konflikter, är det med de när- och ej fjärrboende. Nå, det roade mig att taga kännedom om denna bok, och jag kan ej fullt dela din mening. Författaren är ett lysande exempel på hur det komme att gå till bland mesar. Samtidigt med att han predikar om att icke bruka våld, att sätta hofsamhet mot det onda, så utdelar han kraftiga andliga sparkar och örfilar åt personer, institutioner och åsikter. Moltke, vi veta hvilken präktig renhjärtad yngling han var, hvilken rättskaffens, tapper, ärlig och intellektuelt bildad man — och — —"

"Skål för den hedersknyffeln", interfolierade Vänglin godmodigt.

"Och likvisst kallas han af författaren "samvetslös, ej i besittning af sundt förnuft eller mänskliga känslor". Tror du, han icke från sin graf skulle, om han kunde, vilja tillropa författaren: "Trumfa på mig med knytnäfvarna, bäste herr grefve! Det gör ondt, men är öfvergående, då det ni i stället så orätt beskyller mig för svider i själen såsom styng efter en treeggad klinga, hvars sår aldrig läkas." Nej, konsekvens måste vi dock ha. Antingen bort med *all* meningsskiljaktighet eller också måste moral och fysik stödja hvarandra vid dess biläggande. Ensidigt det ena eller andra duger icke."

Alla lyssnade efter Böhmes svar. Men han hade fått sikte på Isas solbegjutna ansikte, med dess betagna uttryck. Hennes ögon hängde vid Örners läppar och händerna voro i andaktsfull ro korsade i knät. Det var en syn att kalla till lifs gamla far-

hågor. En skugga gled öfver hans drag, ty hvad denna unga kvinna, som hans Evabarn fört ut i lifvet, tog sig till, stack städse som små hvassa taggar i hans ömtåliga samvete.

Han såg förargad i marken och glömde sin motståndare, helst han ju af gammalt visste, att bakom dennes krigiska olåt gömde sig så mycken ungdom, ett det varmaste hjärta och den renaste håg.

Örner fortfor:

"Minnet af glädjen är en blodfattig dagdrifverska, som slinker in i boningarna och delar ut öfvervägande onyttiga gåfvor; men öfverallt öppnar man och vinkar henne till sig, ty hon är dock så fager. Men sorgen själf eller minnet däraf är en imponerande skepnad, som vänder tankarna mot evigheten med önskan att kunna genomtränga och till sist nå densamma. Naturligtvis vill jag inte härmed förhärliga kriget — i all synnerhet ej de moderna krigsredskapen — men det förefaller mig som om detta stora offer behöfdes för att afvända den gudarnes misslynthet, som skickar försoffning och andligt kvalm öfver världen."

Då man såg, att Böhme ledsnat på dispyten, och att det i dag ej ville arta sig till att bli hett, var samspråket åter snart i gång rundtom, och Vänglin fann sin tur vara inne att våga ett nytt försök.

"Frasmakarn har roat nåden. Ska vi dricka med honom — förtjänar lite uppmuntran ofvanpå ett sådant talprof."

"Löjtnant Örner dricker aldrig punsch."

"Usch nej, det är sant. Visst ingenting annat heller — jo, mjölk — som en kalf. Har visst kött-

skräck också — utfodras med grönt. Konstigt käril."

I detsamma stannade en liten barfota flicka, som gick omkring i lägret och sålde blommor, framför Örner och sträckte sina små smutsiga händer, fulla af doftande skogsblommor, upp mot honom.

Han köpte hela fånget och lade det i Isas knä. Hon rodnade lätt.

"Det är hvita mossvioler; de finnas här i trakten endast invid ett moras på Hornsholms ägor", sade hon, och strax därefter reste hon sig upp för att gå.

"Nej tack, jag vill inte afbryta ert nöje så tidigt", sade hon, då Vänglin gjorde min af att ämna följa henne. "Dessutom har ni ju "brickan". Men löjtnant Örner kanske är så god."

Atföljd af Örner gick hon hälsande och med en fullkomlig säkerhet — en bjärt motsats till den stela flicka, som för ett år sedan presenterades för dem och som man då behandlat med världsmannens blandning af artighet och öfverlägsenhet — förbi grupperna af bugande offcerare. Böhme såg misslynt efter dem båda ett ögonblick, men sedan fattade han hastigt sitt beslut och gick efter dem.

Isa vände sig om, då hon hörde de hastiga fotstegen.

"Går ni också med? Det var snällt", sade hon och om han väntat sig någon skymt af missnöje, så hade han i alla fall misstagit sig.

"Var så god och tag min arm, fru Below. Denna djupa sand döljer förrädiska ojämnheter i marken och är icke lämplig för tunna dameskodon."

Böhme stack sig emellan paret och Isa mottog den erbjudna armen.

"Hur mår Evabarnet?"

"Tackar, jag hoppas bra; men jag har ej haft bref på två dagar."

"Så elakt! Skall jag skrifva och ge henne?"

"Åhnej! Såsom karl för min hatt sköter jag nog helst husagan själf."

"Hu! Stackars lilla Eva!"

"Ja, stackars lilla Eva", upprepade han, men så ömt och vänligt, att hon skrattade till litet melankoliskt.

"Det är i alla fall förunderligt, att ni ännu kunna vara så kära i hvarandra. Ha ni något recept på detta?"

"Ja, men ställdt på innehafvarne. I detta fall isynnerhet får man beräkna individualiteten och temperamentet. Det som hjälper en stjälper en annan."

"Gifves det öfverhufvud taget någon föreskrift för individen eller en som gäller för alla i detta fall?" inföll Örner tankfullt från hans andra sida.

Böhme gjorde en grimace. Man brukade skämta med Örner inom kamratkretsen för den friskhet hvarmed han upptog alla ämnen till dispyt. Detta låg i hans natur, som aldrig var half i något. Hade man ett upptåg för sig, så deltog han däri med gossaktig ifver, och långt efter sedan de andra ledsnat kunde han hålla på att uttömma alla dess resurser med samma håg som han börjat. Och likaså i frågor af vikt dök han ned på djupet så långt hans förmåga räckte. Få förstodo, att härunder låg en kraft förborgad, ett ämne till något stort, utan helst

gycklade man med honom, hvilket nu dessutom var ganska tacksamt, då han med sin grundlighet sällan själf fick korn på situationen, förrän de andras ohejdade munterhet ledde hans tankar ditåt.

Så ock nu. Böhme sade sig förtretad, att nu skulle Örner väl hugga in på det, som han och Isa skämtat om, och göra ett "ämne" däraf, och ett farligt "ämne" just nu till på köpet. Men medan han letade efter ett infall att afstyra detta, fortfor Örner:

"Man påstår visserligen, att det bör hushållas med kärlekens sinnliga uttryck, och att detta skall vara ett bra sparmedel. Men jag kan icke förstå detta."

"Ja, hvad vet du också om kärlek! Blind man bör icke yttra sig om färgen."

Det uppstod en stunds tystnad. Isa tycktes ha förlorat intresset för samtalet, för att uteslutande lukta på sina blommor, hvari hon dolde hela nedre delen af sitt ansikte, och Örner blickade stramt i backen.

"Lämna mig ur räkningen", sade han omsider lugnt.

"Ja helst hela ämnet."

Men Örner förbisåg den retliga uppmaningen och fortsatte:

"Kärleken grubbla alla öfver, ännu innan den kommit. Mig förefaller den att vara något som står utanför all både snustorr och klyftig beräkning. Något som starkt i sig själft, måste flyta sin bana fram, ohejdadt likt den än brusande, än vekt sorlande älfven, och icke likt vattendraget vid en fabriksrörelse som dämmes upp lördagskvällen, för att kunna

lämna rikligare tillflöde måndagsmorgonen igen. *Något* i kärleken måste i detta sistnämda fall gå förloradt — mystiken, urglädjen eller omedelbarhetens skärhet — jag vet ej hvad. Nej, den måste kunna lita på sina okända källor och tillflöden, och voro dessa ej tillfylles — nå, må den då sina ut. Det var dess öde men dess korta poesi var dock skönare än en långvarigare, fabriksmässigt tillverkad tillvaro."

"Brr — allraminst skulle jag tilltrott dig dessa åsikter! Du, systematikern själf."

"Ja, ser du, bror, det är visst så, att hos lite hvar finnes alltid *något*, som skiljer sig från det öfriga i hans natur", svarade Örner tungt. "Det måste väl så vara för jämnviktens skull."

"Brr —!"

"Det är sannt, jag håller strängt på klarhet, korrekthet och system — i alla fall utom i detta Kärleken begåfvar så rikt, att man får förlåta den om den visar sig retlig och ömtålig och icke lider band eller gränser, icke hänsyn, icke småaktig undersökning, om den är värd de offer, den stundom i en eller annan form kräfver. Jag vill icke tro, att den är en lättfärdig slinka, som måste hållas i styr med tygel, eller som icke är mer att lita på än att man först måste göra kontrakt med henne, innan man följer henne. Nej, man gifve sig i dess våld såsom i armarna på en barmhärtig gudomlighet."

De hade stannat alla tre vid en smal passage, där en hänggran spärrade vägen för dem med sina tungt nedhängande grenar. De voro nu icke långt ifrån paviljongen; då Böhme släppte Isas arm för

att böja undan grenverket, skymtade dess hvita färg mellan grönskan.

"Detta är en lära för undantagsmänniskor. Och jag gissar, att om det gällde att praktisera den, betänkte du dig allt först, ifall du såge, att den kunde ställa dig på hufvudet i socialt hänseende."

"Nej", svarade Örner skarpt, och i detsamma såg Böhme, att hans blick brännande öfverfor Isa, just som hon gled förbi dem i den öppning, som de tillbakaböjda grenarna bildade.

"Låt oss lämna ämnet", sade han åter, "kanske tröttar det fru Below."

Hon svarade ingenting härpå, och äfven Örner teg. Hon skred före dem på den smala stigen med sänkt hufvud, båda händerna slutna om sina blommor och en skymt blekare än eljes. Slutligen sade hon:

"Just det att blindt gifva sig i kärlekens våld, straffar sig stundom grymmast."

"Fru Below säger kärlekens, men menar den älskades, förmodar jag."

"Är icke detta liktydigt?"

"Nej. Man må pröfva först härvidlag, så att man icke begår ett ödesdigert felgrepp."

"Mitt herrskap, låt oss ändtligen komma ifrån detta! Vänglin skulle kalla det ett samtal för barn och tjänstfolk."

Örner log godmodigt, men Isa började förströdt lukta på sina blommor igen. Snart därpå var man framme. Det hvita templet låg där midt i otämda skogen med öppna fönster och fläktande tyllgardiner,

kvällsvardsrök ur skorstenen och en bandhund i sin koja på den grusade markremsan vid ingången.

Isa bjöd de båda herrarne handen till afsked, Böhme först, sedan Örner.

"Fru Below, öfversten har anmodat mig att åtfölja er på ridturerna om morgnarna. Han tycker icke om att veta er vara ensam med Arabi Pascha."

"Ah, paschan beherskar jag fullständigt."

"Skall jag inrapportera detta till öfversten."

Böhme hade redan vändt för att gå. Örner lutade sig djupare ned och tillade saktare: "Jag delar denna oro. Låt mig följa er."

"Arabi Pascha ledes hit hvar morgon klockan sju", svarade hon endast, böjde på hufvudet och gick in.

Magda, hennes jungfru, som åtföljt henne ifrån Stockholm, hade just återkommit från *sitt* besök i lägret, hos flickorna på restaurationen. Hon satte skyndsamt fram en lätt supé och betraktade härunder sin unga matmor förstulet. Det påstods, att hennes fru var med de gladaste i sällskapslifvet, men ensam var hon ständigt dyster och tankfull. Nu i kväll rörde hon knappt vid maten, utan gick snart åter ut. Med sina blommor — Gudbevars! Magda fick ju icke ens röra vid dem för att sätta dem i vatten — satte hon sig på soffan i den grupp af hvita trädgårdsmöbler, som stod några steg från paviljongen under de högstammiga furorna, med skogens ormbunkar, mossa och barr till matta.

Och Magda kunde genom det öppna fönstret inne i sängkammaren, medan hon bäddade den moderna järnsängen, som tog sig nästan brutalt ut ibland

de andra små spensliga möblerna med sitt målade siden, se hur hon ömsom grät, ömsom förde de hvita blommorna upp till de darrande läpparna.

"Om det är sannt som di säger, måntro. Usch, det är ännа hemskt! Di skyller ju öfversten för'en. Hanses egen styfmor är hon — fast! hon är då inte riktigt öfverstens hustru förstås, nej, så inte mer än jag. Konstigt är det i alla fall, för riktigt orätt har dom då inte, om dom tycker om hvarandra."

Tystlåtne vandrade Böhme och Örner, blossande på sina cigarrer, tillbaka mot lägret.

Det var nermörkt där granarna växte tätast inne i skogen, men ute på slätten herskade sommarkvällens ljusa skymning. Böhme stridde med sig själf, huruvida han borde beröra det ämne, som låg honom om hjärtat, eller ej, och Örner gissade sig tyst till arten af hans sinnesstämning och gick i stilla förbidan på att man skulle rycka honom inpå lifvet i en angelägenhet, som han själf till helt nyligen skytt att gifva namn och fasta konturer, men som dock fortfor att för hvar dag varda starkare än hans vilja.

Ännu hade de endast förrådt sig för hvarandra genom blickar och tonfall, kanske en och annan liten betydelselös handling, men naturligtvis visste andra redan mer än de själfva. Han kände det, det liksom låg i den luft han omgafs af; han kunde när som helst riskera ett ingripande i form af en varning eller ett föraktfullt tillbakavikande för honom inom kamratkretsen. Han bet ihop tänderna och nästan önskade, att Böhme ville säga något, så att han finge förklara sig och visa sina synpunkter. De voro en hederlig och ärlig mans.

Men de hunno lägret utan att Böhme kom sig för att yttra något. Där var nu rätt tomt under lindarna; de flesta officerarne hade begifvit sig till matsalen; endast Vänglin och ett par till sutto kvar.

Örner skiljde sig från sin följeslagare och ville gå direkt upp till sig; då ropade Vänglin efter honom:

"Stanna dock, och kom och var treflig för en gångs skull."

"Tack du, men jag har arbete."

"Det har du alltid, när här inte vankas damesällskap", vardt det hånfulla svaret.

Örner trädde granskande närmare, men då han såg, att Vänglin var fullkomligt nykter, och af de andras miner, att han varit föremål för deras samtal förut, sade han kort, med något af sin stridbara kraft:

"Förklara dig."

Han hade ju kunnat vika undan med ett skämt eller en axelryckning, men han var icke i humör till detta just nu.

"Nå, hvad menar du?" fortfor han, då Vänglin något snopen med miner vädjade åt de andra att upptaga striden. Han var arg på Örner, men han ångrade redan, att hans lilla miniatyrsvartsjuka förledt honom att söka gräl med honom. Men nu gällde det att stå på sig.

"Vi ämna icke längre tåla detta. Är du rakt förbannad, karl! Hon — hon är ju din ... din chefs fru. Låt oss till en början hålla oss till *detta*."

Örner var så blek som solbrännan medgaf det.

"Hvarmed har jag förgått mig mot chefen och hans fru?"

"Försök inte slingra dig undan. Vill du kanske förneka, att du hyser otillbörliga känslor för... för chefens fru?"

Puh! så mycket och sammanhängande i den högre stilen hade han ej yttrat på åratal.

"Ja, jag förnekar det, ty — jag älskar henne."

Örners rättframhet och hans behof af att veta sig gå öppna vägar kräfde denna enkla bekännelse. Men knappt var den utsagd, så ångrade han sig dock. *Hon* hade ännu icke hört den af honom, och så öfverspändt som han tog denna sin första kärlek, smärtade det honom att "det kreaturet Vänglin" skulle vara den förste, som de betydelsefulla orden yttrades till.

"Snygg bekännelse!"

"Jag kunde ju närmare förklara för dig hvarföre jag dock icke blygs för den, men på det hela taget angår detta dig inte. Nu vet emellertid du och följaktligen också hela regimentet hvar ni ha mig — vilja ni härför icke betrakta mig såsom hederlig karl, står det er fritt."

"Intet svineri bara! Vi ämna ej tåla, att regementet blir skandaliseradt."

"Tack, kamrat." Han teg ett ögonblick och fortfor sedan långsamt: "Ni böra dock begripa, att om jag haft simpelhet, det vill säga, en vanlig brottslig förbindelse i tankarna, så hade jag undvikit detta ämne och gått smygvägar. Att jag ej gjort detta, bör vara alla en borgen för redligheten i mina afsikter, och att, hvad än må hända, jag kom-

mer att handla strängt efter vissa moraliska begrepp, om än sken och rätt synas vara emot mig."

"Fan vete något om din moral! Skandal är skandal, och blir det mer af än "älska" — tusan så praktfullt ord, förresten — så — så går det i alla fall på tok."

"Efter dina begrepp — möjligtvis! Men för resten är ju detta endast eventualiteter, som det är dåraktigt tvista om. Ägde jag vänner ibland er, skulle jag förklara, hur jag tänkt mig möjligheten af att kunna gå längre i denna sak; men en man har inga vänner, när han går sin egen väg. Ni ha låtit mig ana detta förut, nu vet jag det."

Han hälsade stelt och gick. Men Böhme upphann honom snart.

"Var icke tokig, Örner! Du tager detta alldeles för högt. För tusan, du är väl icke värre däran än att du kan taga ditt förnuft till fånga. Dumheter — inga vänner! Se så, låt oss språkas vid."

Han satte sig på en stol bland de trädgårdsmöbler, som stodo längst bort i planteringens utkant och där det yngsta befälet blygsamt brukade hålla till. Nu var där alldeles tomt. Örner satte sig också. Bakom sig hade de lindarna, baracker och tält och framför sig den sandgula slätten, som buktade sig i våglinier bort mot den ljusa vestra himlaranden. Båda tego en stund, så sade Böhme:

"Besinna, att det gäller din framtid och den bana, du med sådan värme beträdt. Ännu en gång — tag ditt förnuft till fånga."

Örner stirrade in i det sista svaga kvällsljuset och frågade långsamt:

"Och hvad kallar du förnuft?"

"Att skaffa dig permission till att resa i afton, i morgon, ju förr, ju hellre."

Örner teg. Men han öfverlade icke. Hans tankeverksamhet stod nästan stilla, medan hans blick följde aftonskyarna, som började torna upp sig, tätnade och splittrades, närmade sig hvarandra och skildes, nyckfullt och planlöst, men högtidligt och utan brådska.

Slutligen sade han, återkommande till sig själf och med hågen eldigare, mera orofylld än någonsin:

"Och komma hem sedan så arm — så eländig. Trampa i tjänsten, arbeta — gå framåt tills en af de öfre pinnarna på stegen är uppnådd."

"Förr talade du annorlunda om ditt arbete. Det har förefallit mig som menade du mer allvar härmed än de fleste och det är ej utan att vi, några af oss, fäst vissa förhoppningar vid dig. Infria dem."

"Och våldföra mig på det härligaste lifvet har att erbjuda! Rikta samhället med en arbetsmyra till och sätta ett minus till den förut låga summan af lycka i världen. Och hvarföre? För några begrepp, tillskurna efter *ett* mönster, som man vill skall passa för alla."

"Men detta är ju ett alldeles särskildt fall — det är helt enkelt en omöjlighet."

"Jag vet, hvarthän ni alla syfta. Ni tänka, att chefen är min far."

"Javisst."

"Jag börjar tro, att han icke är det, det vill säga jag kände, att det var en omöjlighet, att han kunde vara det, när jag började älska hans hustru."

"Hur katten kan man vara så barnslig att förlita sig på känslor i ett dylikt fall."

"Jag gjorde det icke häller, utan stod tappert emot den vaknande böjelsen; hela min natur uppreste sig emot att älska en kvinna, som jag ju hade skäl förmoda att en person, den där ju *kunde* vara min far, ägde. Jag var på min vakt, och slutligen inbillade jag mig vara herre öfver mig själf. Då gaf mig öfversten ett äktenskapligt förtroende — —"

Han höll upp ett ögonblick och fortfor därefter:

"Det kastade hvad jag trodde mig vunnit öfverända igen. Men det ordnade sig snart, jag såg min väg klar — jag kunde ej annat. Det föreföll mig som om öfversten afsiktligt spelat rollen af vägvisare genom sitt förtroende och genom att ständigt föra oss samman. Nej, jag misstager mig ej, hans skäl känner jag ej, men ledt händelserna dit de nu äro det har han dock delvis gjort."

"Godt, Eva har nu också af Isa fått ett ömtåligt förtroende, så jag kan på sätt och vis förstå dig. Men detta är i alla fall en förbannad historia, om du för det längre. Ni skola alltid ha skenet emot er, och det skall småningom krossa er. Eller inbillar du dig, att öfversten skall skrika ut sin äktenskapshistoria för all världen, med varm hand skänka dig henne, som kallas hans hustru, och kanske till förklara, att han icke är din far."

"Nå, intet af detta skall hända, naturligtvis. Mer vet jag för tillfället icke. Men jag har tänkt mig — jag har tänkt mig, att när hon gifver mig tillåtelse, skall jag öppet tala vid öfversten."

"Och sedan?"

"Det måste bli skiljsmässa, och sedan — gifta vi oss", utbröt han lidelsefullt, krampaktigt omfattande sabelbaljan. "Men jag vet det icke — jag vet ingenting, blott detta, att jag älskar och icke är sinnad att afstå. Jag gör det icke — allraminst för begreppens skull eller skenets eller hvad du vill kalla det."

"Du är galen! Det är icke enbart fråga om begrepp här, utan om din framtid — kanske hela din existens. Du blefve tvungen taga afsked, det är klart. För fanken, du finge ju både lag och kyrka emot dig. Vi gifta oss — ja, "på stockholmska", såsom landsortsborna så skönt kalla de många fria förbindelserna mellan man och kvinna inom hufvudstaden."

"Lag och kyrka äro människopåfund, men kärlek en gudomlig naturmakt. Hvilket bör följas?"

"Akta dig! Här slinter man lätt."

"Nej. Jag känner det som om det tvärtom ryckte mig uppåt. Så mycket har klarnat inom mig på sista tiden. Ah, alla dessa små hänsyn, så futtiga de äro!"

Hans röst var mycket låg, men ansiktsuttrycket särdeles bestämdt, nästan högtidligt.

"Godt, jag vill tillönska dig, att din idealism en gång ej måtte bekomma dig illa — när du kanske blifvit tvungen att emigrera och vaknat upp ur ditt känslorus".

Böhme skälfde till på målet och hans fina, sympatiska ansikte var upprördt.

"Jag underskattar ju icke vedervärdigheterna, jag tycker blott att det vore så fegt att låta dem skrämma mig. Och så har jag en sådan stark tro på kärlekens förmåga att kunna lyckliggöra under

alla förhållanden. Jag tror mest, att jag skulle kunna föredraga ett martyrskap för denna min tro, framför att svika den för den taktfasta arbetsmarschen framåt till ära och utmärkelser."

"Det här låter ju alltsammans ganska vackert, och jag vill tro, att du är mannen att kunna genomföra det. Men — ja, du får ursäkta mig — jag tviflar på att Isa, chefens fru, som man haft ganska mycket att prata om, skall kunna följa dig på din höga flykt".

Örner såg hastigt ned i marken och ett svagt leende krusade hans läppar.

"I detta fall är jag ovanligt lycklig", sade han sakta. "Det råder en sällsynt öfverensstämmelse mellan oss i tycken och lifssyn. Detta är ett fall, där väl yttre betingelser till lycka saknas, men där de inre förefinnas i desto rikare mån."

"Godt! Gå vi in nu?"

"Ja. Jag har ingenting att tillägga — ännu. Men innan vi skiljas, ville jag gärna veta på hvad fot vi hädanefter komma att stå till hvarandra. Jag kan icke affärda dig på samma sätt som de andra."

"Brr — min gosse! Hvad än må hända, Evabarnet och mig kan du räkna på."

"Tack, Böhme."

"Ja", bifogade Böhme med en suck, "ty jag vill tro, att detta sista, ehuru det synes stå i skarpaste motsats med allt annat hos dig, dock bottnar på samma grund. Kanske när allt kommer omkring är du blott början till en personlighet ännu, och —"

"Det äro vi alla", inföll Örner hastigt, "och hinna aldrig bli mera. Vi tro — det vill säga jag trodde

mig vara färdig, och så kom detta och visade mig nya sidor hos mig själf. Så går det kanske litet hvar, vi tro oss känna oss själfva och våra bekanta, och så behöfs det stundom blott en liten händelse, så måste vi stå där förstummade och undrande. Men läte allt beräkna sig på förhand och helt förklara sig efteråt, gåfvos inga konflikter i lifvet."

Härmed skildes de åt.

Midsommarhelgen med sina festligheter i lägret var öfver, och nu beredde man sig för generalmönstringen.

Isa hade yttrat, att hon ville tillbringa hela den dagen i lägret, och af den uppmärksamme öfversten formligen inbjudits till festmiddagen tillika med några damer och herrar ur traktens societet. Hon fördes till bords af generalen, som artigt förklarade, att han aldrig haft nöjet sitta till bords med damer förut vid en generalmönstringsmiddag, samt tackade öfversten för den angenäma öfverraskning han beredt honom, "och hela regimentet med", förmodade han småleende.

Isa var vid ett strålande humör, och den sirlige gamle herrn, hennes bordsgranne, som hört ett och annat om fru v. Below, tyckte, att tungorna som vanligt varit gemena. Han vardt helt betagen i sin distinguerade bordsdame, som med sådan säker takt och gladt behag underhöll sig med honom. Att hos henne äfven fanns lust att behaga en annan, som också var närvarande vid det stora i hästskoform dukade bordet med sina rader af lysande uniformer på ömse sidor, det kunde han ju icke veta.

"Hur är det, min nådiga är ju icke en Hornklou?" kunde han till sist icke låta bli att nyfiket forska.

"Gud bevare generalen — jo!" svarade Isa och gjorde honnör. "Yngsta lilla Hornklou, till herr generalens tjänst."

"Hum — tycker mig ha hört, att friherrinnan var gift förut och att min nådiga endast var styfdotter till min gamle vän Hornklou."

Det drog en skugga öfver Isas ansikte.

"Nej, jag är nog pappas dotter", sade hon sakta.

"Inte!" utbrast han hastigt. "Hum, jag menar, att äpplet faller stundom långt ifrån trädet", tillade han och rådde icke för att det kom att låta som en förstucken komplimang.

Isa rodnade af välbehag och kunde ej afhålla sig ifrån att hastigt blicka bort, där Örner satt, i en häftig barnslig önskan, att han måtte ha hört orden. Han trodde icke alls på ärftlighet, "det vore förlamande för handlingskraften." Han såg också upp — ett ögonblick brände deras blickar ihop. Isas säkerhet öfvergaf henne, i häpen förvirring omfattade hon sitt vinglas.

"Hvem dricker min nådiga till?"

"Jag tänkte — löjtnant Örner. Han har en tid bortåt varit min nitiske och uppoffrande ridinstruktör."

Hennes fryntlige bordsgranne log och tillsade uppasserskan, som i detsamma bjöd Isa af en ny rätt, att göra löjtnant Örner uppmärksam på att generalen och hans dame önskade dricka med honom.

Den unge mannen vardt mörkröd. På sitt korta, tvärhuggna manér reste han sig upp och gjorde ställ-

ningssteg vid den ära som vederfors honom. Men då han åter satte sig ned, hade en lätt blekhet efterträdt rodnaden, och han skådade mörkt framför sig. Den första aningen om att det kanske var sista gången han sålunda hedrades af en omtyckt och vördad förman grep honom. När man finge veta —!

Men öfversten, som satt på Isas andra sida, log, först ironiskt, sedan alltmer melankoliskt och resigneradt.

"Skulle man vilja dricka med en *gammal* vän också", sade han sakta och stötte sitt glas emot Isas.

Hon drack frånvarande. Hennes uppmärksamhet var koncentrerad på Örner, och hon älskade för djupt för att icke blixtlikt förstå, hvad som försiggick inom honom. Hon försjönk i tankar med oroligt klappande hjärta. Hon hade icke påskyndat honom och icke förhindrat, äfven nu borde han få utkämpa sin strid ensam; hon såg ståndaktigt bort ifrån honom, stark i en upplyftande önskan att icke visa sig svag inför honom. Sedan finge det gå, hur det ville. Afstode han ifrån henne, så skulle han åtminstone bära med sig genom lifvet det medvetandet, att han icke försakat en vanlig, förälskad ungmö, utan en kvinna som förstod honom och kunde ha ställt sin personlighet emot hans egen, beherrskande den liksom han beherrskade hennes.

Hon öfvervar till häst vid generalens sida eftermiddagens defilering, men munterheten var ersatt af djupt allvar. Icke heller deltog hon i dansen efteråt inne i befälets stora samlingssal, ehuru bristen på damer var stor och de unge löjtnanternes uppbjudningar hotfullt enträgna. Hennes jungfru hade kommit med en klädning att utbyta mot riddräkten och

lättare än middagens gala; men hon skickade hem den igen.

Hon åhörde några glada visor, sjungna af Vänglin med pianoaccompagnement och ämnade sedan tyst smyga sig bort och hem.

Det högsta befälet var samladt uppe hos öfversten, på dansbanan vid slättens utkant dansade manskapet och hornlåten därifrån blandade sig med pianots toner inifrån salen. Under lindarna på ett gungbräde sutto endast Böhme och Örner.

De talade föga; båda voro med sina tankar på vidt skiljda håll. Böhme hade nyss erhållit ett telegram, som mälde, att hans Evabarn nedkommit med en duktig pojke och att både moder och barn befunno sig väl. Och nu var han i en sinnesstämning, som han aldrig känt maken till; han blott räknade och räknade när han snarast skulle kunna vara hos dem. Då återkallade en djup suck från Örner honom till det närvarande.

Han såg på sin grannes bleka anlete, skakade på hufvudet, men sade ingenting. Slutligen sprang Örner upp för att drifva omkring ett slag i lägret; han var så orolig, kunde icke sitta stilla.

"Örner", sade Böhme efter honom sakta, men särdeles tydligt och bestämdt", fatta ett raskt beslut — res!"

Örner svarade icke, han endast nickade kort och gick.

"Det där föll i god jord", mumlade Böhme. Men då i detsamma Isa dök upp ur buskaget och såg sig om med en sökande blick, kände han sig helt irriterad och förargad.

"Om det är löjtnant Örner, fru Below söker, så undvik att sammanträffa med honom just nu", sade han hastigt och varnande.

"Hvarföre?" frågade hon häftigt.

"Brr — jag tog mig friheten alldeles nyss gifva honom ett godt råd, och jag har alla skäl förmoda, att han är i en sinnesstämning att följa det — om man lämnar honom åt sig själf."

"Hvilket råd då?"

"Att resa."

Hon blef krithvit och omfattade hårdt ridspöet sin hand.

"Och löjtnanten tror, att han följer det."

"Det såg så ut."

Böhme var mer än en blott bekantskap för henne, men likvisst, om han icke varit det, skulle hon i detta ögonblick icke ha kunnat pålägga sig något konventionelt tvång inför honom. Förkrossad vände hon sig bort, samlade ihop ridklädningen, som hon låtit falla, och gick tyst vidare.

Böhme såg henne gå öfver slätten i riktning mot skogen, där paviljongen låg; men hunnen halfvägs ändrade hon sig och började gå ner emot åkanten i stället.

Böhme greps af en oro, hvars anledning han icke ville klargöra ens för sig själf. Men ofrivilligt hastade han efter henne.

"Kvinnor ha ett så fördömdt extravagant lynne", mumlade han, "men hon isynnerhet." Ty om det kom sig af äkta mans motsägelselusta eller annat, men ännu kunde han icke dela Evas tycke för "lilla

Hornklou", åtminstone icke utan en bismak af misstroende.

Han stötte på henne ett stycke bortom det uppslammade vattningsstället. Hon stod bakom några albuskar på gräsvallen, som gömde sena förgätmigejer bland höga strån nere vid vattenbrynet, men lyste röd af mogna smultron, där den mera barsliten sluttade upp emot trakthugget invid skogen.

Orörlig stirrade hon ned i vattnet; handskar och ridspö hade hon kastat ifrån sig, och kjolen bar hon så högt lyftad, att stöflarna syntes ända upp till den lackerade rand, som slutade skaften; kinden var liljehvit emot jockeymössans svarta sammet.

Hon spratt till, då hon blef honom varse, och gissande sig till hans tankar, log hon svagt och sade hastigt:

"Jag endast tittar efter kräftor."

"Kräftor", upprepade han förbluffad.

"Ja, det är sådana lustiga kräk. Snart är deras tid ute — efter den första augusti. Jag höll noga reda på detta förr — under Hornsholmstiden. Det är visst ett familjedrag hos oss att vara förtjusta i kräftor."

"Ja, det är ganska godt", sade han tafatt. "Och det är ju dumt, att fångsttiden ej infaller medan vi äro här."

"Tiden infaller alltid dumt. Xenia påstår för resten, att hela lifvet endast är ett enda löjligt kräftparti, där den listigaste är den starkaste, och där det gäller att med god min smälta förtreten, ifall den väntade fångsten uteblir. De allra flesta trösta sig också och lägga ut håfven på nytt, men med en och

annan händer det, att han icke kan glömma, att just *hans* kräfta listade sig undan. Och för honom är sedan hela partiet fördärfvadt."

Hon samlade ihop handskar och ridspö och ämnade gå vidare.

"Jag får ju göra fru Below sällskap."

Hon såg upp. "Låt oss icke spela komedi med hvarandra. Ni törs icke lämna mig ensam?"

"Nej."

Hon piskade nervöst albuskarna med sitt ridspö, så att enstaka, trasade bladfragment yrde ikring.

"Nej, nej! Jag har i alla fall icke mod. Fast nog vore det den bästa lösningen för oss alla. Den gamle sluppe undan med begrafningsomkostnader, kondoleansvisiter och deltagande. Och Örner — ett vekt, sorgset minne för lifvet, ingenting annat. Och för mig — hvilken ljuf hvila, hvilken ro undan alla strider."

"För Guds skull, fru Below!"

"Ja — ja, var ni lugn! Jag gör det icke — jag gör det icke. Kanske när allt kommer omkring äro ideerna det enda stora, verkliga i lifvet, det enda värdt att lefva för. Och om det nu också endast är en idé att lefva rättskaffens efter vissa religiösa fordringar, så kommer jag likvisst att härefter omfatta detta. Allt annat sviker — den erfarenheten har jag åtminstone vunnit. Idéen att utan knot taga lidandet uppå och manligt framhärda, är dock alltid något — icke sannt?"

"Det är *mycket* — blott det icke är ögonblickets hugskott."

Hon bet sig i läppen. "Jag saknar uthållighet,

det är sannt", mumlade hon, "men icke sporre. Jag vill vara värdig honom", tillade hon för sig själf och högre: "Nej, följ mig icke, gå tillbaka till lägret. Se, jag går nu öfver fällan och genom skogen. Där finnes hvarken rep, vapen eller vatten — endast minnen, men sådant dör man icke af."

Det gjorde honom i alla fall hjärtligt ondt om henne, och han önskade att innan de skildes åt kunna yttra något, som ledde hennes tankegång i andra fåror.

"Fru Below, jag måste, innan ni går, dock berätta min nyhet. Eva har fått en gosse."

"Så roligt! Hvad ni äro lyckliga."

Men hon började plötsligt och häftigt gråta. Han förstod detta, vände sig tyst bort och lät henne gråta ut, men med svidande hjärta, ty han var mycket ömsint. Han fick en förfärlig lust att säga henne, att han kanske misstagit sig på Örners beslut; men detta vore ju dårskap, det vore ju till och med orätt. Men likvisst sade han:

"Fru Below, jag går nu. Har — ni någon hälsning, ifall han reser."

"Ifall?"

"Jag sade, att jag trodde han skulle göra det", svarade han långsamt. Han kallade sig en åsna. Upptagen af sitt telegram hade han kanhända öfverskattat Örners sinnesstämning, men nu stod plötsligt så tydligt minnet af hans och Örners sista samtal för honom. Han kände sig tveksam, men bemödade sig att dölja detta.

Isa stod tankfull. Slutligen sade hon sakta:

"Nej, jag har ingen hälsning nu. Men framde-

les någon gång, säg honom då, att mitt uppsåt att hjälpa honom och redligen stå honom bi i de vedervärdigheter, som kunnat möta oss, var så allvarligt. Om han måste lämna fäderneslandet — ack! världen är väl stor, men från hvarje punkt däraf går vägen till himlen. Hans rättskaffenshet och styrka skulle ha hjälpt oss att finna den och gå den."

Hon böjde på hufvudet och gick.

"Det är vackert i alla fall — det är verkligen vackert", mumlade Böhme till sig själf. "Skada blott, att man alltid tror så högt om det som aldrig blef af — eller det som ännu icke är upplefvadt", rättade han sig hastigt, ty just som han trädde fram om albuskarna såg han Örner komma gående emot sig med hastiga steg på den lilla stigen jäms med åkanten.

"Fru Below — hon har lämnat lägret, utan att underrätta mig. Jag måste veta, hvad detta har att betyda", sade han — tydligen våldsamt upprörd.

Böhme hvisslade — hvad kunde han annat.

"Jag letade ut, att hon gått denna väg. Har du sett henne?"

Undanflykter skulle här tjänat till ingenting. Jo, han kunde genom en missvisning förhindra, att de träffade samman just nu i det upprörda tillstånd hvari båda befunno sig. Men det vore ju endast ett uppskof.

"Fru Below har gått öfver fällan genom skogen — hem, antager jag."

Örner stormade i väg.

Och i underliga tankar vandrade Böhme vidare, alltjämt hvisslande melodien till en populär sång,

som han mycket hört sjungas i de små tyska garnisonsstäderna:

"Nur einmal blüht im Jahr der Mai —
"Nur einmal im Leben die Liebe."

Hunnen till den i rodnande kvällsljus badande slätten, vände han sig om och blickade tillbaka mot skogen. Där började skuggornas härar af poesi och förtrollning att tåga fram i allt djupare led — nog skulle de nedgöra hvad dagsljus och lugn besinning kunnat bygga upp.

Han vadade åter på genom sanden och alltjämt hvisslande:

"Nur einmal blüht im Jahr der Mai —
"Nur einmal im Leben die Liebe."

Följande eftermiddag öfverraskades Isa af ett besök af öfversten. Han hade icke varit i Mademoiselles paviljong, sedan den blifvit uppsatt på sin nuvarande plats.

Hon fick en häftig hjärtklappning, ty hon förstod anledningen, hvarför han på detta sätt uppsökte henne. Sammanträffandet i går i skogen mellan henne och Örner hade för båda i deras upprörda sinnesstämning varit för mycket, och bekännelser hade undsluppit dem, som klokheten eljes skulle bjudit att uppskjuta till åtminstone mötets slut. De hade öfverenskommit, att hon borde resa genast, och de skulle icke ses igen förr än det ytliga band, som knöt henne till öfversten, var löst.

Hon hade tänkt att endast tillskrifva mannen sitt farväl. Utan saknad skulle de ju skiljas från

hvarandra. Men antingen hade nu Örner i sin omutliga ärlighet genast underrättat öfversten om deras uppsåt, eller hade denne framtvungit en bekännelse, som ännu kunde ha haft några dagar på sig. Alltnog, hon visste hvad som komma skulle.

Hon sköt fram en af de spensliga fåtöljerna åt honom och satte sig själf vid fönstret i stum, orolig förbidan.

Men han sade på en god stund ingenting. Den korta promenaden hade tröttat honom. Andfådd satt han något framåtlutad med båda händerna stödda mot käppen, sabeln släpande mot golfvet och militärkappan lätt tillbakakastad. På hans läppar spelade det gamla cyniskt-humoristiska småleendet, medan hans blickar förstulet, i lönliga baktankar, öfverforo de minnesrika, i ljusblått med brokiga rosenslingor målade väggarna, afdelade i fält genom förgylda korintiska pelare, öfverst krönta af glada amoriner, de där, i fladdrande höljen, lekfullt siktade på åskådaren med sina pilar. Rundt väggarna stodo de stela spindelbensmöblerna.

"Fy tusan, så puerilt detta är", utbrast han omsider. "Här är naket och otrefligt. Man saknar den lyx i småsaker och komfort man såsom nutidsmänniska är van vid — hva'?"

"Jag har varit så lycklig här", kunde Isa icke låta bli att svara.

Det uppstod åter tystnad. Hon satt bortvänd och iakttog oafvändt, hur solfläckarna på marken därutanför småningom bytte plats allt' som strålarna uppifrån hoppade från en furugren till en annan.

"Abisag!"

Hon spratt till, men vände ej på hufvudet.

"Isa."

Nu såg hon sig om.

"Hur läser man sin bibel? Har man icke sett där, hvad det kostade Adonia att begära den unga Abisag till hustru?"

"Hvarföre denna förklädnad? Rent språk, om jag får be!"

På tu man hand hade hon upphört att dua honom och i sällskapslifvet undvek hon skickligt att tilltala honom alls.

"Sakta! Det är dock den förorättade, som bestämmer vapnen!"

"Jag kan förstå, att Örner meddelat, hvad som förefallit mellan oss."

"Adonia har bedt om Abisag till hustru af den gamle Kung David själf."

Hans röst var ämnad att låta hög och dräpande, men han kunde icke hjälpa, att den mot slutet sjönk flere tonsteg.

Hon såg hastigt upp på honom. "Gör detta er något?" frågade hon mildt.

"Sss — sss — nej! Snart skall den gamle kungen ha samlats till sina fäder; förargelserna från lifvet kunna redan icke nå honom. Man kunde ju ha väntat litet, förstås. Man har haft nog brådt."

"Ni har låtit oss tro, att ni gillade, till och med gynnade, hvad som höll på att utveckla sig under era ögon. Nu har detta växt oss öfver hufvudet."

"Jaså, man har trott. Nåväl, hvad hade väl också motstånd i en sak som denna gagnat till?

Man skulle ha trotsat, ansett ett ingripande obefogadt. Katastrofen skulle endast ha påskyndats. Nej, stödd på gammal erfarenhet, hoppades jag genom efterlåtenhet, genom att ständigt föra er tillsammans, att ni skulle tröttna."

Isa såg misstroget på honom.

"Nåja, ett annat motiv, ett alldeles motsatt hade mig också fatt. Pojken är ju präktig, och stundom föreföll det mig som om man dock borde ha denna ersättning för föregående missräkning", bifogade han halft melankoliskt.

Hon teg.

"Och nu har saken alltjämt två sidor. Man må akta sig. Det är farligt spel man inlåtit sig på."

"Hjälp mig då. Säg, att han icke är er son."

Men han teg. Med hakan stödd mot de på käppen hvilande händerna stirrade han plötsligt förstummad mot golfvet.

"Det var denna ovisshet, som först förde oss tillsammans. Han hoppades, att jag skulle kunna förhjälpa honom till erhållandet af den visshet, som förnekades honom."

"Jaså, den så kallade nemesis har varit framme. Godt, kanske har min historia nu hunnit till sista kapitlet, hvari allt förklaras. Må ske!"

Men han besinnade sig ännu ett ögonblick, hvarunder Isa satt i ångestfull afvaktan.

"Jag vet det icke — vid Gud, jag vet det icke själf. Ja, vänd bort den oskyldiga blicken — låt den icke falla på den gamle missdådaren! Så långt kan en man gå i dårskap, att han icke vet, om det

barn, som den älskade föder, är hans eller hans bäste väns. Man kan icke förstå detta — eller hur?"

Hon skakade på hufvudet.

"Nej, detta är en sida af lifvet som man nekat att låta inviga sig i — — — så framt icke han, den andre — —" han höll upp.

Fattad af en plötslig misstanke stötte han hårdt med käppen emot golfvet och såg skarpt på henne.

"Detta är afskyvärdt! Mig, en Hornklou, kan ni väl misstänka om allt, men icke honom. Ah, vet ni, vi ha varit för djupt genomträngda af det ansvar vi tagit på oss, då vi stå i begrepp att begå en lagöfverträdelse. Jag förmodar brutala lidelser slumra under sådana förhållanden."

"Ha! ha! ha!"

"Då är man åtminstone ömtålig! Ni har ännu skenet af rätt, och jag är glad öfver att ni i en framtid kan minnas, att det ej blifvit kränkt."

Men hon rodnade häftigt, ty Örners heta kyssar innan de skilts åt föregående afton brände dock ännu hennes läppar.

"Ja, ja, fatta icke humör, barn! Det är väl som man säger."

De tego båda en stund. Så upptog Isa ämnet. "Om ni själf ingenting visste, hvarför fick han ej veta detta, hellre än det pinsamma famlandet i mörker?"

"Hvarför! Herre Gud, jag var kifvig. Det blir en man lätt, när han råkar i ett dylikt trångmål. Pojken behagade mig, och det retade mig att icke kunna vara säker på att han var min. Naturligtvis skulle någon umgälla detta. Modern var död

— den som också kunde vara fadern hade rest till det mörkaste Afrika, pojken kastades rakt i armarna på mig. Och att icke kunna veta, om han var min! Jag påtog mig det yttre faderskapet — —"

"Ah, om ni icke gjort detta!" afbröt hon impulsivt.

"Ja, om jag kunnat veta! Då hade det ju varit f-n så hyggligt af mig att genom ett bestämdt förnekande jämna vägen för min hustru och hennes älskare."

Tystnad. Så återtog han:

"Jag antog det yttre faderskapet, men jag medgaf det aldrig inför honom eller mig själf. Jag fruktade för ett varmare band emellan oss, hvilande på falsk grund, och så hade jag min skadeglädje i att se hur ovissheten plågade honom. Någon skulle ju umgälla! För tusan, det var förr i världen kutym ibland oss officerare att klå upp en karl, när något gick oss emot. Denna ovisshet vardt det andliga kok stryk jag utdelade i harmen öfver denna mitt lifs största motgång, att ej få tillfredsställa min åtrå och stolthet och kalla pojken min."

"Och — hvad *tror* ni?"

"Sss — han är förbannadt lik honom — den andre."

"Lefver han?"

"Nej."

Isa vred händerna i tyst förtviflan.

"Ja", återtog öfversten, "det blir strid. Man är naturligtvis rasande på mig, som icke en gång för alla afsade mig faderskapet. Men då hade man icke råkats. Hade man föredragit detta?"

"Nej", svarade hon med fasthet.

Han log nästan sorgset. "Man är rakt förblindad! Tror man då, att jag kommit för att utan vidare gifva en dårskap min välsignelse."

"Ni har låtit oss tro detta."

"Kanske! Men nu är jag i alla händelser vorden tveksam. Det är en galenskap. Besinna, med de framtidsutsikter, pojken har, är det icke synd om honom?"

Isas hufvud sjönk mot de sammanknäppta händerna. Hvad kunde hon säga?

"Huru vore det, om man betänkte sig litet? Man har ju i alla fall ett godt hem. Och David har ändtligen lärt sig inse, att han bet i sparrisen i galen ända, när han äktade den unga Abisag, och att den därför vardt honom så bäsk. Kunde hon icke stanna — såsom dotter."

Isa såg med ovilja på honom. "Efter hvad som en gång, för några korta veckor, var emellan oss!"

"Från min sida var det aldrig annat än faderlig välvilja — nåja, underligt parad med fåfänga och begärelser."

Hon stampade med foten i golfvet.

"Tyst, för Guds skull!"

"Ack, nu återstår endast faderlig välvilja."

Hennes blick uttryckte, att hon icke trodde honom. Hans små finter hade varit så mångahanda förut. Ty han hade småningom begripit, att hon kände till förhållandet med hushållerskan, men att hon ändå fann sig däri, utan vrede, utan ens en anmärkning — nå, en skymt ringaktning visade hon, förstås — det kunde hans cynism icke tyda mer än på

ett sätt: att hon blott tredskades litet, men att den medfödda Hornklouska lättsinnigheten nog förr eller senare ändå skulle föra henne i hans armar. Att hon handlade i öfverensstämmelse med en individuel moral, som höll på att mogna inom henne, ehuru den ännu oroade henne i den grad, att hon flyktade ifrån den ut i sällskapslifvets extravaganser, det förstod han ej. Och om man sagt honom, att hon en dag på grund af nya tillkämpade åskådningssätt skulle lämna honom, äfven utan Örners mellankomst, så skulle han ej ha trott detta.

Först samtalet med Örner på förmiddagen hade låtit honom ana, att hon aldrig skulle hängifva sig åt en brottslig lidelse, och att han kunde vädja till något verkligt rent och godt hos henne, när han beslöt sig för att försöka rädda den unge mannen undan det farliga vågspel, han gifvit sig in i.

Men Isa missförstod honom. "Jag har besinnat mig. Det ni föreslår är omöjligt."

"Sss — om man återfår sin frihet, då? Blott icke Adonia."

"I så fall hade lifvet intet värde för mig. Det kunde då göra detsamma under hvilka förhållanden jag lefde, men aktningen för mig själf och sträfvan att vara honom värdig, äfven om vi måste lefva skilda åt, måste bryta också de yttre band som binda oss två samman."

"Man skulle kanske bli välgörenhetsnucka?"

"Kanske."

"Man kunde bättre fullfölja detta syfte hos mig — icke" afbröt han sig hastigt och under inflytelsen af det gentlemannalikt frikostiga grunddraget i sin

karaktär, "icke att jag skulle neka till att uppfylla de pekuniära anspråk, man i händelse af skilsmässa behagade framställa. Men saken ställde sig dock väsentligt olika."

"Jag tvekar icke, och ni bör ej försöka öfvertala mig. Mitt beslut är en gång fattadt."

"För tusan, jag ville blott rädda pojken."

"Tror ni, att han kunde komma att ångra sig?" frågade hon mycket sakta.

"Han skall."

Det svaga ljud som uppstod, då hon vred händerna emot hvarandra, var det enda som under några sekunder bröt tystnaden i rummet.

"Han tror så fast på att när man hängifvet förlitar sig på kärlekens allmakt att lyckliggöra, så blir man aldrig besviken."

"Ja, tron försätter ju berg. Nå, jag finner, att jag kunde ha min möda spard. Föröfrigt, hvad kommer nu också detta mig vid — ett par förolyckade mer eller mindre. En mig främmande kvinna, som en tid bott under mitt tak, och denne pojke — hvems han se'n är."

Han reste sig upp, vände sig bort med en kort bugning och ämnade gå. Men hon hejdade honom, och efter en tyst strid med sig själf sade hon:

"Hjälp oss!"

Han såg humoristiskt på henne. "Hjälpa — jag! Man är naiv! Och med hvad?"

"Kungen — om ni vill berätta honom denna historia. Han är en upplyst man, och han har förut varit er bevågen. Glöm mig — ägna mig icke en

tanke, men pojken, som ni kallar honom, ack! jämna vägen för honom."

"Jag är icke så bevandrad i lagen, att jag vet huru långt majestätets makt härvidlag sträcker sig. Men, gudbevars! jag kan ju berätta min historia och om man så önskar sluta den med orden: "Eders majestät, låt gossen och flickan få hvarandra". Han skrattade kort. "Man är verkligen naiv! Och nu adjö, lilla vackra Abisag."

Han strök med farbroderlig beundran hennes brännande kind och gick.

Detta blef Isas bästa minne af honom.

Stödd mot käppen vandrade öfversten tillbaka mot lägret.

Han var mera trött än han ville tillstå för sig själf; föregående dags ansträngning var ännu icke öfvervunnen, och det samtal, han nyss haft, hade gripit honom mer än han visste om.

Här i skogens skugga och svalka gick det bra nog, men så det gassade ute på slätten! Sanden, upptrampad och hvirflande, stod som en gulgrå sky emot den sjunkande solskifvan. Tungt och långsamt gick det att komma framåt. Vid första tältskugga måste han stanna för att pusta ut.

Han sjönk utmattad ned på en utanför stående stol och föll i tankar; härunder växlade hans sinnesstämning om från ironisk resignation till växande missnöje. Medvetandet af kroppslig svaghet hade ej tillförene så kraftigt gjort sig gällande som just nu, då han var kinkigare, ömtåligare än någonsin

för känslan af skröplighet och ålder. Han var ju tvungen att draga sig tillbaka, förstås, men han hade helst gjort det med bibehållen krigsära, det ville säga genom att med ett sken af frivillighet afstå från de två så skilda sakerna: äktenskap och regimente.

Han tuggade mustascherna, allt medan missnöjet ökade sig till vanmäktig vrede. Tvång, han kände ej detta ord förut annat än såsom utöfvare, och nu måste han likväl underkasta sig det. Nej, han ville rycka upp sig, han hade en tid dukat under för melankoli, men det dugde icke längre.

Kvinnorna och ungdomen och rätten till verksamhet lämnade honom, men han ville icke bli kvar som ett öfvergifvet vrak — han ville det icke. Flaggan måst strykas, och vimplarna voro alla sönderskjutna, men manövrera kunde den stolta fregatten ännu, bogen kunde ännu klyfva de ogunstiga vågorna, och segla skulle han — tills okända bränningar slutligt afgjorde hans öde.

Han gick vidare, men var icke god nu. Han röt ihop med manskapet på sin väg, och befälet fick skarpa tillrättavisningar. Någon skulle ju umgälla. Och kifvigare än vanligt, såg han hvar han gick fram endast oordning och respektvidrighet.

Men småningom vardt en ända äfven på den dagen, och allt slumrade snart så stilla och tyst i lägret under stjärnehimlen. Endast ängskärans knarr hördes emellanåt, och ett hemlighetsfullt rassel, då nattvinden strök fram öfver tältdukar och daggtyngdt löf.

Då lät öfversten plötsligt slå allarm. Oväsen och buller. Sömndruckna varelser tumlade om hvar-

andra, kommandoord ljödo och halfhöga svordomar desslikes. Så var då regementet uppställdt.

Öfversten, med denna lilla hämd i sinnet, hade icke varit ur kläderna. Först af alla satt han till häst, med adjutanten, löjtnant Örner, bakom sig, och skådade mörkt ut öfver det uppmarscherande regimentet. Vreden, som ännu sjöd inom honom, plågade honom fysiskt, tills hans upphetsning icke kände några gränser längre.

Man undrade, hvad som skulle bli af, man såg öfversten öppna läpparna — han ämnade säga något. Men i detsamma tog han sig åt hufvudet, man såg löjtnant Örner luta sig fram och skarpt betrakta honom. I nästa ögonblick hade han drifvit sin häst alldeles intill öfverstens, lagom för att mottaga hans tungt fallande kropp.

v. Below hade träffats af ett nytt slaganfall.

Några timmar senare var han döende. Man hade tillkallat Isa. Hon satt nu vid hans säng, med den döendes domnade hand i sin. Kände han det? Han låg så orörlig, endast den ångestfullt stirrande blicken bar vittne om lif.

Då lutade hon sig ned och lade sin tårdränkta kind intill hans med en känsla, som bjöd försoning, och häftigt önskande, att han såsom ett sista minne af jorden skulle taga med sig in i det okända denna ömhetsbetygelse af en medmänniska.

Då var det som om hans blick fått mera medvetande, och hans läppar rörde sig svagt.

"Oh, hör efter hvad han säger, jag förmår det icke", hviskade hon till de omkringstående.

Regimentsläkaren, en gråhårsman, lutade sig ned och lade sitt öra intill de konvulsiviskt arbetande läpparna. Ändtligen fingo de fram orden:

"Välsignelse! Låt gossen och flickan få hvarandra — ers majestät — — —"

LILLE-SVEN.

Lille-Sven.

Manande, högtidligt omutliga, som om ingenting i världen skulle kunna förmå dem att tiga, ringde klockorna samman till gudstjänst.

Det var pingst. En den vackraste majdag med ungt gräs och blommande hägg i backarna, fågelsång och luftigt förtonande sommarskyar i det solmättade blå. Till och med eljes flitige kyrkobesökare försummade i dag gudstjänsten — den, ungmön våren, inbjöd till besök på landet för att beskåda, huru långt hon hunnit på sin väfnad af ljusgrönt och solguld med buketter af styfmorsblommor och gullvifvor, en matta i ljusa, fina färger att kastas ut öfver vinterns fotspår, där de veko af upp mot höga norden. Ungherrar andades ut efter veckans arbete, vid pulpet eller bok eller annat, och gjorde en sträckpromenad till närmaste gästgifvaregård, där de åto en glad frukost; familjer tågade till skogs med barn och matkorgar, och det lilla samhällets skolungdom såväl manliga som kvinliga höll nästan mangrannt till på bergshöjderna eller i de djupaste dalarna, där portörer fylldes och de medhafda bakelsepåsarna länsades.

Men kyrkklockorna togo i med full klang, som om de velat sätta sig emot detta myteri, sackade så klagande af, men togo i på nytt med förstärkt ifver och tystnade derpå tvärt liksom i dåligt lynne, lämnande åt den brusande orgeln att preludiera i stämning den lilla skara troende, som de denna välsignade pingstmorgon lyckats ringa ihop.

Bland dessa befann sig jungfru Hanna — hushållerska, barnjungfru och bonne i en person hos räntmästaren, enkling och far till ett enda barn, just den bleke lille pilt, som sitter bredvid Hanna på kyrkbänken i landsförsamlingens kyrka i stadens utkant, hvars kyrkoherde är känd för oförd ragsamhet och schartauanism. Detta är den enda kyrka Hanna besöker — hon försummar ingen af dess gudstjänster, och gossen tager hon med sig så ofta hon kan.

Det är lille-Sven, som sålunda af sin gamla sköterskas trosnit och maktspråk tvingas in i något som han icke förstår, något som gör honom oviss och bäfvande, samvetssjuk och undrande. Och hur ofta än detta återkommer, har det dock icke lyckats förslöa plågan därvid — en plåga, som mynnar ut i återhållen längtan därifrån, längtan ifrån den orofyllda enformigheten och ut till lifvets mer begripliga och följaktligen också mer roande företeelser.

Han kände sig ohyggligt liten i detta stora hvalf. Och det ensamma, envist stirrande ögat däruppe i taket pinade honom öfver höfvan. Det var som om detta och alla dessa stumma, högtidliga människor ogillat och föraktat honom, vetande om hans olust och längtan därifrån.

Lille-Sven hade alltid ett mycket ondt samvete,

det pinade honom natt och dag, men värst nästan ändå här i Guds hus. Hanna hade sagt honom att han var en syndaträl, ännu innan han kunde tala rent, och att Gud Fader var en sträng och oförsonlig hämnare. Och detta ställde sig städse skrämmande emellan hans små begärelser och gjorde hans dagar grubblande och tunga — natten hemsökt af spökräddsla och onda drömmar. Han stred en brådmogen strid med sin fantasirika och önskningsmättade håg och Hannas kraf på afsägelse af allt som var roande. Lillklokt visade han dock sin omgifning en yttersida af allvar och värdighet, såsom han såg Hanna och hennes gelikar göra, instinkmässigt kännande att han måste stämna världen — den lilla värld som omgaf honom — blid mot sig, men ensamma med endast lille-Sven fingo tankarna fripass till de vådligaste resor inom området för gosshjärnans vetande, anande och erfarenhet. Gud Fader visste väl om dessa afvikelser, förstås, från den af Hanna utstakade sinnesriktningen, men *han* föreföll dock ibland att vara på ett visst lugnande afstånd, och dessutom kanske han också läte muta sig af alla de uppoffringar, lille-Sven för hans skull måste göra. Gud Fader var på det hela taget något mycket dunkelt, som Sven hyste en lönlig ovilja för, emedan han var så sträng och fordrande, och äfven en lika lönlig fasa för, då Sven starkt misstänkte, att Gud måste vara enögd, såsom en af de afskyvärda jättar han sett i en af sin pappas bilderböcker. Där uppe i taket fanns ju bara *ett* öga, och Hanna talade heller aldrig om annat än Guds öga. Och så obegripligt underligt det var, att han skulle sitta dag och natt

— ty vår Herre sof aldrig, det hade då Hanna så säkert sagt — med sonen, en stor fullvuxen människa, på sin utsträckta hand. Han måste vara ohyggligt stark. Nå, på den andra handen hade han nu endast en liten hvit dufva, sådan lille-Sven sett den tredje gudomspersonen afbildad i en af Hannas andaktsböcker. Denna den Helige Ande hade lille-Svens obetingade sympati, utan att han visste just hvarför, men kanske därföre att han var liten och späd som han själf och så täck! Lille-Sven gjorde honom, Hanna ovetande, till sin medlare, när han hade en personlig anhållan till den Högste eller när han trodde sig ha förtörnat denne. Och sålunda kompromissade han rätt bra med de föreställningssätt, som man bibringat honom, ehuru han dock icke härigenom återvann ett grand af den barndomsglädje och ungdomliga tillförsikt, som de beröfvat honom.

Men en mörk punkt fanns, som han dock aldrig kunde komma öfver eller tillrätta med: Djefvulen och hans helvete. Här antogo hans hemliga sorger och grubbel arten af nervositet och fasa för mörker och ensamhet.

Och ingen ägde lille-Sven att förtro sin fruktan och ovisshet åt. Den unga moder, som gaf honom lifvet, hade härför fått gifva sitt i utbyte, och hans pappa — ja, här räckte lille-Svens förstånd återigen ej till. Hans pappa var nog bra, men instinktmässigt kände lille-Sven, att han i sitt förhållande till honom måste umgås varsamt. Och Hanna hade en gång för alla afklippt alla frågor med förklaring, att det var Satan, som ingaf honom dem. Tidigt hade han således kastats in i de öfversinnliga före-

teelsernas labyrint, och ensam fick han leta sig fram i dunklet. Hans magra kropp, det spetsiga bleka lilla ansiktet och de tankfulla ögonen buro också vittne om detta pinfulla famlande i mörker.

Han var helt enkelt ett offer för sin gamla barnjungfrus fanatism. Hon hade en gång i tiden varit äfven lille-Svens moders barndomsvårdarinna och som en äldre trotjänarinna sedermera kommit att följa den unga flickan, när hon gifte sig. Hon hade mottagit det nyfödda gossebarnet i sina armar och lofvat den döende att i en framtid vaka öfver att han blefve en troende — "en af de våra, Hanna".

Men äfven förutan detta löfte hade nog Hannas trosnit gjort sig gällande i samma grad som nu skedde. Hon mindes från sin egen barndom och ungdom endast det, att hon varit ett världens barn, söfd i säkerhet, och att det varit en hård strid innan det styft motspjärnande sinnet blifvit böjdt, så att hon kunnat bekänna sin syndfullhet och undfått tron. Det hade behöfts Arndt och Nya testamentet och desslikes Schartaus trossatser på alla lediga stunder, innan kallelsen ledt till omvändelse. Och nu använde hon, oemotståndligt säker på sin sak, på gossen samma metod, som en gång visat sin kraftiga verkan på den yra, halstarriga unga tjänstflickan, hvilken dansat på föreningsbalerna och ej varit alltför njugg mot de unge karlarne. Ty lille-Sven var i alla fall född med arfsynden och måste dö evinnerligen, undfinge ej hans unga själ elddopet i tron och omvändelse. Och i tid måste han blifva stadig härutinnan — världens onda inflytande måste förekommas; hvem vet, kanske voro de dagar ej

långt borta, då gamla Hanna ej längre skulle finnas till och hennes lilla lam stå skyddlöst gentemot syndens besmittelse.

Sedan en tid tillbaka hade hon isynnerhet skäl att oroa sig för den framgångsrika följden af sitt nitiska vakande öfver gossens andliga vältärd. Lille-Svens pappa, en världsligt sinnad man, hade förlofvat sig med en likaledes ej troende ung flicka, som visat sig mycket betagen i den blifvande lille styfsonen, och hade Hanna hittills ensamt fått råda i barnkammaren liksom i hela huset, så hade det nu redan gifvits tillfällen, då hon drabbat ihop med det nya inflytandet, som tycktes vilja motsätta sig hennes verk. Hennes nit stridsrustade sig, och gossens rikliga ransoner af andlig kost fördubblades.

Så måste han nu också denna vackra majdag med i kyrkan. Med ett orubblig lugn på det genomskinligt bleka anletet, med de ljusbruna ögonen stirrande rätt framför sig, såsom han ser de andra göra, och med den spetsiga hakan lindrigt sänkt, sitter han där. Hanna är nöjd med honom, ty han är skenbart uppmärksam. Men aldrig har lille-Sven varit så hycklare som nu. Tankelifvet inom honom har en hoptryckt fjäders språngstyrka och den sparade färgrikedomen och alla de möjligheter, som torde förefinnas i den konstnärs färglåda, hvilken en tid bortåt nödgats måla endast grått i grått. Hjärtat jublar i honom, ty han har ett sitt käraste nöje i kikarn, men hans yttre förråder intet af detta.

Ändtligen ljuder prestens sista amen, Hannas långa slutbön tager, också den, en ände, och allvarligt hälsande på troende bekanta träder hon ur

kyrkan med gossen vid handen. Vårluften slår så frisk emot dem ofvan på templets kvalm, till och med läserskan drager en suck af välbehag. Känslan af en för dagen fylld plikt — kanske också en förstucken tanke på den goda middagsmaten, som väntade, gör hennes eljes mot den öfriga världen så ovilliga och afvisande ansiktsuttryck en smula ljusare.

Småstadens gula och grå trähus stå i ojämna rader utmed de soliga och folktomma gator, som de ha att genomvandra. Här och där är ett fönster öppet, och tyllgardinerna fläkta för den ljumma vind, som nästan förvandlar till ett drifhus fönsterbrädan med sina blomkrukor, bakom hvilka ett och annat mössprydt hufvud skymtar. Det tillhör någon välkonserverad matrona, som i ländstolen vid fönsterbordet med sin virkade duk och vas med vårblommor stickar, sofver och skvallrar bort sina återstående dagar, allt under flitiga tittar ut på gatan efter grannar och förbigående.

Men ifrån trädgårdarna bakom husen ljuda skratt och glada röster. Där håller ungdomen till.

"Så där lifvade ä dom på Slätthaga också", säger lille-Sven med ett glimtlikt småleende öfver sina allvarliga drag.

Hannas ansikte mulnar. Gossens ord för hennes nyss så belåtna tankar tillbaka på sista tidens oro och strid, och hon drar en tung suck vid tanken på den kamp som ännu förestår.

Slätthaga är namnet på den blifvande styfmoderns föräldragods; det ligger ungefär en mil från staden, och när räntmästaren — lille-Svens far — far dit ut för att hälsa på fästmön, brukar han taga

gossen med sig. I dag skall han åter fara dit för att stanna under helgen, och lille-Sven har löfte att äfven nu få följa med.

Det eleganta åkdonet stod redan framkördt, då Hanna med gossen vek in på gatan, där räntmästarns hus låg, ooh själf trädde räntmästaren just ut ur porten, i begrepp att stiga upp i vagnen. Hans ansiktsuttryck skiftade märkbart — han hade haft en half förhoppning på att Hanna ej skulle hinna hem med gossen, så att han häraf kunnat taga sig anledning att fara utan det lilla besvärliga påhänget, en liten ofarlig, men förarglig rival hos fästmön. Räntmästaren var en ännu ung man, som gjort en snabb karrier och nästan blifvit en hufvudperson inom samhället, på grund af sin ledande förmåga vid olikartade företag, men äfven på grund af de förhållanden och egenskaper, som gjorde honom till en alltid framstående personlighet inom sällskapslifvet.

Enkling och förmögen, begåfvad med ett par grå, forskande, stundom ganska klippska ögon, kantade af svarta ögonfransar, mjuka, blonda mustascher och en behaglig figur, spelade han sin roll inom fruntimmersvärlden, ehuru hans tillbakadragna, värdiga uppträdande och allvar, utspädt med en lagom portion spefullhet, ej tillät någon sorts flirtation, hvadan han således äfven var mycket omtyckt i männens kretsar, där han dessutom aldrig bråkade med utpräglade åsikter. Här jämkade han ihop skilda element med en sorts korthuggen kvickhet, som var tillräckligt spetsig för att roa, men ej skarp nog för att såra. Han var egentligen ordknapp, och

det var ingen som tviflade på att här bakom dolde sig en omutlig rättrådighet, ett skarpt hufvud och en vidtgående vänfasthet. Endast erfarnare kvinnor förhöllo sig kyliga emot honom, men de delade sig i två läger — ett som affärdade honom såsom torr och grund, medan det andra instinktmässigt bakom hans reserverade yttre anade en huttlande självviskhet och ett passioneradt temperament.

Dessa senare närmade sig mest sanningen. Han hade dyrkat och plågat sin första fru — en ung, svärmisk läserska — och den nuvarande unga fästmön älskade han med en lidelsefullhet, som icke tålde, att något, ej ens sonens magra lilla skepnad, kom emellan henne och honom. Ingen visste dock om denna svartsjuka — han medgaf den ej ens inför sig själf. I hans vanliga umgängeskrets höll man till och med för troligt, att räntmästaren stod i begrepp gifta om sig mest för gossens skull, men äfven för att få ett praktiskt husförestyre.

"Skynda dig, min pys", ropade han med ansträngd vänlighet mot den sig närmande jungfrun och gossen. "Mamma Marit väntar, och komma vi försent till middagen, få vi bannor."

Lille-Svens ansikte lyste upp af glädje. Han hade under hela gudstjänsten setat i dödlig ångest att komma försent hem — det hade händt en gång förut, så att hans pappa redan farit, innan den sölfärdiga Hanna hunnit hem med honom. Hemligen hade han bedt sin favorit, den Helige Ande, nådigt bevara sig för en sådan olycka i dag igen.

Han sträfvade att lyda uppmaningen och klättra upp i vagnen, men kunde icke komma loss ifrån

Hanna. Hon höll om den lilla sprattlande armen med en hand så stark, som om allt hennes trosnit koncentrerat sig däri.

"Räntmästarn borde tänka på barnets eviga välfärd och ej draga det med sig ut på världsliga nöjen en sådan dag som i dag", sade hon i predikareton och fäste sina skumma, ljusblå ögon fulla af ovilja på sin elegant helgdagsklädde motståndare.

Ty motståndare i själ och hjärta voro dessa två, ehuru det, tack vare räntmästarens likgiltighet, sällan kom till ett meningsbyte emellan dem. Hanna hade väl haft sina ryck af omvändelsenit äfven gent emot honom och i ansiktet sagt honom att han var en syndare. Men han hade mottagit det med en viss trankil godmodighet, mot hvilken intet stod att uträtta; han ville ej stöta sig med den gamla trotjänarinnan, som tog en öm vård om den moderlösa lille gossen, skötte hushållet förträffligt och besparade honom obehaget eller åtminstone det riskabla nöjet att ha en kvinlig anförvandt i huset. Arten af det inflytande hon kunde ha öfver barnet uppsköt han tillsvidare att närmare undersöka.

"Prata inte nonsens, Hanna", svarade han otålig att få komma i väg. "Eller kallar du nu också en utflykt till landet för synd?"

"Slätthaga är ett syndens hemvist, och Nordlanders ä världens barn."

"Nå, allting är nu synd i dina ögon, min gumma. Men intet prat nu vidare — sätt upp gossen."

Den lille gossen skälfde af otålighet och återhållen gråt, men Hannas hand släppte ej sitt grepp. Hennes ögon sjönko mot marken.

"Lille-Sven ä inte frisk. Blir han riktigt sjuk, får dom bara besvär me'n därute."

"Det är en annan sak, det skulle Hanna ha sagt genast. Ja, adjö med dig då, min pys, låt Hanna sköta om dig, så att du blir frisk, tills det härnäst blir färd ut till mamma Marit."

"Pappa — pappa, jag ä' inte sjuk — tag mig med", ropade lille-Sven gällt, med ångesten klunkande öfver i den spröda gossrösten. Men det var för sent. En klatsch med piskan, och det otåliga spannet satte i väg. Hvarje ljud drunknade i vagnsbullret mot gatans knaggliga stenläggning.

Räntmästarn for sin väg ensam, utan en aning om hvilken förfärlig missräkning detta var för den ensamme, mot Hannas asketism försvarslöse gossen. Men förutom det, att han efter sin förlofning fann gossen besvärlig, så hyste han i alla fall föga intresse för detta barn, födt af ett kort, disharmoniskt äktenskap och sedermera den ständiga påminnelsen om en upprörande dödsbädd. Han visste knappast nog själf om i hvilken grad han lät leda sig af sina känslor för och emot, men i all synnerhet undvek han att närmare skärskåda dessa känslor för den lille betänksamme gossen, som härigenom småningom blef skelettet i skåpet för honom. Han stötte väl enstaka gånger på det, men då smällde han i hast igen dörren om det igen, och mer känslolös än någonsin genom de knuffar hans stolta självkänsla härigenom fick, öfverlämnade han allt mer och mer lille-Sven i Hannas uteslutande vård.

Naturligtvis skulle det nu bli frågor efter gossen. Räntmästarn kände sig icke fullt tillfreds vid

tanken på Marits rena blick och den lättvindighet, hvarmed han tagit för god Hannas påstående, att lille-Sven ej var frisk. Den unga flickan hade genast på förlofningsdagen, med sin naturs djupa moderlighet, men också med omedvetet koketteri, tagit mammeminen på sig och låtit både store-Sven och lille-Sven förstå, huru kära hon redan höll sina modersplikter. Hon tyckte om gossen, icke endast för att han var hennes store-Svens, utan emedan hon fann sig mycket fängslad af hans stillsamma väsen och fina, eteriska utseende. Hon lekte med honom gladt och uppsluppet, men tog sig också en ömt intresserad myndighet öfver honom, som djupt förskräckte Hanna och innerligt förtjuste den betagne lille-Sven. Hennes förtrollande glädje och godhet, skönhet och ungdom var den gamla svaflande Hannas fullkomliga motsats, och sedan lille-Sven stiftat bekantskap med henne, var hon för gossinnet förkroppsligandet af allt det bästa som fanns på jorden.

Räntmästaren harmades, när han tänkte på med hvilken äganderätt de båda lade beslag på hvarandra. Nå, gudskelof, under hela pingsten skulle han nu få rå om fästmön ensam, utan pysens störande mellankomst. Han hade mycket att komma öfverens med henne om, bröllopet skulle stå frampå sommaren; men det var dock icke detta som främst bestämde arten af hans tillfredsställelse. För den mogne mannens håg lekte älskogsscener med den unga våren till bakgrund — han ville ändtligen ha Marit såsom uteslutande älskarinna på lustvandringar och härliga hvilostunder i de nyutspruckna lunderna.

Men lille-Sven, han stod kvar på trottoaren och

stirrade efter den bortrullande vagnen med vidöppen, tårlös blick. Han gaf icke upp det tjut af ilska och sorg, som andra barn i hans belägenhet skulle ha gjort; hans smärta var härtill alldeles för stor och fullvuxen. Den liksom föll ned öfver den klena lilla kroppshyddan och tryckte den till jorden, som om den varit utan vilja och motstånd. Håglös lät han sig ledas in af den gamla jungfrun, lindrigt ruskad af henne, då han matt och frånvarande snafvade på trösklarna och de få trappstegen. Hans ansikte var krumpet och af samma däfna färgton ungefär — ja, hela den lilla figuren syntes lika vissen och slak som de gula påskliljor, dem han på morgonen brutit från rabatten i trädgården, för att förära mamma Marit, men som nu lågo där på barnkammarbordet förbi, utan charme, då det vid brådskan med den hastiga frukosten före kyrkbesöket ej medhunnits att sätta dem i vatten.

Hanna drog af honom ytterrocken, som var alldeles för varm för väderleken, ty hon var nu lika öfverdrifvet rädd om lille-Svens kropp som själ. Kärleksfullt strök hon det ljusa, svettklibbiga håret ur den lilles panna och mumlade belåtet: "Satan fick inte rifva mitt lilla lamm — Herren afgick med segern."

Mera sade hon ej. Hon förstod nog lille-Sven och att han var djupt bedröfvad, men härför hade hon intet sinne. Hon kände sig outsägligt trygg i medvetandet att för denna gång ha räddat gossen undan ett öfverhängande ondt, och då var allting annat obetydligheter.

Hon bar ut sin och gossens kyrkstass, veder-

kvickte sig med ett glas vin ur matsalsskänken och tittade så inom barnkammardörren igen. Lille-Sven låg framstupa på golfvet, och hela den lilla kroppen skakade af de snyftningar, han ända tills nu lyckats beherrska.

Han blef hastigt uppryckt och ställd på fötter igen af den trosstarka handen.

"Var icke ledsen, lille-Sven — fresta icke Gud", sade hon strängt. "Se här, lek med sina kungar och tennsoldater så länge, tills jag kommer med hans middag. Så'nt ä inte synd, men pajasgubben och di andra cirkusherrarna kan han just gärna låta vara, för di ä' bara den ledes påfund."

Hon plockade fram diverse askar med leksaker och gick därpå ut i köket att intaga sin middag tillsammans med det öfriga tjänstfolket.

Men vorden ensam tog hos lille-Sven en naturlig barnslig förtrytelse och trotsighet öfverhand öfver den förra onaturliga förkrosselsen. Med blixtrande ögon och sammanbitna tänder kastade han de erbjudna leksakerna på golfvet, ryckte till sig den förbjudna pajasgubben — som hängde i en vrå borta vid kakelugnen, dit den förvisats af Hanna, då hon ej, såsom hon helst velat, vågat alldeles förinta den — och med denna lidelsefullt tryckt i sin famn kröp han upp i soffan. Gud Fader, som så grymt låtit hans pappa fara sin väg, utan att taga honom, lille-Sven, med sig, skulle straffas, och därföre fick nu pajasgubben sprattla och hoppa af hjärtans lust. Och ömma kyssar fick han äfven af gossläpparna på sina rödfärgade kinder. Men den leken varade icke länge. Sökt af vårluften och uttröttad af de olika

sinnesrörelserna, sjönk lille-Svens hufvud snart tillbaka, och han föll i en sorts domning, hvarunder hans själ gick sin vanliga kretsgång omkring de föremål, som, likt ditslungade projektiler, en gång för alla satt sig fast där, medan på samma gång den fysiska känsligheten vardt till onatur uppdrifven.

"Detta är änglahänder, som stryka mig", tänkte han i detta tillstånd midt emellan sömn och vaka, vid den ljufva domningen, då de uttröttade musklerna slaknade till ro, och: "detta är den stränge Gud Faders hand", då det svallande blodet stack som med synålar under fotsulorna och ut i huden utefter armar och rygg på väg till och från hjärtat. "Och detta är dånet från helvetesbranden" — då i detsamma Hanna med buller öppnade dörren och kom in med brickan, hvarpå hans middag stod. Yrvaken satte han sig upp, men med snabb självbeherrskning var han genast åter vid det närvarande. På nytt öfverfölls han af sin vrede och sorg, ty som hans intryck af den yttre världen voro så få, hade de desto skarpare bränt sig fast i hans af naturen fasthållande lilla själ.

Och dessa besök på Slätthaga hade ju dessutom varit de hittills första och enda ljuspunkterna i lille-Svens lif. Hvart och ett af dem var ett det dyrbaraste minne för den ensamme gossen med hans ensidigt religiösa sinnesbegrepp. Där ute var han ett barn som andra, som lekte och rasade sig till aptit och en sund nattsömn, medan han hemma hos Hanna plågades af olust dagen i ända och af ångest för onda öfvernaturliga makter om natten, som kom honom att tänka, att när han blefve stor och kung

— för det skulle han naturligtvis bli — så skulle han ha dubbla led soldater med dragna sablar ikring sin säng och en stor, stor lampa brinnande natten om. Men han var äfven dagens lilla lejon därute, som barnskaran skrattade åt, bara han hof upp sin mun och kom med något af sina lillgamla infall, och som alla omhuldade och ville rå om. Hvilken skön lisa detta var för det af Hannas predikningar om hans syndfulla själ och egna orättfärdighet kvästa lilla självmedvetandet. Och så hans nya mammas underbara, vackra sagor, som kom hans hjärta att svälla af en oanad sällhet — hennes afgörande: "Lille-Sven skall vara med", när pappa och hon i skymningen uppsökte sitt kära soffhörn. Hur skönt han då insomnade, trött af leken, med kinden mot mamma Marits lena sidenförkläde och den mjukaste hvita hand ömt och tryggande sluten om hans egen.

Det var grymt, grymt af Gud Fader att lämna honom så räddningslöst åt gamla Hanna hela den långa helgen, då han i stället kunnat haft så trefligt. Pajasgubben omfattades hårdare och gossen såg på den inträdande gamla pigan med stora, trotsiga ögon.

"Lille Sven — men lille-Sven, då", utbrast denna, satte brickan ifrån sig och stirrade på pajasgubben, som om den varit ett farligt skadedjur.

"Jag bryr mig inte om Gud Fader — han ä' elak."

"Akta sej! Djäfvulen är nu inne i rummet hos oss. Känner inte lille-Sven hans stinkande närvaro?"

Gossen såg sig omkring med en snabb försiktig blick; men ursinnet glödde ännu för starkt för att låta fruktan komma till sin rätt. "Det luktar bara nässelkål", sade han likgiltigt, "och det vet du, jag

inte tål. Jag vill i alla fall ingen mat ha — jag ä' alldeles för ledsen för att kunna äta", bifogade han lillgammalt.

Men öfning hade lärt Hanna, hur denna lilla tredskande själ skulle böjas. En halftimme senare satt lille-Sven kufvad och förgråten och sörplade i sig den motbjudande soppan; med trött, tålig röst läste han den långa bordsbönen, pajasgubben var återförvisad till sin vrå — Herren hade vunnit en ny seger — och med det vanliga, outgrundligt allvarliga uttrycket på sitt spetsiga anlete kröp gossen upp på stolen vid fönstret och tryckte näsan platt mot rutan, skådande ut på den ständigt folktomma gatan, medan Hanna tog fram sina andaktsböcker och satte sig därmed längre bort i rummet. I nära tre timmars tid fortfor hon att läsa än högt, än med sakta mumlande röst för sig själf, medan lille-Sven då och då afbröt stirrandet ut på gatan för att liknöjdt rada upp sina tennsoldater och leka Israels barns uttåg ur Egypten och Faraos härs drunknande i Röda hafvet. Det var annars en rätt rolig lek. Den lektes tyst. Hanna finge förstås inte veta om att han på lek sysslade med bibelns personligheter, som enligt hennes åsikt icke finge behandlas annat än med vördnad och bäfvan — men i dag gick äfven den leken med olust. Äfven det att taga den minste lille och den allra störste soldaten och låta dem föreställa David och Goliath, hade föga roligt med sig.

Tiden kröp fram. Kyrkklockorna hade ringt till och ifrån en andra gudstjänst, skuggan, som huset kastade på gatan, hade blifvit allt bredare, nu smög den långsamt uppför den motsatta husväggen

tills endast det röda tegeltaket med sina vindskupor ännu låg i rödgult solljus och slocknande glans. Men nu blef det också något lifligare på gatan; föräldrar med sina trötta små vände hem från sina lustfärder och landtutflykter, medan andra enstaka flockar styrde kosan mot brunnsparken, där i dag för första gången sedan hösten messingssextetten åter blåste musik.

Hannas föreläsande röst tog i med ett förolämpadt tonfall, då dessa världsliga toner trängde in och skingrade söndagstystnaden i den till andaktsrum invigda barnkammaren.

"Kom hit, lille-Sven, och låt oss sjunga", sade hon och stämde strax därpå upp en andlig sång.

Det lät som en förtviflad hetsjakt efter något oupphinneligt, och det oupphinneliga var nog rytm och takt; den darrande gamla rösten tog i, tills den flämtade efter ljud, och hack i häl var den följd af den gälla och skrällande gossrösten. Men denna glädje varade blott en kort stund, så drunknade allt annat ljud i det dånande bullret af rullande vagnshjul mot gatläggningen. Det upphörde utanför porten till räntmästarens hus; sången klipptes tvärt af, och lille-Sven flög till fönstret.

"Oh, det är min pappa, som kommer igen och mamma Marit ä' med honom, och tant Olga."

Det spetsiga gossansiktet vardt blodrödt ända ut i öronsnibbarna och den af sjungandet förut ansträngda rösten storknade af öfverraskning och glädje.

Men styf, stram och stridslysten slog den gamla

pigan ihop sina böcker; strax därpå öppnades dörren och den tjuguåriga Marit Nordlander trädde in.

"Jag ville själf göra mig öfvertygad om hur du mådde, lille-Sven", sade hon till den förtjuste gossen, som blygt närmade sig och strök sig intill den vackra unga skepnaden likt ett tillgifvet, stumt litet djur. Hon fattade gossen vid handen och räddade både sig och honom undan den stränga Hanna genom att hastigt draga honom med sig ut och tvärs öfver farstun in i salongen.

Där gick räntmästarn vid föga godt lynne upp och ned, medan Marits yngre syster Olga — förklädet vid detta eljes kanske ej just passande besök hos fästmannen — såg sig nyfiket om i det hem, som så snart skulle bli systerns.

"Låt mig nu höra, hur det är med dig, lille-Sven. Säg är du verkligen sjuk?"

"Strunt! Dä va Gud Fader, som lät Hanna säga så, för att jag skulle bli hemma."

Skolflickan lät höra ett fnissande, men Marit sade sorgset: "Men, lille-Sven, hvad är detta för tankar. Nå, vi skola tala om detta senare — du och jag. Säg, eftersom du alltså icke är sjuk, vill du följa med mig hem och stanna hos mig några veckor."

"Nu i kväll?"

"Ja."

"Skall Hanna följa med?" frågade han, misstroende den oväntade lycka som bjöds honom.

"Ne-ej, då. Jag reder mig nog ensam med dig. Du vill ju vara hos mamma Marit, säg, lille-Sven."

Men gossen stod ännu under intryck af Hannas

grufliga straffpredikningar denna dag, och svarade därföre långsamt:

"D'ä vådligt roligt att vara hos dej. Men allt som ä' roligt ä' synd, säger Hanna. Kanske blir Gud Fader ond."

"Lille-Sven, jag *skall* lära dig att mer älska än frukta Gud. Och gå nu och säg till Hanna, att hon lägger in litet af hvarje af hvad du kan behöfva — pajasgubben med", tillade hon och såg med ett ansiktsuttryck, hvari glada smålöjen och muntert trots blandade sig, upp till fästmannen, som stod bakom hennes stol och visserligen ej blef vid bättre humör inför detta intresse för gossen.

"D'ä vågar jag då inte", inföll lille-Sven tvärsäkert.

"Nå, när jag tänker efter, så blir det i alla fall bäst att jag går själf", genmälte den unga flickan, som gärna ville visa fästmannen, att hon *kunde* uti öfva myndighet. Han, som var van vid stadsflickornas bestämda eller otyglade självrådighet, borde ej få tro, att hon alltid ämnade förbli den nolla, som hon var i det gammaldags landthemmet, där föräldrarne ensamt rådde och bestämde, och där de gamla tjänarne väl lydde den i hushållet bevandrade unga flickan, men detta af idel välvilja, men visst icke af respekt eller därföre att hon ägde något att säga öfver dem. Och så blefve denna dust med den gamla läserskan, ehuru obehaglig, nog så hälsosam såsom en förberedelse för den tid, då hon ägde att taga de husmoderliga tyglarna om hand i detta hus.

Med en yttre fasthet, som hon dock var långt ifrån att känna, lämnade hon rummet, och räntmä-

staren lät i sin misstämning henne hållas, ehuru han väl annars skulle ha varnat henne för en sammandrabbning med den gamla jungfrun, som han visste ej skydde att slunga sitt anathema i ansiktet på hvem det vara månde af dem, hon ansåg vara världens barn.

Under tiden underhöll sig lille-Sven med den unga skolflickan, och han måtte ha varit mycket roande, ty hon var ett enda skratt hela tiden. De besågo tillsammans en samling med fotografier på divanbordet, och lille-Sven förklarade dem med hög och viktig röst.

"D'ä' Jesus", sade han andäktigt vid en kabinettsbild af Praxiteles' Hermes.

"Äsch, han har ju ingen arm."

"Dä' ä' en porslinsgubbe af Jesus, begriper du, och dom har slagit af armen på'n, när dom skulle fotografera'n, och förstört barnet också, som han har tagit på armen för att välsigna."

"Nå, och hvad är detta då?" frågade hon mycket road och höll fram en bild, hvarunder stod *L'amour frileux*, och tänkande, att hon nu hade honom på det hala.

"Lille-Sven funderade: "Dä' ä' — dä' ä' en död synderska, som inte får vara i himlen, men ä' för snäll för helvetet, och nu måste hon vara nå'nstans långt, långt borta, och den där lille pojken med vingarna, d'ä' hennes döda barn, som får vara i himlen, men kommer och hälsar på'na ibland — — — dä' ä' min mamma", afbröt han sig plötsligt med ett gurglande smeksamt tonfall, då han i detsamma bland de andra fotografierna fick sikte på bilden af en

ung kvinna, mycket enkelt klädd, med milda svärmiska ögon i ett regelbundet och fint ansikte.

Med sympati, men också med en förstucken afundsjuka för systerns räkning, såg den unga skolflickan på huru gossen ömt och vördnadsfullt kysste bilden af sin döda moder, sedan skilde hon den pietetsfullt ifrån de andra — räntmästaren hade gått ut att säga till om några förfriskningar — och stack in den mellan bladen till ett häfte poesi.

Strax därpå kom räntmästaren in igen och några få sekunder därefter Marit. Hon var förgråten och kastade sig alldeles förbi i fästmannens armar.

"Sven—Sven, sådana rysliga saker har ännu ingen sagt mig. Jag har aldrig blifvit så skamligt behandlad, och jag kommer ej att tåla det vidare. Det är en elak gammal varelse, och hon *måste* bort, hör du.

Räntmästaren bjöd till att lugna henne och det uppstod ett ifrigt underhandlande, hvarunder hon höll på, att det var hennes första bön till honom och måste beviljas, medan han framhöll Hannas förtjänster, och att det vore hjärtlöst skilja henne och gossen åt.

Den unga Olga satt i djup blygsel och visste ej hvar hon skulle göra af sina ögon. Detta hade alltid varit ett mönsterfästfolk, och nu ömsom grälade de, ömsom smektes, så hon önskade sig långt därifrån. Men lille-Sven sade med sorgset pathos:

"Dä' blir nog ingenting af hela bunten — jag får nog stanna hemma. Ni ä' alldeles för gudlösa på Slätthaga."

Och han såg fundersamt upp på den upprörda

fästmön, som om han skulle tänkt, att om hon varit litet mer gudlig, skulle detta visserligen ej ha gjort henne mindre treflig, men de skulle då ha kunnat umgåtts ledigare med religiositeten såsom ett tryggande föreningsband. Men hans ord hade den verkan, att räntmästarens misshumör nu lågade upp i full vrede.

"Tig, eller det vankas smörj", brusade han ut och höjde hotande handen, då lille-Sven i detsamma syntes i begrepp att tillägga något. Gossen var dock så van vid att plötsligt och omotiveradt framkalla fadrens vredesutbrott, att han lät sig föga bekomma — han till och med grubblade icke längre öfver sin besynnerliga otur i detta fall, det var som det skulle så vara.

Men Marit skiftade färg, och hennes tårar upphörde tvärt. Hon hade väl sett sin far ond många gånger — han hade ett så hetsigt lynne — men han hade dock aldrig i uppbrusande vrede förgått sig mot något af barnen.

"Sven", sade hon med en röst, som kom unga Olga att ifrigt och oaflåtligt skåda ut genom fönstret, för nu hotade det då att bli alldeles förskräckligt, "Sven, hvems är felet? Du hör nu själf, om jag bör uppgifva min fordran eller ej. Du har att välja mellan mig och Hanna."

Nu var det räntmästarens tur att blekna.

"Detta är icke ditt allvar, Marit."

"Mitt fulla allvar. Jag är väl barnslig och oerfaren i mycket, men i denna sak ser jag klart. Att lefva under samma tak med denna ohyggliga gamla kvinna, att nödgas ligga i ständig fejd med

henne om barnet här, till *det* äro mina krafter ej vuxna. Jag skulle under dessa förhållanden ej kunna skapa någon varaktig lycka för någon af oss — nej, hvad säger jag, icke ens en dräglig tillvaro."

Olga satte fingrarna i öronen — hon tordes icke höra räntmästarens svar. Men då hon ändtligen vågade taga bort dem och vända sig om, var hon ensam med lille-Sven i rummet. Räntmästaren hade tagit fästmön med sig in i sitt arbetsrum — där afgjordes nu deras tvist. Väl en halftimme förgick, innan de kommo tillbaka. Marits ögon voro då väl ännu röda, men hon var lugnad, och där hade i det unga ansiktet kommit ett uttryck, som saknats där förut — af medvetenhet och allvarlig beslutsamhet.

Äfven från räntmästarens drag hade hvardagsuttrycket vikit; det var upprördt — frånvarande, dock med ett underlag af djup lycka, som hade något nymornadt med sig. Han förmådde de båda flickorna att dricka ett glas vin och smaka på de framdukade förfriskningarna, medan han gick att på rak arm meddela Hanna det beslut, hvartill han och den blifvande matmodern kommit.

Det blefve bäst, att hon flyttade — lille-Sven skulle nu icke längre behöfva henne — den unga styfmodern ville ensam med en yngre barnflickas hjälp åtaga sig honom. Men naturligtvis skulle Hanna ha uppsägningstid — det brådskade inte. Eller om hon ville afsäga sig all befattning med gossen och allt inblandande i husmoderns göranden och låtanden, så finge hon gärna stanna; vindskammaren skulle då ställas i ordning för hennes räkning, och hon kunde där i ro, utan att behöfva lägga

hand vid något, framlefva sitt återstående lif. I annat fall finge hon en lifstidspension ifrån lille-Sven och kunde naturligtvis komma och hälsa på, när hon ville. Men ingen inblandning — det var vilkoret, hvilket hon än valde.

Räntmästaren hade väntat ett utbrott, men det uteblef alldeles. Hon sade endast: "Jag skall tänka på saken", hvarpå hon stum, förkrossad började rafsa ihop gossens saker och stoppa ned dem i en nattsäck, som hon bar ut och ställde i vagnen.

Olga vågade visst icke se på henne, men Marit fick tårar i ögonen vid anblicken af den förstummade gamla, som, utan de sedvanliga förmaningarna till lille-Sven att "inte försumma sina böner, ej förtörna Herren, ej låta sig snärjas af världsliga ting", stod där på trottoaren och såg deras affärd.

"Adjö, Hanna", sade hon vänligt och tryckte hennes hand, "var inte ledsen. Tro mig, jag har sett på gossens bästa. Och det blir också Hannas eget — vi båda hade aldrig kunnat draga jämnt."

Men den gamla jungfrun aktade ej på henne. Hennes annars skumma, nu slocknade blick, hängde vid lille-Svens ansikte, men ej som om hon sett det, utan något annat, fasansfullt, som gjorde henne blind och döf för allt annat.

"Farväl med sej, Hanna", ropade den lille gossen triumferande, med barnets egoism; men hon hörde icke detta heller. Så rullade vagnen bort, och ännu stod hon där länge, länge och skådade efter den med sina skumma ögon.

"Herren går före mig — jag följer honom."

Månen rann upp och belyste fästefolkets hem-

färd utmed nyblommande gärden, dunkla skogsbackar och sorlande vattendrag. De slöto sig innerligt tillsammans — det var som om denna första strid närmare förenat dem, de hade sett hvarandra från nya, andra sidor än älskogslekens.

Men på baksätet slumrade lille-Sven ljuft, trött af dagens sinnesrörelser, omfläktad af majvindar och milda dofter från hägg och fura och vänligt omsluten af den unga skolflickan, som vårkvällens underbara skönhet försänkt i obestämda drömmerier.

Marit hade stått brud. Det hade varit ett "genomgående" bröllop med dans och glädje. Ungdomen tycktes aldrig vilja bryta upp, men framåt midnatt hviskade den upprymde räntmästaren i sin unga frus öra, att det nu snart vore tid för dem att försvinna. Och sedan den hvitklädda bruden ännu en sista gång hvilat i modersarmarna, förde han bort henne utför baktrappan — där endast den gamla kokerskan såg dem och slängde sin sko efter dem — bort till poppelalléens dunkel, där vagnen väntade dem.

"Men hvar är lille-Sven — han skall väl med hem", utbrast Marit, med plötslig självförebråelse erinrande sig, att hon ej sett till gossen efter vigseln, då han sammetsklädd, med en hvit nejlika i knapphålet och högtidligt allvar, stått alldeles i hennes närhet.

"Hanna förde hem honom — han var trött."

"Så självrådigt. Hon borde ha sagt till mig, så

hade jag nog bestyrt om att han fått hvila inne på något af sofrummen."

"Hon ägde mitt medgifvande. I dag vill jag dock rå om dig alldeles ensam."

Då vagnen rullade in i den sofvande staden, förkunnade en svag gryning i öster att augustimorgonens solljus inom kort skulle inbryta och skingra den rikt daggmättade sommarnattens ljumma mörker. Den sömnige kusken for om hörnet med hästarna för att genom plankporten åt gränden föra in dem i stallet, och ensamma på den folktomma gatan stodo räntmästaren och hans unga brud, utanför det väntande paradiset. Det låg mörkt och tyst, ty ängslig för allt som kunde påminna om det tillfälle, då han hemförde sin första hustru, hade räntmästaren befallt, att ingen finge vara uppe dem till mötes och intet ljus brinna. Själf öppnade han porten och lyste Marit in vid en tändsticka, tog af henne ytterplaggen och tände lampan i hennes blifvande arbetsrum. Så följde en lång innerlig omfamning med tysta hviskningar, hvarur först bullret af en dörrs öppnande skrämde dem.

Det var Hanna, som med famlande, osäker gång trädde in. Märkligt hade hon fallit af sedan hon uppsades från sin tjänst, hon var till ytterlighet mager, och ögonen syntes på väg att försvinna i sina hålor. Hon stannade midtför de två lyckliga människorna och fäste sin skumma blick på dem med ett uppflammande ljus af hätsk triumf däri.

"Hanna — jag har ju förbjudit —" brusade räntmästaren upp, men hon lät sig ej bekomma.

"Ja, ja, jag vet nog, räntmästarn! Och jag

skall nu gå — — för att ej komma åter till detta syndens hus, det kan då herrskapet båda lita på. Men dessförinnan har jag ett bådskap ifrån Herran att framföra. Si, I hafven förtörnat honom, då I villen röfva ifrån honom hvad en döende befallning bestämt för hans rike. Och därföre tager han nu bröllopsnattens glädje ifrån er. Gräsligt skolen I minnas, att Han är den mäktige hämnaren. Det är Herrans Jesu stridsrop, som ljuder, och hör! ett vrålande från den på sitt byte bedragne djäfvulen — och detta vare eder välkomst i det nya hemmet."

Detta sista yttrade hon med höjd, nästan skrikande röst, ty räntmästaren hade utan vidare fattat henne vid skuldrorna och skjutit henne ut genom dörren, som han riglade, då han stängde den.

"Fatalt", mumlade han. "Jag borde för längesedan ha gjort mig af med henne."

Marit hade sjunkit ned på en stol och rysande gömt ansiktet i sina händer. Han tog bort dem, kysste dem passioneradt på älskaremanér och bad henne glömma det obehagliga afbrottet. Men hon förmådde ej betvinga det hemska intrycket af den gamla pigans bestraffande uppträdande just nu, då de voro så lyckliga.

"Hvad kunde hon mena? Gud i himlen! tänk om hon anstiftat mordbrand eller något annat rysligt för att hämnas därföre att vi sagt upp henne!"

Han skrattade åt hennes "kvinnogriller", men kunde ej undgå att själf känna en viss förstämning, ehuru han omsorgsfullt dolde detta genom att utbreda sig öfver Hannas "besynnerligheter", som på det hela ingenting hade att betyda. Och nu hade

hon setat uppe och läst i sina andaktsböcker tills hon blifvit "yr i mössan" och ställt till den lilla skrämmande scenen.

Något lugnad lät Marit honom föra sig in i sängkammaren. Men den förtrollning, som borde ha legat öfver detta första gemensamma uppsökande af hvilan, var bruten, och det var förgäfves de bjödo till att dölja detta för sig.

Då fick Marit såsom hon trodde en lycklig ingifvelse.

"Det sista far och mor brukade göra, innan de gingo till sängs, var att välsigna barnens sömn", sade hon och fattade hans hand för att föra honom med sig in i lille-Svens barnkammare, som låg alldeles bredvid den nyinredda sängkammaren. Hon sköt sakta upp dörren.

Men i detsamma ryggade båda tillbaka, ty i stället för att finna rummet mörkt, såsom de väntat, var det rikligt upplyst af de två tunga bronskandelabrar, som eljes hade sin plats på matsalsbuffén. De stodo på det med en hvit duk höljda bordet midt på golfvet. Där bredvid var den lilla järnsängen framdragen, så att kandelabrarne voro ställda vid hufvudgärden, kastande sitt ljus liksom öfver ett dödsläger.

Och det såg inte ut att vara bättre, ty sängen var ej bäddad som vanligt, med lakanet vikt öfver det blommiga percaltäcket och det ljusa gosshufvudet hvilande på örngottskudden. Ett hvitt tyg täckte hela bädden, och däröfver var spridd en riklig gärd af blommor i prunkande färger — georginer, ver-

bener, lobelier och doftande reseda och heliotrop, och just där hufvudet aftecknade sig under det lätta höljet glödde en klase blodröda pelargonior.

Hvad hade här föregått? Hvad betydde nu detta? I rummet herskade annars den vanliga ordningen och upplyste om ingenting. Hannas andaktsböcker lågo uppstapplade efter storlek på bordet — på en stol lille-Svens bröllopsstass med den lilla tunna batistnäsduken sådan den fallit ur jackfickan ner på golfvet, fuktig ännu, ty lille-Svens sorg öfver att vid en så tidig timme bli sliten ifrån högtidligheterna hade varit tårerik.

En outsäglig stillhet rådde.

Marit omfattade hårdt store-Svens arm. Hon kände med plötslig skärpa, att *hon* icke var modern, men han fadern, att hennes förhållande till gossen blott varit flickans förtjusta, moderliga ömhetslek med dockan, men att det för honom gällde känslor, hvilka måste behandlas varsamt — kanske skonas i det längsta.

"Hon har endast velat skrämma oss, den elaka människan", tvang hon sig att yttra, och ehuru hjärtat bultade tungt af ångest, ville hon gå fram för att lyfta en flik af höljet och se, om lif eller död dolde sig därunder.

Men han förekom henne. Hvit i ansiktet som den broderade bröllopsskjorta han bar, men med beslutsamt hopprässade läppar röck han undan skynket, så att blomstren yrde ikring. I nästa ögonblick hängde en liten liflös, redan kallnande kroppshydda mellan hans händer, dem han sträckte fram mot

bordet, för att låta ljuset falla på de halföppna ögongloberna.

"Hon har mördat honom — opium."

Marits anskri hade väckt det tysta huset, folk kom på benen, och snart trängdes en bestört hop kring lille-Svens dödsläger.

Men nu var allt åter så stilla, i hela huset herskade den tystnad, som dödens närhet bjöd. Den tillkallade läkaren hade åter aflägsnat sig och gått att börja sin morgonrond på lasarettet; intet hade han kunnat uträtta. Han hade ju själf några dagar förut skrifvit ut receptet på den smärtstillande och rogifvande medicinen åt den gamla jungfrun, som sökt honom, klagande öfver nervsmärtor och sömnlöshet, och nu hade hon gifvit häraf åt gossen — nog för att utsläcka en så klen liten lifslåga som lille-Svens. Men hennes lidande utseende hade icke jäfvat hennes utsago, och människans förutseende har sin utstakade gräns. Nej, han hade icke gått utöfver befogenhet.

Marit grät bittert och förtviflad medan hon klädde af sig brudskruden; hon packade genast ned den i en stor kartong och lät bära upp den på vinden. Aldrig, tänkte hon, ville hon återse dessa minnen, som hon föreställt sig skulle bli henne så heliga och ljufva. Detta dystra slut på bröllopshögtidligheten, som hägrat för hennes flickfantasi såsom något hardt när öfverjordiskt, var en den hårdaste missräkning för henne, och hon trodde nästan, att det måste komma att kasta skugga öfver hela deras återstående lif.

Att ej med glad tacksamhet och ljus håg kunna se tillbaka på den dag, som förenat dem, hur ohyggligt detta måste bli! Hon var så ung och så romantisk ännu, att detta nästan tog försteget framför smärtan öfver lille-Svens hemska öde, åtminstone ännu. Det var dock något så mildt och innerligt med döden i den lilles skepnad därinne; men detta mord i vägen, på själfva tröskeln till deras nya lycka, var dock något förfärligt sorgligt. Det kunde knappt öfvervinnas. Men då kom hon att tänka på *honom*, fadern, och sansade sig hastigt. Den äldsta i en vid syskonring, hade hon fått lära att gifva akt på sig själf för att vara ett föredöme för de yngre, och detta kom henne nu till hjälp. Ja, lifvets mest berusande ögonblick var fördärfvadt för henne, men hon finge icke hängifva sig åt gagnlös klagan, han behöfde henne. Och hon log ömt och stilla, ty det låg dock något upplyftande i detta, att hon måste börja sitt kall såsom hustru med att vara tröstemor och rådgifverska.

Aningen om lifvets stora tragedi, om att rollerna skiftas olika däri och om en tyst glädje öfver att ha fått sig en ädel uppgift förelagd framför en glad, grep henne för första gången. Hon visste ju förut, att lifvet ställer stora fordringar på den som vill bruka dess gåfva med allvar och sträfvan efter sanning och renhet; hon hade hört det så många gånger och läst därom, men nu, då erfarenheten själf lärde henne detta, berörde det henne såsom något underbart.

Hon fullbordade skyndsamt sin toalett, utplånade med kallt vatten spåren i ansiktet efter sin häftiga

sorg och gick sedan med stilla, fridfullt utseende att uppsöka sin make.

Han satt ännu kvar i den till likrum så plötsligt förvandlade barnkammaren.

Man hade lagt det lilla stoftet tillbaka i bädden under sitt hölje af blommor, men ej mörderskans, ty dem hade pietetsfulla händer bland tjänstfolket skaffat undan. Nyskurna, ännu våta af morgonens dagg lågo de utströdda i sin friska prakt öfver det som intet lif hade.

Ljusen höllo på att brinna ned i sina stakar; de slocknade ett och ett med ett fräsande ljud, blandande sitt os med blomsterdoften. Men solen stod nu högt på himlen, sändande in hänsynslösa ljusfloder trots de nerfällda gardinerna, som voro ämnade att utestänga dessa lifvets budbärare från dödens hemvist.

Räntmästaren var ensam därinne. Han kunde icke slita sig ur sin förlamning; bröllopsfracken var ännu på, och skjorta och halsduk ännu i sin sirliga, oskrynklade hvithet, ty hans sinnesrörelse hade icke tagit sig något utbrott som det minsta inverkat på elegansen. Orörlig satt han och stirrade rätt framför sig.

Hans tankar hade snott ihop sig till ett kaos, hvars enda ohyggliga ledtråd var den, som ånger och självförebråelse tvinnade på. Och trött och förbi måste han med hela sitt medvetande samladt på denna punkt följa denna tråd i en evig kretsgång, tills det var som om tankelaget ginge varmt, drypande såsom smält metall på den utpinade hjärnan.

Alltid svag vid intrycken utifrån, hade han nu

öfverväldigats af det ohyggliga, och han såg sin egen skuld däri genom första öfverrumplingens förstoringsglas. Glömd var föregående erfarenhet af hur lätt dock till och med minnet af sorg, död och självförebråelse utplånas. Han kunde icke skönja annat än att hans återstående lif måste bli en enda ångerfull vandring till och ifrån en liten grafkulle. Och dock skulle detta hjälpa intet; det som var skedt, kunde ej ändras. Ack, lille-Svens magra, spetsiga ansikte och ljusbruna ögon måste komma att blicka honom till mötes jämt och öfverallt, och han visste, att han skulle komma att vilja gifva år af sitt lif för att kunna trycka det intill sig; men det skulle endast vara en mördad liten pilts spökskepnad, som skulle ropa till honom: "Hvarföre lät du döden taga mig? Nu är det för sent."

Då inträdde Marit, det var hög tid. Hennes af ett nytt tonfall vibrerande röst tilltalade honom och hennes svala händer lade hans hufvud till ro vid hustru-moderns barm.

"Oh, Marit!"

"Ja, gråt ut, min stackars vän, det lättar. Och sedan får du tänka på allt som måste påkalla din uppmärksamhet. Polismästaren kan vara här när som helst för att leda det första förhöret. Kom, älskade; det låter hvardagligt och dumt, men du måste klä' om dig."

Nu ligger lille-Sven alldeles ensam. Men detta varar icke länge. Dörren till farstun glider varsamt upp, och en förkrossad varelse smyger sig in.

Det är den gamla läserskan. Ingen har sett henne sedan hon framförde sitt "budskap" till brud-

paret; hon har legat i bön uppe på en vindskrubb. Nu stjäler hon sig till ett sista farväl, innan hon går att ställa sig under mänskligt domslut.

"Mitt lilla lam — mitt lilla lam, jag ville rädda dig undan synden, som grep efter dig. Jag trodde, det var Herran, som gick före mig och visade vägen; jag såg törnekronan och hålen efter spikarna på den korsfäste. Men kanske var det djäfvulen, för han ikläder sig stundom den Högstes skepnad, och en ser det ej. En vet det aldrig — aldrig."

EN FARLIG DRÖM.

En farlig dröm.

Den 11:te juli — den dag, då förbudet mot jakt på änder upphäfves, var inne.

Pastorn hade redan vid första hanegäll begifvit sig ut med bössan på axeln, tätt i hälarna följd af det otåliga kopplet, som med hängande tunga och skälfvande af jaktlust blott väntade på signalen, då de skulle få ställa till rumor bland de aningslösa fåglarna, där dessa med hufvudet under vingen ännu sofvo i sina svala reden på den vassiga stranden.

Arbetare från bruket — bönder — herremän — alla som ägde en bössa voro ute. Och många andra med, lockade af det bedrägliga hoppet att få göra ett skott med någon bekants bössa.

Skott knallade på skott från båtar ute på sjön, från de utskjutande uddarna och från den lågländta stranden. De gamla fåglarna skriade, ungarna pepo och snattrade, och så flögo de alla yrvakna upp vid det hetsiga drefvet — upp i den disiga morgonluften, för att finna sin baneman, om de icke lyckades rädda sig i granskogens dunkel på motsatta stranden.

Men där hade pastorn, "den djekla pastorn", såsom någon vanvördigt yttrade sig, fattat posto. Där granskogen steg ända ut i vattnet, som här sköljde

en vasslös, hvitsandig strandbrädd, stod han. Stödd mot en snedvuxen tall, hade han sin bössa oupphörligt skjuttärdig. Pang! hvilken förödelse, han ställde till bland de dödsskrämda flockarna, som kommo flyende öfver den än blanka, än lätt rykande vattenspegeln. Gläfsande och gnyende af förtjusning plumsa de båda hundarna, Grogg och Totsi, i sjön och hämta bytet i land.

Men nu har pastorn fått nog. Solen börjar gassa, och det är tid att begifva sig hem. Han gör heder åt sin medhafda frukost af bröd, ost och skinka, och så hvilar han ut en stund raklång på tufvorna med det vackra unga ansiktet vändt upp mot den blåa skyn och med vinden spelande om det obetäckta hufvudet.

Det är för hett att ro det långa stycket väg hem motströms uppför sjön. I ekan sätter han tvärs öfver till andra stranden, förtöjer den enkla farkosten bland säfven, kastar jaktbytet — en duktig knippa änder — öfver axeln och vandrar så genom de gröna hagarna mot hemmet.

Bönderna brukade kalla honom: "Våran konstige pastor". Maken till prest att vara opresterlig hade de då ännu icke träffat på. Nog tyckte man, att han förr borde ha blifvit sjöman än prest, när man såg, hur han i ur och skur skickligt styrde sin båt, i solnedgången lade ut sina nät och arla om morgonen drog dem upp, fyllda af braxen, som han själf rensade och saltade för vintern. Eller militär eller jägmästare, då man som nu såg honom, kraftig, vacker och välväxt som en ung skogsgud, vända hem från jakten, oftast sjungande med full hals någon

bullrande jaktvisa, men alltid med byxorna nerstuckna i stöfvelskaften, bössan på axeln och mössan med nötskrikefjädern tryckt djupt ned mot de mörka, stormiga ögonen.

Stickor och strån bräckas, när pastorn så käckt sätter foten i marken, och gärdesgårdarna tagas med ett skutt. Tydligt är, att han föredrager detta friska lif ute i skog och mark framför att dväljas vid kyrkofädrens luntor i den kvafva studerkammaren eller i en bekväm länstol smälta en fet måltid i någon kollegas sällskap.

Han har ett drygt stycke väg att gå, men det bekymrar honom föga. Skogen har ännu i behåll något af morgonens svalka, linneorna pärlströ marken och blanda sin doft med den våta mosslukten. Seså, nu är han inne på kommisterboställets ägor. Han tar genvägen öfver granbacken, som sakta sluttar ner mot sjön, hvilken nu ligger där och glittrar i förmiddagssolen.

Plötsligt stannar han.

Någon badar där nere. Hvem? Säkert hans hushållerska, fröken Emelie, ty boställets två öfriga innevånare, ladugårdspigan och drängen, pläga ej rentvå sig oftare än hvar midsommar.

Pastorn tystar på hundarna. Hans tankar liksom hans blickar gå förbjudna vägar och, ehuru han ömkar sin svaghet och föraktligt ler öfver sig själf, blir han dock stående kvar tills den i solljuset skinande hvita kvinnokroppen är nära färdigklädd. Då hvisslar han sakta på kopplet och går vidare.

Men han är så ung ännu och känslolifvet så friskt. Och rår han väl för att hans blod är obän-

digt liksom den ensamma, från människoboningar afskiljda skogsforsens vatten. Det gifves många sätt att tämja detta, men för prestmannen står endast familjelifvets lugnande inflytande öppet. Men han ville icke — han skjuter med ovilja undan den sig nu åter framlistande tanken på ett giftermål med någon af sina få fruntimmersbekanta.

Mössan blir ryckt af hufvudet för att lämna svalka åt de bultande tinningarna, ögonbrynen rynkas och leendet på läpparna blir krampaktigt.

"Hvarföre lefde jag ej i de gyllne tider, då kyrkan stod för sig själf, utan att som nu behöfva stöttas under med presternes dygder", mumlade han. "Då kunde prestfar vara *människa*, utan att kreti och pleti lade sig däri och skränade om kyrkans förfall. Denna fröken Emelie, denna enfaldiga varelse, mycket, mycket lägre stående än min präktiga Topsy — icke gifter sig en karl med henne. Men en fattig prest, som måste gå korrekta vägar ... ah!"

Han stampade med foten i backen så att de känsliga hundarna skälfde till och slokade i väg.

"Hvilka sköna, rika sommardagar! Men de gå utan att för mig medföra annat än dåraktiga drömmar om sällhet. Och snart är jag gammal, och mitt blod skall ha sjudit så ungdomsvarmt förgäfves."

Han var nu framme vid trädgårdsgrinden. Då hörde han hastiga steg bakom sig. Det var fröken Emelie, som med badlakanet på armen, redan röd och varm igen, återvände från badet.

"Är pastorn så tidigt hemma igen?" sade hon, kippande efter andan, ty hon hade halfsprungit för att hinna upp honom och få språka några ord, innan

han stängde sig inne på sin kammare, hvilket alltid var fallet, då han icke var ute i bygden. "Pastorn gick väl aldrig öfver granbacken?"

Pastorn svarade ej genast. Han stod med handen på grindklykan, bet i mustaschen och såg än på fröken Emelie, än hän öfver krusbärsbuskarna, bort mot granskogens dunkel på motsatta stranden af sjön, som åter glittrade fram nedanför den lilla trädgården. Han fullföljde en idé.

Så öppnade han grinden och lät henne träda före sig in.

"Jo, gjorde jag så", sade han omsider.

"Kors! Jag badar ju alltid denna tid på dagen."

"Jag visste detta ej förut."

"Pa-pastorn!"

"Hvad är det frågan om?"

Fröken Emelies klena tankegång kom som vanligt på ostadiga fötter, när hon samtalade med pastorn, men ändå kunde hon aldrig motstå den underliga frestelsen att begagna alla tillfällen härtill. Månne han, den vackre, unge mannen, gycklade med henne? Var han icke till och med stundom en smula otillständig i sitt uppförande mot den ärbara hushållerskan? Förvirrad såg hon upp på honom och sade just det hon icke ville ha sagt.

"Pastorn såg mej väl aldrig."

"Jo! Seså, lugna sig — det har ingenting att betyda. Tag hand om de här rara fåglarna, så länge. Jag — jag — kanske har jag något att säga fröken efter middagen."

Darrande af blygsel öfver hans öfvermodiga och

tvetydiga småleende, stod fröken en god stund kvar i solskenet, med lakanet på ena armen och en knippa fåglar på den andra. Så viljelös hon alltid var inför honom! Men så rusade hon in för att taga skadan igen på den slamsiga ladugårdspigan, som hon halft skrämde från vettet med sina barska befallningar.

Pastorn gick in till sig.

"Fy, pastor", mumlade han, "du låter duktigt pruta ner dina anspråk. Men tiden går utan att medföra något bättre, och människan är ju duktig och i alla fall icke så illa."

Efter middagen, sedan kaffebrickan som vanligt utburits af fröken och ställts på bordet i syrenbersån, frågade han utan omsvep, utan att ens upphöra att blossa på pipan, om hon ville gifta sig med honom.

Fröken Emelie, som just hällde upp kaffet, måste handlöst sätta kannan ifrån sig, stirrade på pastorn och sjönk hämtande efter andan ned på bänken bakom sig.

"Pastorn behagar skämta", utbrast hon, mörkröd af glädje och ångest på en gång.

"En kyrkans man, fröken, skämtar icke i en angelägenhet som denna", svarade han, tog en klunk kaffe och harskade sig eftertryckligt.

Det hade kommit något styggt i hans ögon, såsom alltid, då han talade om sitt förhållande till kyrkan. Sällan nämnde han sig "Herrans tjänare" — alltid kyrkans.

"Nå, vill fröken?"

"Pastorn — pastorn gör mig alldeles för stor ära. Jag måtte säga —"

"Säg endast ja eller nej", afbröt han henne med lindrig otålighet.

Ack! detta "ja", det jublade ju inom henne med tusen olika tonfall, hon kunde blott icke få det öfver sina läppar. Det ginge ju icke heller för sig så där enkelt — litet borde det väl också krusas emot. Eller om de skulle, såsom i moderna romaner, utan vidare sjunka i hvarandras armar, så slapp hon säga något alls. Själaglad vid denna lösning, torkade hon hastigt de fylliga läpparna, sänkte blygsamt blicken och flyttade sig försiktigt närmare honom. Det uppåtvända ansiktet inbjöd till en kyss och de knubbiga händerna voro färdiga att lägga sig om hans nacke.

Men detta hade icke ingått i pastorns beräkning. Skyndsamt makade han sig undan, ty de sutto på samma enkla träbänk, då inkomsterna icke tillåto lyxen af trädgårdsstolar.

"Ja, ja, det blir nog bra", mumlade han, sedan den ömsesidiga förlägenheten något lagt sig. "Jag ser, att vi äro öfverens och kunna redan i morgon fara och taga ut lysning. Om söndag fjorton dagar, efter tredje lysningen, kan kyrkoherden i all enkelhet sammanviga oss."

Fröken hoppade till på bänken och alla tankar på förlofningskyssen flögo sin kos.

"Men mitt utstyre! Och de mina ska' väl veta om'et."

"De kunna underrättas med kvällsposten. Linne finns nog i huset förut, men skulle dock något fattas, kan det anskaffas efteråt. Öfriga förändringar åtager jag mig."

"Än min egen garderob, då?"

Pastorn sneglade på henne ifrån sidan ända upp ifrån halmhatten, som skuggade de rödletta kinderna, och ned till de bastanta skinnkängorna.

"Är bra sådan den är. Komministerns hustru får icke bli annorlunda än hans hushållerska."

Fröken satt tyst och förvirrad.

"Det blir väl bäst jag gör mej i ordning då att fara till min gifta syster så länge", sade hon sedan fogligt.

Pastorn drog några kraftiga bloss ur pipan och såg i marken.

"Behöfs icke, från och med i morgon är Emelie i alla fall min hustru och kan stanna under mitt tak."

"Pastorn — jag ä' en ärbar flicka."

"Och jag en kyrkans man."

Frökens färg var nu pionens och hennes något kupiga ljusblå ögon flögo oroligt omkring. Men hon var icke längre ung, ändtligen hade hon fått en friare, och hvilken, sedan! Denne ståtlige unge man, som många skulle afundas henne — nej, hon vågade ej riskera detta tillfälle genom att vara envis.

"Hvad ska di väl säga om oss?" hviskade hon.

"Att Emelie är en ärbar flicka och jag en kyrkans tjänare — att vi båda ha för ondt om mynt och tid att slösa på en onödig resa. För resten frågar jag icke därefter", tillade han hetsigt.

Nära kväfd af sinnesrörelse reste sig fröken för att bära in kaffebrickan och på sin kammare återhämta sig från sinnesrörelsen. Hur annorlunda hade hon icke i alla fall tänkt sig hela denna sak, när hennes förlofningsdag ändtligen skulle randas. Men, gud-

skelof, hennes tro på att den skulle infalla till sist hade icke kommit på skam, och tänk, att det skulle bli pastorn till på köpet!

Han satt kvar i djupa funderingar. Från och med i morgon fastslafvade han sig vid kyrkan för alltid. Hade han haft några tankar på att skilja sig vid den förut, så måste han nu uppgifva dem, ty mera än någonsin skulle han härefter behöfva ett säkert lefvebröd, och det gaf kyrkan framför de ovissa utsikter, som voro förbundna med inslåendet på en helt ny bana.

Men det var längesedan han kommit till insikt om att hans naturel icke passade för prestens kall. Nu var ingenting att göra däråt. Felet låg däri att han — klockaresonen — lärts att se upp till kyrkan, lärts att det var en stor ära att bli medlem af det vördade presteståndet, lärts att akta och åtrå, utan att undersöka den medfödda begåfningen. Och de kyrkliga angelägenheterna, dem var han ju så van vid, de framkallade intet grubbel eller tvifvel, de gåfvo honom ingen lust att forska i otrosböcker, här var det så lättvindigt och bra att antaga, att allt var som det skulle vara.

Nej, hans missnöje, hans otålsamhet mot kyrkan numera hade sin rot i hans temperament, i hans njutningslystna natur, som allt mer och mer började resa sig upp emot det tvång och den vissa grad af försakelse, som kyrkan ålade sina väktare. Men den Schartuanska rörelsen hade gripit omkring sig, i synnerhet i det stift han tillhörde, predikande asketism eller ock fördömelse. Han måste böja sig för dess stränga läror — då han i alla fall var för bul-

lersam och hetsig att kunna gå smygvägar. Teater och skön konst, dans och glada ungkarlssamkväm, där fordom hans sköna stämma ljudit i dithyrambisk yra —[allt var nu minnen blott från den härliga studenttiden. Pastorn höll sig ifrån allt sällskapslif, undvek frestelserna och lefde på det hela taget mera stabelt, än man kunnat vänta af en man, som en gång varit upphofvet till de allra tokigaste "studentspexen".

Och ändå var man på högre ort aldrig riktigt nöjd [med honom. Detta lyste ständigt fram och stack honom. Man såg hans hurtighet med sneda blickar, man förebrådde honom till och med att han gick för militäriskt, med andra ord, att han saknade den i så mångas ögon viktiga yttre värdighet i sitt uppträdande, som bör kännetecknа den andlige.

Han kunde icke se sansad och inåtvänd ut, icke ens godlynt välmående.

Sedan han förflyttats hit ut på landet blef dock hans ställning gent emot hans öfverordnade bättre. Den gamle kyrkoherden var rätt åldersslö och befolkningen söndrad i sekter. Man fann väl den unge pastorn underlig, men det kom nu ingen vid; ginge det på djupet, så hade man ju sina egna väckelsepredikanter att hålla sig vid. På sin höjd kunde en "omvänd" bonde spotta i marken och säga: "usch, sicken prest", när han i kvällningen från ett bönemöte vandrade hemåt öfver prestgårdsbacken och hörde hur pastorn satt vid pianot och sjöng världsliga sånger, hvilka i kvällstystnaden klingade ut så förförande blida och tjusande mot den ensamme vandraren.

Ty sång och musik var pastorns lif. Äfven när hans sköna, bedårande stämma teg, hörde han dock

musik tona omkring sig och sång inom sig, i synnerhet de månskenskvällar, då han vandrade hem genom skogen från något ärende ute i bygden. Då klingade betagande ljudvågor genom rymden, spinnande ihop sig till sånger af hemlighetsfull makt, som smögo sig in i hjärtat, tvingade läpparna att darra och blicken att fuktas. Och midt under det den nordiska aftonrodnaden där med tusen sinnrika färgskiftningar, då en liten sakta vind kommer hängbjörkarna att vaja, skrider högsommarens måne fram med drottninglikt behag och målar allt i blekgult med öfverjordiska förtoningar.

Hvilka gyckelbilder detta färgspel till strängaleken i rymden och sången från de tusen osynliga änglamunnarna framkallar för pastorns håg! Hans glödande blick skådar jordens fagraste kvinna. Hvem är hon? Skogsfrun eller Urda — kvinnan, som endast gudar kunna åtrå och som vet all världens visdom? Hon träder fram ur de dunklaste snåren med en herrskarinnas later, men med en älskande kvinnas lust att behaga uppsöker hon månstrålarnas ljusflöden, så att de måtte i skimrande prakt framhålla hennes fägring. Det kungliga hufvudet bär intet diadem, de gyllene hårslingorna äro smycke nog. Barmen lyser snöhvit mot furornas allvarliga grönska, men den öfriga kroppen är höljd i fotsida kläder af älflik skirhet. Och ögonen — huru de, nattsvarta, med sin jordiska lidelse och outgrundliga visdomskälla förtrolla honom!

Hon var världens vackraste tanke, och nu hade hon uppsökt honom, den fattige prestmannen, för att tillsammans med honom njuta den korta, ljufva som-

marnatten — älska i skogens dunkel och blomdoft. Tätt slutna intill hvarandra ha de skridit fram öfver de månljusa stigarna, och antingen han kysst hennes läppar eller de hviskat vid hans öra, så har han uppfyllts af en högtidlig sällhet, en vällustmättad ro, som ej en ton från något jordiskt kunde störa.

Men vid den stora eken, som kröner det mot sjön sluttande gärdet, där den uselt hållna vägen till komministergården skär af, där brukar hon stanna under de knotiga grenarna. Månen kastar äfven här öfver henne sitt trollska högsommargull, och då han i häftig åtrå vill locka henne att följa sig vidare — in under boställets låga tak, då endast skakar hon leende på hufvudet; ... då höres råmandet af en ko eller den sofvande grisen snarkar grymtlikt — och borta är den härliga uppenbarelsen.

Hvarför? Ah! — vore hon blott af kött och blod, då skulle hon icke undslippa honom. Lif, anseende, samvete — allt skulle han offra för att få äga henne en enda sommarnatt därute i skogen bland björklöf och liljekonvaljer.

Nå, detta var dåraktiga drömmar, men något måste hans glödande fantasi syssla med i ensamheten härute på landsbygden. Och så fördjupade han sig däri, åter och åter, tills han nästan på allvar började begrunda frågan, hvarför gyckelspelet aldrig unnade honom mer än en enda natt — hvarföre kunde han icke binda lyckan vid sig, taga henne med sig in i i sin boning? Hvarför?

Kors, så blek pastorn är och så brinnande hans blickar, när han i dylika tankar och farligt drömmeri kommer vandrande på de ensliga stigarna

i bygden. Han liknar en sömngångare och hör ej de mötandes: "kväll, go'e pastorn."

Snart skall fullmånen åter stå bakom trädtopparna, men då skall pastorn ha sin *hus*fru, och drömmarna om *skogs*frun höra till det förgångna. Det skär i honom vid denna tanke. Ännu i morse har han icke haft en tanke på att binda sig, på att uppgifva kvinnan med visdomsblicken och alla sinnliga behag, och så har dock bilden af en badande fröken ledt hans håg och visat honom nödvändigheten af att fatta ett raskt beslut. Hur ömkligt!

Pastorn for upp ur sina drömmerier och hämtade djupt efter andan. Någon kom gående öfver gården. Det var fröken Emelie, som baddat ansiktet i kallt vatten, knutit på sig sitt bästa förkläde — broderadt af systerdöttrarna i staden — och nu styrde kosan ned mot ärtåkern för att undersöka, om icke släpärterna kunde tagas ännu, ty något extra utom rågmjölsgröten borde dock finnas på bordet denna kväll.

Pastorn såg efter henne med halfslutna ögon. Bomullskläd̈ningen stramar hårdt till längs öfver kroppen, men faller vid nedanför höfterna, så att minsta vindflägt lyfter den i vädret och visar kängorna och därofvan de starkt utvidgade, hemmastickade strumporna.

Hans hustru!

Pastorn kastar en tindrande blick bort emot skogen, innan han reser sig för att gå in.

Nej, *pardon*, du blida Urda, det är blott prestmannens vigda sköka.

Det var herrskapssöndag i dag, det vill säga, det var kyrkoherdens tur att predika i L—berga kyrka. Ortens ståndspersoner hade alla som vanligt infunnit sig efter att ha lyst med sin frånvaro de söndagar, pastorn hade turen.

Det låg nu ingen särskild tanke bakom detta, det var endast en häfdvunnen sed, som man fortfor att hålla på. Och dessutom hörde icke heller den unge pastorn till den sortens väckelsepredikanter, för hvars skull man bryter med traditionen. Hans predikningar voro af vanligt slag, de hvarken stötte för hufvudet eller värmde i särskild grad.

Det lilla templet var uråldrigt. Muradt af klumpiga gråstenar saknade det stil, eller blandning af stilar, utan var en aflång, hvitmenad fyrkant med sluttande tegeltak, och den rödmålade klockstapeln, med sin gamla välljudande f. d. klosterklocka, vid sidan om sig som en hedersvakt. Golfvet, som mest bestod af blotta marken, stenhårdt tilltrampad af generation efter generation, var ett tillhåll för ormslån och möss, och uppe under takåsen skriade ugglorna nattetid och snattrade kråkor i solnedgången.

Balustraden på orgelläktaren, som befann sig midt öfver herrskapsläktaren på den ena tvärväggen, var indelad i tolf fält, hvart och ett föreställande ett porträtt af apostlarne — alla iförda Mårten-Luthershatt och kappa. "Om du speglar dig en sömnig morgon i baksidan af en silfversked, så får du en föreställning om hur de se ut, dessa österländingar från Kristi tid", skref pastorn till en vän, för hvilken han ville beskrifva sin kyrka. "Och Tomas", fortfor han i sin skrifvelse, "liknar dessutom starkt ett porträtt

af Scarron, där de utstående ögonen väl skola föreställa 'tviflets natt'. Jag påstår nu icke, att Scarron varit modellen, jag endast konstaterar likheten, men vet föröfrigt ingenting om konstnären eller hans idéeförbindelser, när han målade porträtten. Värre är dock att Johannes har en afskyvärd likhet med en — Falstaff. Men kronan på styggelsen är i alla fall en liten knubbig Kristusbild, med röda kinder, långt böljande skägg och ett ursprungligen blått, nu smuttsgrått skynke om höfterna. Bilden är skuren i trä, som en gammal gallionsbild, och sväfvar starkt framåtlutad öfver altaret, som skär långväggen i två delar midt för hufvudingången. Åh jemine! Mästarens kropp är modellerad efter en liten treårig flickas runda lemmar och skägget efter en gubbes."

Det sades, att första gången den unge pastorn beså sin kyrka, hade han opassande gycklat och skrattat, och så kom den första historien ut om honom, berättad af den på sin ömtåligaste sida dödligt sårade gamle klockaren.

Men i dag stod pastorn så hög och allvarlig — fullkomligt presterlig på sin vanliga plats i vrån utanför sakristian och väntade på att predikan skulle taga slut, då han hade att förrätta altartjänsten.

Folk påstod, att han förändrat sig under de fem år han varit gift, men hvari förändringen bestod, det kunde man icke så noga säga, endast att hela hans uppträdande blifvit mer som det skulle vara. Pastorskan hade fått barn med hvart år, och brödbiten började nog bli knapp i komministersgården, men gamle prosten kunde väl icke ha många

år igen. Tydligt var, att pastorn lade sig vinn om att vara beredd på alla händelser, så att han ej blefve förbigången i fall något skulle inträffa.

Gamle prosten var i mångas tankar i dag mer än vanligt lång och tröttande. Oupphörligt vibrerade rösten af återhållen rörelse, och herrarne på läktaren blinkade åt hvarandra vid de många korsen i marginalen "där det borde gråtas".

Pastorn bytte ställning för att kväfva en gäspning, och härvid flög hans blick tankspridd upp mot herrskapsläktaren, som han hade midt framför sig. Så han ryckte till i första ögonblickets häpnad! Men i det nästa lade han med den vanliga andaktsfulla åtbörden handen öfver ögonen och stod orörlig några minuter. Men när han åter lät handen falla, var han hvit i ansiktet, hvit som den kalkade väggen bakom sig.

Småningom höjde han blicken igen, något högre, så att den kom att hänga vid den dammiga vapenskölden, som, omgifven af rostiga värjor med brustna klingor, prydde väggen öfver barons från Göa bänk — sedan sjönk den blixtsnabbt ned på flickan, som satt där, rätt under dessa bevis på en forntida storhet.

Då hon mötte pastorns blick, skiljdes de korallröda läpparna åt af ett leende, ty hon var ännu för ung att fullt obesväradt kunna uthärda de beundrande blickar, som hon så ofta var utsatt för, utan smålog som nu af munterhet och belåtenhet. Att slå ned ögonen och se blyg ut, nej, det vore dock "för fånigt", när hon i alla fall icke alls kände sig blyg. Med sina dunkelsvarta ögon och sin bleka ansiktsfärg stack hon skarpt af mot omgifningen, som hade

den vanliga prägeln af svensk landtlighet. Det ljusa håret med sin rika guldglans böljade i tungt fall fram under en storbrättig hatt, fodrad med hvitt siden och förnämt utmanande genom sin klunga af hvita plymer på kullen. En högröd sidenblus stack bjärt af mot dessa, men täflade i färg med läpparna, hvars mjuka psyche-täckhet ej harmoninerade med vissa, nervöst känsliga drag däromkring.

Pastorn kunde icke slita sin blick från den sällsamt sköna taflan af flickan däruppe på läktaren under värjorna och vapenskölden — alltsammans belyst af augustisolens varma ljus, som snedt föll in genom ett djupmuradt fönster.

Hvem är hon?

Ett ögonblick hade det jublat till inom honom: "Urda!" Och då hon smålog emot honom: "Alla makter — hon känner mig liksom jag henne!" Golfvet började gunga under honom, men van vid självbeherrskning numera kom han snart till besinning. Antagligen var hon "vackra fröken ifrån Göteborg", som sedan några dagar lät tala om sig i orten. Barons på Göa hade haft henne med sig hem från sin badresa, och det sades, att hon skulle ha unge baron — han med det kala hufvudet och som satt bredvid henne i bänken och oupphörligt förde knappen af sitt ridspö in i munnen för att bita ihjäl gäspningarna. Han hade anorna och hon pengarna.

Pastorn förlorade sig alltmer i hennes åskådande. Hur sällsamt lik hon var kvinnan ifrån månskenskvällarna, hon som följt honom genom de ödsliga markerna i bygden — hvars varma unga kropp han känt invid sin i de sommarljufva dälderna, i hvars

ögon han forskat med aldrig mättadt begär efter att bottna i dess djup.

Pastorn glömde sin omgifning och hvar han befann sig. En slags dvala föll öfver honom och härunder föreföll det honom som om de hvita kyrkväggarna upplöste sig i lätta skyar, hvilka buro honom uppåt, alltjämt högre, tills jorden försvann för hans blickar. Nu såg han sig själf på de hvita molnen i sin svarta prestrock, och flickan från läktaren, iförd månskenskvinnans lätta höljen, hvilade sitt kungliga hufvud mot hans arm, med hårets upplösta guld flödande öfver rockärmens mörka kläde. Alla känslor tego stilla inför en högtidligt bjudande tanke: "Hon kommer att dö ung." Ja, han kunde se det, då han blickade in i hennes barnsliga ögon — så lika Urdas till färg och form, men saknande deras visdom och viljelösa lidelse. Han kunde se, hur den unga hjärnan arbetade bakom blicken. Han såg det i bilden af en örtagård, där glädjens blomster växte öfvervägande, men dock korsade af mörka, allvarsfulla penséer och bleka styfmorsblommor, bortom hvilka groddar stucko upp — aningar om lifvet, hvilka ännu saknade medvetenhet och uttrycksmedel, men hvilka hastigt skulle spira och mogna i den annalkande dödens hägn — och så slutligen en tvärhuggen rand, bortom hvilken sträckte sig det öde fält med sin svepande dimma, lik ett sorgdok — det stycke af den unga hjärnan, som lifvet ej skulle hinna bearbeta, innan döden trädde emellan.

En gång förut i sitt lif hade pastorn sålunda förlorat jordens fotfäste under sig. Det var den sjudande vårnatt, då hans första barn föddes — ett

barn, som han icke begärt, icke önskade, hvars tillkomst han motsåg med olust och bekymmer, men som hans passioner kräft. Det var medan han stod ute på backen och tänkte dessa motbjudande tankar, stirrande ut öfver sjön, som höll på att lösgöra sig ur den ovanligt långa vinterns famntag, och lyssnande till jämmern inne från kammaren, då hade han också för några ögonblick tappat bort sig i en underlig frånvaro. Men det var icke på hvita skyar han då sväfvat bort, tunga ovädersmoln hade jagat honom omkring i rymden, och han hade hört piskslag hvina om öronen och svida mot sina nakna skuldror, men då han bad om förskoning, hade han svarats af hånskratt, tills han ödmjukad och förbi bekände: "mig vederfares endast rättvisa."

Då hade fasan vikit.

Men hur ofta kom han icke sedermera att upprepa dessa ord vid hemmets ökade otrefnad, vid de tilltagande näringsbekymren och vid hans aldrig tillfredsställda längtan efter en liten dotter med mörka ögon och behag i väsendet! Pastorskan hade skänkt honom endast gossar, bastanta pojkar med moderns simpla drag och, så vidt han kunde skönja, med uteslutande hennes håg för det sunda, praktiska, men också så dammtorra, hvardagliga. Ja, med järnhård resignation, den resignation, som biter ihop tänderna och knyter näfven i bidan på sin tid, hade han måst bekänna:

"Mig vederfares endast rättvisa."

Men allt detta mindes han icke nu — han fortfor att vara borta ännu sedan prosten slutat sin predikan och läst bönerna. Först då kyrkvaktarn,

som gick och satte upp numren till slutpsalmen, förebrående harskade sig, for han upp. Han kände sig tung och styf i lederna, alldeles som efter ett fysiskt fall från en höjd — så som när han som gosse en gång klättrat upp till öfversta tvärbjälken under taket i ladan och så handlöst kastat sig ned i det nyss inkörda höet. Som en klump låg han där efter sin luftiga färd, olustig att resa sig upp igen, blott stirrande upp mot den höjd, han nyss lämnat.

Ånyo harskade sig kyrkvaktarn, men då samlade sig pastorn med kraft, och han marscherade med stormsteg, helt och hållet på sitt forna, liffulla, opresterligt hållningslösa sätt, upp för altaret. Dånande, med betagande timber klang hans stämma ut öfver församlingen.

"Detta måste vara "er underlige pastor", som flickorna så mycket talat om", hviskade flickan från Göteborg till sin granne. "Hvilken hjälteskepnad, och ack! sådan härlig röst! Han borde ha gifvit sig in vid operan."

"Ja, nog har man velat haft vår pastor till åtskilligt annat än prest, men operan har då ingen tänkt på förut", svarade baronen med sömnig röst och tog för ett ögonblick ridspöknappen från munnen.

Snart var gudstjänsten förbi, och gummorna samlades på kyrkbacken för att se herrskapsskjutsarna köra fram. Ett stycke af vägen myllrade det af åkande och gående, men så upplöste sig massan för att på skilda vägar och stigar nå sina aflägsna hem.

Ensam uppför backen trafvade slutligen pastorns Brunte framför trillan med pastorn och pastorskan på

framsätet och på baksätet inackorderingen från staden. Se så, nu var man ifrån alla de andra kyrkfarande, nu kunde pastorskan dra upp underkjolen öfver axlarna till skydd mot dammet, och inackorderingen, som tyckte synd om att bleka den nya, röda parasollen i solhettan, utbytte denna mot en gammal sliten, som hon haft gömd under sitsen. Knappt hade hon dock fått den uppspänd och i smyg börjat mumsa i sig en utan pastorskans vetskap medhafd smörgås, så sprängde vagnen från Göa om dem, med unge baron ridande sin skymmel på sidan därom.

Gamle baron ropade åt kusken att hålla.

"Kom till oss i afton", skrek han till pastorns. "Vi ha ställt till litet roligt för att fira vår unga fröken här. Klockan precis sex — hör ni."

Pastorskan tackade och stretade att få ned underkjolen, men hon hade knappt fått den af ena axeln, förrän de otåliga hästarna satte i väg igen och det ståtliga ekipaget försvann i ett dammoln. Inackorderingen hade sådan möda att få ned den trasiga parasollen och samtidigt smussla undan smörgåsen, att hon satte den sistnämda rakt i ryggen på pastorns hvita damrock af hemväfdt lärft; men lyckligtvis tycktes pastorn hvarken höra eller se.

Han hade släppt efter tömmarna, och hästen fick gå som han ville. Pastorn var mycket blek, och oupphörligt förde han handen till pannan, liksom ville han förjaga en plågsam tanke.

Hon hade åkt baklänges, då fröken från Göa ej tålde detta, utan satt fram bredvid friherrinnan. Sålunda hade den unga flickan kommit att sitta vänd rakt emot honom de få sekunder vagnen hållit. Med

otyglad nyfikenhet hade hon granskat prestens så manligt vackra ansikte för att sedan i frågande häpnad stirra på hustrun till denne man. Ty de fyra år pastorskan varit amma, torkat och bränt sin hy öfver grytor, bryggd och bak och slamrat i väfstolen till fram på nätterna hade härjat henne mycket. Hennes enda behag, friskheten, hade gått totalt förloradt. Och aldrig hade hon heller någon ro för omtanken om de sina. Äfven nu ansatte den henne.

"Vore det icke skäl i att raska på litet", manade hon oroligt, sedan underkjolen åter kommit upp. "Mina ska' passa både köttbiten i grytan och Lill-Paul. Trösta oss, om hon bränner oppe'n; jag har nu sparat på'n så länge, att det väl till sist händer något galet me'n", tillade hon, såsom vanligt rörande ihop saker och ting.

"Är det lill-Paul eller köttbiten tante menar?" fnittrade den unga flickan bak, som ändtligen lyckats förtära hela smörgåsen, utan att den af sina hushållsbekymmer upptagna pastorskan märkt något. Äfven den impertinenta frågan undgick henne, men pastorn tyckte sig böra le — ett matt småleende.

"Sådan tur, att din rock så nyss varit hos skräddaren och blifvit oppressader", fortfor hon. "Jag må väl i all min da'r ha en ren krage åt dej, annars får då Mina genast tvätta opp en, så hinner jag nog stryka'n medan Lill-Paul sofver. Hilma kan ju ha sin nya perkalklädning, och ett par rosor till håret ska' du få af mej, barn. De stå just färdiga att slå ut i dag, i morgon ä dom i alla fall förbi."

Att komma med själf, hade pastorskan ej en tanke på — hvarken nu eller annars. Sällskapslifvet

fanns icke till för henne längre. Det var nu alltid så, att antingen väntade hon en liten eller hade hon en att amma, och så var icke hennes toalett sådan, att hon kunde uppträda med den på en bjudning; det var ju så många att sy, väfva och tvätta åt ändå, så många munnar att mätta, att hvarken tid eller mynt räckte till för den betungade husmodern att tänka på sin egen person. Men hon knotade aldrig, utan var städse så belåten. En sådan tur som hon haft, när hon blef gift med pastorn! Skulle hon kanske icke vara nöjd, hon? Åh, ibland kände hon sig öfverlycklig.

Hvardagslifvets släp var nu något alldeles som det skulle så vara — hon kände intet behof att höja sig däröfver. Där var hon trygg och hemmastadd. Och så fick pastorn fara ensam på bjudningarna i trakten, åtföljd af inackorderingen, som naturligtvis skulle ut och ha litet roligt ibland till motvikt mot tarfligheten i komministergården, och pastorskan nöjde sig med att dagen därpå grundligt utfråga dem båda — hufvudsakligast om trakteringen.

Så bar det till att pastorn äfven i dag fick kuska i väg ensam med den unga flicka, som i år bodde hos dem. Helst skulle han ha velat slippa henne denna gång, ty hade han varit allena, hade han säkert stannat Brunte under några björkar och kastat sig själf på en tufva för att ostörd få begrunda virrvarret inom sig och öfverlägga, om han icke borde följa rösten, som manade honom att vända om.

Men nu hade han endast att köra på.

Då han inträdde i stora salen på Göa, var dansen i full gång. Knappt hade han hälsat på värd-

folket, så kom något ljusrödt, luftigt sväfvande emot honom, tvärs öfver golfvet, och då han såg upp stod flickan från förmiddagen framför honom.

Hon var klädd i rosefärgadt silkestyll med buketter af mörka mossrosor fästade här och där tillsammans med fina blad af adiantum. Det gyllne håret var uppfäst i en grekisk knut och om midjan var lindadt ett bredt moaréband med långa, hängande flikar.

"En Ingeborg och en Julia i samma person", hviskade gamle baron hänryckt.

"Presentera mig", sade hon endast, med ett bortskämdt barns otålighet, och fäste sin blick på pastorn, som härvid kände sin strupe hopsnöras.

Nej, det var icke första gången han sålunda blickade in i dessa ögon. Nu kände han ännu bättre igen dem såsom det käraste på jorden — och som han så länge nödgats lefva skild ifrån.

"Dansar pastorn?" fortfor hon sedan baronen föreställt dem för hvarandra. "Nej, naturligtvis, det gör ju ingen prest. Men jag tycker icke pastorn är lik de prester, jag sett förut. Åh, min gamle, snälle kyrkoherde, som jag läste fram för i vintras! Vet pastorn, han snusade alldeles vådligt, och aldrig torkade han af fingrarna efteråt. Nå, hvad händer? Jo, vet pastorn, sista förhöret före konfirmationen, då vi läste tillsammans med gossarne, så tar han sig en duktig pris, pekar med det snusiga fingret på en gosse, hvars tur det var att svara och frågar: "hvad är det?" — ty vi höllo just på med budorden. Tänk sig pastorn, gossen reser sig upp och svarar: "snus" — och jag trodde, vi skulle allesammans kväfvas af

skratt. Men han slapp fram ändå, var det icke snällt? Skulle pastorn ha handlat på samma sätt?"

Pastorn mumlade något om att han icke brukade snusa, och baronen skrattade med full hals åt historien.

"Hur mår pastorskan"? skyndade sig friherrinnan att infalla. "Och er fröken från staden — hvad heter hon i år och hvarför är hon icke med?"

Pastorn förklarade, att han haft fröken med sig, men måst lämna henne i kapprummet, emedan hon bestämdt vägrat att gå med upp, då hon fått höra, att det var så mycket främmande. Hon hade icke klädt sig till dans och envisades nu med att vilja fara hem igen.

De svarta ögonen framför honom kisade ihop sig till ett par smala streck, och de korallröda läpparna öppnades för ett plötsligt skratt.

"Åh, är hon af den sorten! En sådan lustig flicka! Jag slår vad om, att hon gjort en så grundlig toalett, att det är därför pastorn kommer så sent. Och nu sitter hon därnere och väntar på att bli krusad upp! Kom flickor, så gå vi ned och göra oss aimabla för henne."

Hon drog husets döttrar med sig och försvann.

Pastorn stod och stirrade efter henne och tog sig med det förra plågade uttrycket om pannan.

"Ja, ja, pastorn är mannen att uppskatta en sådan fullblodsskönhet", småskrattade baronen.

Pastorn rynkade ögonbrynen. Skönheten? Nej, det var likheten som slagit honom — likheten med en dröm, aflad af det ensamma lifvet ute i skog

och mark och närd af ett passioneradt, otillfredsställdt behof af lycka och njutning.

"Son min är alldeles förälskad", fortfor baronen. "Se bara med hvilken fart han sätter efter dem! Hm — han blir afsnäst, tror jag. Jo, jo, hon kan det också, den lilla. Men, oss emellan, hon menar nog intet med det — hon har till hälften gifvit sitt löfte — ja, pastorn förstår, detta skall vara en hemlighet så länge", tillade han godmodigt och stack sin arm under pastorns för att föra honom med sig.

"En hemlighet, som alla tycks veta om", log pastorn elakt.

"Nå nå, pastorn, inför goda vänner pratar man lätt bredvid munnen."

"Ja, och ju fler som veta om det, ju svårare blir det sedan att träda tillbaka, ifall man skulle ångra sig."

Baronens lilla hoptorkade ansikte, hvars färg stack skarpt röd fram mot det snöhvita håret och den lilla bomullstappliknande mustaschen, undergick någon förändring. Han bet sig i läppen och sneglade åt sidan med sina mattblå ögon på en klunga damer i närheten — hade någon hört pastorns yttrande?

"Nej, tro nu intet sådant. Hvad son min beträffar, så kan väl litet hvar se, hur tokig han är i henne. Och hon — nåja, små flickor skola alltid streta emot litet i början, men sådant ger sig. Så, nu spelas det upp igen. Jag tror, vi nu fullgjort vår plikt häruppe och kunna gå ned och få vår lilla grogg i herrarnes rum."

Pastorn kände en stark lust att stanna där han

var och åse dansen. Men han teg och följde sin värd.

Där nere spelades kort.

Pastorn sjönk ned i ett soffhörn, där han blef sittande hela kvällen och såg på. Han rökte den ena cigarren efter den andra, men afböjde att dricka. Blodet sjöd kokhett genom hans ådror och en naggande oro ville drifva honom bort — för att ensam och ostörd ännu en gång få blicka in i sin drömvärld. Men nej, den skulle i alla fall icke tillfredsställa honom längre. Verkligheten — fast det var nu galenskaper både det ena och andra. Handlade han klokt, så drack han sig dödfull för att komma ifrån ett medvetande, som hotade att beröfva honom besinningen, och vaknade i morgon sig själf igen — hvardagsmänniskan med kopparslagare. Ah, den där musiken däruppe! Med sådan lust han dansat under sin studenttid! Om han blott för några ögonblick i en glad dans finge sluta henne i sina armar, kanske brötes då förtrollningen,

Han sprang upp. I detsamma kom matbud.

"Fy tusan, bror pastor, hvad du varit tråkig hela kvällen", ljöd det enstämmigt, medan herrarne bröto upp för att begifva sig till matsalen. "Men hvad går åt dig, karl, du är ju hvit i synen som lärft!"

"Nej, han har varit blodröd, hvar gång jag sett på honom", ljöd en annan röst.

"Du är sjuk, bror — far du hem! Men först en sup och en smörgås, i alla fall."

Men pastorn kunde icke äta. Han gick ut på verandan, hvarifrån han kunde se in i den upplysta salen. Hon syntes icke till — kanske var hon i något

af sidorummen. Han vände sig otåligt om. Ja, hvarföre stod han också där och spejade efter henne. Bäst vore, att han begåfve sig hem — hem till hustru och barn och kon, som skulle kalfva, och grisarna, som skulle ut på bete, så att de ej finge trikiner, och inhägnaden, som skulle upp i kalfhagen sedan den fläckige stuten sparkat sönder den nu för andra gången.

Han kunde, med sin lätthet att se syner för sin inre blick, se hur komministergården låg där och badade i månskenet, tyst och stilla, ty allt sof bakom de nerfällda gardinerna — allt utom hans hustru, kanske, ty det var vid denna tid på dygnet hon brukade sätta sig upp i sängen i den kvafva kammaren, kasta öfver axlarna en urblekt sjal, som luktade af småbarn, och så lägga den lille minste till bröstet.

Ja, det var dit han hörde.

Halft utom sig slog han den knutna näfven för pannan och gick dröjande ned för trappan.

Men han stannade plötsligt med återhållen andedräkt. Där borta mellan trädstammarna framskymtade något, som i den drömlika belysningen verkligen kunde tagas för en skepnad ur den dunkla sagovärlden. Ibland skred den sakta framåt, ibland stannade den och såg sig skyggt om.

Skulle han gå — gå just nu? Han vore en dåre, om han icke unnade sig att än en gång blicka in i dessa ögon och se hur månen kom hårslingorna att blänka och glittra.

"Pastorn — åh, hvad pastorn skrämde mig!"

"Har fröken kunnat lämna glädjen därinne?"

Pastorns röst darrade — han skälfde ifrån huf-

vud och till fot. Men han lyckades omsider betvinga detta, och skenbart lugn började han gå bredvid henne framåt den månljusa vägen.

"Glädjen! Fy, jag finner det så dumt alltsammans. Om det åtminstone gåfves lysande toaletter att se på — som hemma i Göteborg. Hvad tycker pastorn om min? Jag smög mig ut för att se hur denna skära tyll skulle taga sig ut i månskenet."

"Ah, var det därför", sade han småleende.

"Ja, men också emedan jag ville pröfva på, om jag skulle våga gå här ensam. Det lär ju spöka i sådana här gamla slottsparker vid denna tid på dygnet. Just som pastorn kom var jag färdig att vända om — jag började bli rädd för mig själf, så lik ett skogsrå fann jag mig i mina tyllskyar", bifogade hon småleende.

Ja, det var hon. Han kunde icke stå emot — han drog hennes bara arm under sin, men en sista återstod af sans lät honom göra det med ett visst beskyddande lugn.

"Här är ju så vackert! Och nu, när jag är med, är fröken ju icke rädd?"

"Det är så underligt — alldeles som när man drömmer något hemskt och skönt tillika. Vet pastorn, jag törs aldrig vara ensam i ett rum, där månen lyser in. Det gör mig så ängslig och sorgsen."

Pastorn teg och stirrade framför sig i sanden. Var det i alla fall hennes öde, att något ondt skulle komma vid henne i detta månsken som "ängslade" henne. Var det hennes och hans öde? Ofrivilligt omfattade han den lilla hand, som likt ett hvitt blomblad låg på hans rockärm, och strök den sakta. Den

oförsiktiga! Hon hade icke ens kastat en sjal öfver de nakna skuldrorna — sådana han sett dem i sina drömsyner lyste de snöhvita invid hans svarta prestrock.

Hon såg förvånad upp till honom. Men så log hon lugnad, han var ju prest och gift.

"Jag brås nog mest på stackars lilla mamma. Jag har fått hennes skrala nerver och blir så lätt skrämd. För att stärka dem skulle jag efter badresan ha farit till Gausdal. Men farbror baron föreslog mig att resa hit i stället; motion och frisk luft är det nyttigaste för unga flickor, påstår han."

"Och en rik svärdotter det nyttigaste för en gammal utfattig baron — *tänker* han."

"Åh, kors!" utbrast hon förbluffad. "Jag trodde då aldrig, att en prest kunde vara så elak. Nå, hvad är för resten att göra", tillade hon med en axelryckning. "Flickorna, mina äldre systrar, menar jag, ha båda blifvit gifta med adelsmän, och nu är det icke värdt jag kommer med något sämre."

"Är det endast sålunda fröken ser saken?"

"Åh, jag har nog också haft mina funderingar om kärlek. Jag har läst så mycket därom, förstås. Och då jag förra året var i pension i Dresden, fingo vi äldre flickor ofta gå på operan — — — har pastorn sett Wagner?"

"Nej."

"Han gjorde mig tokig för en lång tid. Åh, så hans hjältar och hjältinnor veta att älska — med så mycken poesi och kraft tillika. Men sådant tillhör icke verkligheten — hvad tror pastorn?"

Hon såg ifrigt upp på honom med sina svarta ögon.

"Tänk icke på ett giftermål utan kärlek", sade han hårdt.

"Det medför så mycket bråk och strid att nu draga mig tillbaka", mumlade hon nedslagen. "Jag kan ju komma att älska efteråt", säger syster Frida.

"Tror fröken detta? Ja, förlåt — jag är ju prest."

"Nej, det tror jag då visst icke. Men kanske ingen annan heller — alla män äro så otrefliga. Jag skulle endast kunna bli förälskad i en Parcifal — eller något ditåt, jag vet det."

Men plötsligt blef hon mörkröd och ville draga sin arm ur hans. Deras ögon hade mötts, och samma tanke hade genomblixtrat dem båda.

"Eller en Siegmund", bättrade hon på.

Ah, sådan natt detta var! Hvilket månsken och hvilka dofter, och så dessa mörka ögon, som blickade så tankfullt, som om de just vaknade upp ur en drömlös slummer till en fordrande verklighet. Och så dessa runda, hvita skuldror så nära honom. Två gånger öppnade han läpparna, men fick icke ett ljud öfver dem. Alla hans tankar drogos in i ett vildt tumult, där den ene ville hit, den andre dit, och de band han under årens lopp pålagt sin obändiga natur brusto i ett nu. Det var som om alla begär rusat fram ur sina tvångsgömslen och vildt pockat på sin andel af lycka. Var lifvet värdt att han gjorde den uppoffring, det fordrade?

"Hvarför säger pastorn ingenting? Skola vi gå in?"

Gå in nu? Lämna henne åt andra och återupp-

taga rollen af familjefader och intetsägande landtprest?

"Nej, låt' oss dröja ännu något och återgå till det vi talade om. Alltså, i alla fall en förbjuden kärlek, menar fröken?"

"Det vanliga sättet, förlofning och giftermål, är så dumt och ledsamt."

"Fröken skulle behöfva eggelsen af det otillåtna för att icke tröttna?"

"Ack nej, icke så. Jag menar blott, att det vanliga sättet är så banalt — vanhelgande med sina tantgratulationer, sitt gnabb och sina bosättningsbestyr. Jag skulle vilja lida för min kärlek på något sätt, vara martyr för den, blott jag kunde skilja den från allt annat dumt och tråkigt i lifvet. Men hvilken man är nu värd detta", tillade hon med adertonåringens förakt för balhjältarne i jämförelse med diktens heroer.

"Fröken medgifver i alla fall, att en stor kärlek kan förefinnas — en sådan, som binder samman två själar för tid och evighet, så att de icke kunna skiljas trots vidriga omständigheter och slutligen grafven. Två själar, som en gång skola återfinna hvarandra efter lång skilsmässa, kanske rik på tårar, längtan och smärta. Skänker det icke sällhet att kunna tro detta?"

"Det låter så hemskt allvarsamt. Kom, låt' oss gå in — det börjar nästan bli kallt."

I sin distraktion vid affärden hemifrån hade han tagit prestkappan på sig. Nu slet han den af axlarna och svepte om henne.

"Nå, så lustigt — en prestkappa! Det drömde

jag nu aldrig om att få på mig. Men så bra i alla fall, för jag lofvade lilla mamma att vara rädd om mig, men glömmer det jämt."

Han drog åter hennes arm under sin, och hon följde villigt med honom. Det var i alla fall långt angenämare än den kvafva balsalen, som redan föreföll den unga skönheten så fadd. Och icke gjorde det väl någonting, att hon promenerade med honom — han var ju prest och gift. Det var nu andra gången hon måste upprepa det för sig.

"Lilla skygga väsen! Medgif, att kärlekslycka leker för den unga hågen."

Hon ryckte till och såg sig omkring med en osäker blick. Hon hade varit försjunken i tankar på att pastorn af alla män hon känt bäst lämpade sig för att utföra något stort och tragiskt i lifvet — åtminstone att döma af hans betagande väsen. Och så hans röst, hur den fängslade hennes för musik och välljud så ytterst känsliga sinnen.

"Pastorn måtte visst ha varit rysligt kär någon gång", sade hon och bjöd till att tala i lätt ton, ehuru hon kände sig så underlig till mods som aldrig tillförene. Det var de dumma nerverna.

"Kär! Jag älskade en gång någon, som var förvillande lik er. När jag så här blickar in i era ögon, är jag färdig att tro, det ni är hon."

Hon gaf till ett ångestrop.

"Gud, så rädd jag nu blir! Hon är naturligtvis död, och jag går igen i henne."

"Så barnslig fröken kan vara. Stackars lilla älfva, så ni skälfver. Se så, lugna er nu. Ack, hon, jag menar, var endast en drömbild. Men ett

underligt öde har låtit er födas i min drottnings skepnad, och ett ännu underligare öde förde er i min väg."

De hade nu hunnit ut till parkens gräns. De stannade i skuggan af några björkar; framför dem löpte landsvägen såsom ett bredt hvitt band i månskenet, och på andra sidan därom stod skogen än i dunkel, än i ljus.

"Ser ni skogen — skola vi gå ditin?"

"Jag vet inte, är det icke hemskt?"

"Nu blir fröken barnslig igen. Ack, därinne är härligt. Och så växer där en underbar växt. Plockar man den en månskensnatt som denna, sedan glömmer man för hela lifvet alla sorger och kval, för att endast minnas lycka och glädje."

Jaså, han understod sig att gyckla med henne. Hon rätade på sig med lugn värdighet och såg allvarligt upp på honom.

"Nej, pastorn, någon sådan barnunge som pastorn tycks tro är jag ändå icke. Jag är förstås mörkrädd och lättskrämd, men jag tror, det är mest därför, att jag vet mera än jag förstår och kan förklara för mig. Lifvet är ju så underligt."

"Ja, hvad vet nu fröken om lifvet?"

"En hel del mer än de flesta tro."

"Genom böcker och teaterpjeser?"

"Nåja — men inte gamla romaner. Jag har läst alla de unga — äfven de friaste. "Hon begriper dem i alla fall icke", tror man därhemma, och så har jag fått hållas. Så nu hör pastorn, att jag är rätt försigkommen. Det är icke värdt att gyckla med mig."

"Gyckla!"

Han såg ned på henne med sitt mest själfulla och bedårande småleende. Hon försökte vända bort blicken, le och känna sig obesvärad, men såsom förhexade sjönko hennes ögon i hans under stigande hjärtklappning och ångest.

"Jag är icke så barnslig — jag gör mig blott sådan. Det är så skojigt — och så för att få vara med om allt möjligt, som man tröstar sig med att jag ej begriper", stammade hon, instinktmässigt kännande, att hon borde förklara sig — värja sig mot något. Att detta något var det tankelif och de känslor, som brusade inom honom och alltmer förtog honom all besinning, det visste hon dock icke med klarhet.

Då ryckte han plötsligt till vid ljudet af ett aflägset rop, som endast hans uppöfvade öra förnam. Jaså, man skulle komma nu för att skilja dem åt — skilja dem grymmare än döden kunde göra det. Olika plikter och konventionel hänsyn skulle snart åter göra dem till främlingar för hvarandra, och dock skulle samma jord fortfara att bära dem båda. Så grymt, så omänskligt finge det icke vara — gånge deras öden i fullbordan!

"Se, fröken, hur skogen står och drömmer! Kom, låt' oss vandra ut i månskenet och glömma himmel och jord."

En så farligt välljudande röst han hade, och så han visste att använda den! Hon förmådde icke slita sina ögon ifrån hans besjälade anlete; hon såg skiftningarna däri, från ett högtidligt beslut till lidelsefull trånad — till detta något som dårade och

band henne och kom henne att önska, att hon kunde borra sitt blygselrodnande ansikte djupt, djupt ned någonstädes — helst i sin moders sköte, denna lilla förbisedda, nervösa moder, som — hon kände det som en dunkel aning — skulle komma att gråta för denna natts skull.

Men så började han åter tala till henne. Och hans röst såväl som orden träffade hennes medvetande som magneten sin metall. Han frågade henne, om hon kunde stå för hvad hon nyss yttrat — om hon var beredd för martyrskapet att taga farväl af allt det som förut bundit henne vid lifvet. Ty efter den vandring, de skulle göra tillsammans denna natt, skulle de ej kunna vända åter till lifvet och människorna — sådana de lämnat det allt bakom sig.

Bedöfvad af de känsloströmningar i sitt inre, som hon hittills endast anat, men hvars fördämningar hans ord i ett nu ryckte undan, lät hon honom slå armarna om sig och föra sig bort.

Men hunnen ut på landsvägen, slet hon sig åter lös i en plötslig ångest. Först nu blef det klart för henne, hvad hon stod i begrepp att draga öfver sig själf och de sina, denna underliga natt. I vild förtviflan borrade hon ned de små skära sidenskorna i det hvita vägstoftet, och vid den rörelse hon gjorde för att värja sig mot hans åter utsträckta armar, gled prestkappan af hennes axlar och blef liggande på den hvittorra vägen som en stor svart plumpfläck på en oskrifven pappersremsa.

"Oh, tro icke, att jag är *hon!* Och låt oss icke gå in i skogen, den lär vara så trollsk sådana här månskensnätter", sade hon klagande.

"Än sedan!"

Han endast fortfor att småle och utan att taga sina blickar ifrån henne, där hon stod så mjuk och älsklig mot den omgifvande skogen med sina tunga skrofliga konturer. Det var som om alla linnéorna därinne lånat färg åt hennes dräkt, men endast solguden själf kunde ha mejslat hennes anlete, uppfylld af sina minnen från södern, men beherrskad af nordisk klarhet.

"Åh, jag törs icke gå med. Och se icke på mig så — åh, pastorn har så farliga ögon."

Han lutade sig ned och tog upp kappan, riste dammet af den och svepte den åter om hennes skuldror.

"Min drottning, jag vill bära dig."

Åter famnade hans armar henne, för att föra henne med sig, och ånyo kufvad lät hon det ske. En känsla af lycksalighet betog henne minnet af allt annat, medan brokiga bilder ur hennes roman- och operavärld tågade förbi hennes hågkomst.

"Wotan kysste gudomen ifrån Brunhilda — nu kysser jag oskulden ifrån dig", hviskade han.

Och hon lät det med jubel ske, ty nu var hon endast en älskande kvinna, glömsk af allt annat.

Det blef uppståndelse af, när det omsider upptäcktes, att den unga främlingen, för hvars skull festen tillställts, saknades och icke fanns på sina rum, dit man först antog, att hon begifvit sig, trött af dansen, men också en smula nyckfull, som många tyckte att hon var.

Hela huset och parken genomletades, men ingen-

städes var den sökta att finna. Man bjöd dock till att trösta sig med att en olycka omöjligt kunnat ske; troligen hade den unga flickan lockad af månskenet gått utom parkens gränser och obekant med trakten råkat vilse.

De småningom aftroppande gästerna lofvade att hålla utkik och ropa efter vägarna inåt skogen, och allt husets folk utskickades dessutom för att hålla skallgång.

Då pastorns trilla framkördes, upptäcktes, att äfven pastorn saknades, men det föll ingen in att sätta detta i samband med flickans försvinnande. Ingen hade ju sett dem tillsammans. De, som hade lagt märke till pastorns förstörda utseende, antogo, att han varit illamående och föredragit att gå hem i den svala nattluften. Mycket förargad måste inackorderingen sitta upp bredvid en af barons sömnige kuskar, för att af honom skjutsas hem.

Slutligen voro nu alla farna, men ingen af familjen tänkte på att gå och lägga sig.

Solen rann upp strålande varm och klar, torkade ljusa fläckar i sanden, sög åt sig daggen på gräsmattorna och öppnade blommornas kalkar. Alldeles som vanligt! Och dock skulle denna dag draga med sig en bitter skandal öfver den gamla herrgården, utom hvars bastanta murar väl aldrig nått annat än doften af ryktet om de strider, som där kämpats för bibehållandet af det sekelgamla skenet af nobel gedigenhet.

Friherrinnan och fröknarna hade dragit sig tillbaka till sina rum. Gamle baron vankade oroligt omkring lite hvarstans, men unge baron låg, med

ridstöflar och jokejmössa på, och snarkade försvarligt på en af sofforna i salongen. Ridspöet hade fallit ur handen ned på golfvet och flugorna fingo obehindrade taga sin morgonmotion i det röda upphetsade ansiktet. Den unge mannen sof hårdt efter att föregående afton tagit litet för mycket till bästa. Han hade först tänkt att rida ut själf för att uppsöka den försvunna, men öfvervältigats af sömnlust. Han drömde nu som bäst, att han jagade genom skogen, öfver stock och sten, och slog sin värkande panna mot skogens trädstammar, då han väcktes af ett häftigt utrop från fadern.

Denne hade väl för tionde gången gått ut på balkongen för att speja nedåt alléen.

"Nu komma de utskickade tillbaka! Skynda dig då — för fan! Kan du se, om hon är med? Jag litar numera icke på mina ögon."

Unge baron hade farit upp, snappat till sig det oundvikliga ridspöet och rusat ut på balkongen. Han skuggade ögonen med handen. Det var ett underligt tåg, som närmade sig, först som en gyttrad massa borta i början af alléen, sedan allt närmre, så att enhvar kunde särskiljas.

Först kom en stallkarl vandrande något förut med tunga, klumpiga steg, något efter honom kom pastorn och sist alla de andra i en tyst undrande hop.

Men pastorn skred långsamt framåt med stapplande steg, ty på armarna bar han en tung börda, som han öfverhöljt med sin kappa. Alla visste dock, hvad som doldes därunder, ty en lång, gyllne hårfläta, hvari ännu hårnålar sutto kvar, hade glidit fram, och nedanför kappans kant böljade ett virrvarr

af skär silkestyll, som söndertrasad togs fatt af vindfläktarna, drogs ut i långa remsor och snärjde sig om fötterna på den trötte bäraren, hvilken dock snart med ett kraftigt ryck befriade sig därifrån, då de luftade af från vägen, in bland buskarna vid vägkanten. Där gömde sig dessa minnen, tills hösten åter obarmhärtigt skulle draga dem fram i ljuset, blekta af regn och smutsiga af jord täljande sin sorgliga saga.

Pastorn var ohyggligt blek. Kanske var det också själfva den bleka döden han bar i sina armar.

Gamle baron sjönk ned i en stol och lade handen öfver ögonen för att slippa se, medan den unge lutade sig ut öfver räcket, ropade an stallkarlen och frågade hvad som händt.

"Vi veta ackurat ingenting. Vi träffade på pastorn ett stycke bort på landsvägen. Vi ville hjälpa honom att bära, men han har icke tillåtit det."

"Lämna mig icke, pojke! Gif mig din arm och hjälp mig ner. Är hon död, törs jag aldrig se hennes far i ansiktet mera. Jag lofvade att taga vård om henne."

De båda herrarne gingo ned, den gamle skälfvande baronen stödd på sonens arm. Dörrar öppnades och slogos igen, och snart var hela huset ute i trappor och korridorer.

Nere i stora farstun stod pastorn maktlös lutad mot en vägg och fortfarande med sin börda i famnen.

"Hvar skall jag lägga henne?" hviskade han.

Man visade honom upp till den unga främlingens rum, men ingen kom sig före med att erbjuda

sin hjälp eller göra en fråga; något i pastorns ögon afskrämde dem.

Sakta och varligt nedlade han sin börda på sängen. Ett ögonblick föllo hans armar alldeles förslappade efter sidorna, men med kraftig självbeherrskning höjde han dem åter, ordnade omsorgsfullt kuddarna under det fortfarande öfverhöljda hufvudet, tog den hängande hårflätan i sin hand med en dröjande rörelse, som täljde sin egen historia, och lade den slutligen ifrån sig utmed sängkanten.

Alla de närvarande voro som slagna af skräck.

"Är hon död?" hviskade gamle baronen till sist.

Pastorn svarade icke. Han lutade sig djupt ned och lyfte upp en flik af kappan. Ingen kunde se hans ansiktsuttryck, ty han stod med ryggen vänd mot dem. Men man hörde honom skära tänderna.

"En förklaring, i guds namn, pastor", jämrade sig gamle baron. "Säg oss, är hon död?"

Ändtligen vände sig pastorn om. Det föreföll då alla de spörjande blickar, som riktades mot honom, som om de återsett en bekantskap från fordom, som lifvet illa tilltygat, ty så härjad och gammal var han vorden.

"Väl, om så vore", ljöd det klanglöst från pastorns läppar. Han tillade med ansträngning en uppmaning till alla obehöriga att aflägsna sig, hvarpå den bestörta betjäningen och det påträngande gårdsfolket drogo sig undan, så att endast familjens medlemmar med pastorn befunno sig kvar i rummet.

Han ropade till inspektoren att ombesörja doktorns och kronofogdens hämtande, hvarpå han stängde dörren och återtog sin plats framför sängen.

"Och nu ändtligen en förklaring, i himlens namn, pastor! Kronofogden?"

Det var tydligen endast i följd af stark viljeansträngning som pastorn höll sig upprätt. Hans blick for ut öfver rummet, öfver de tillstädesvarandes hufvuden, och fastnade vid en ljusblå sidenrock med fantastiska broderier och som hängde på en klädhängare vid dörren. Hade flickan kanske haft den på sig i går strax innan hon klädde sig till den ödesdigra festen?

"Jag står här som en usling. I går afton medan dansen pågick, lockade jag henne med mig ut i trädgården — vidare till parken, därifrån jag förde henne med mig med våld. Hennes skönhet berusade mig — hon har varit min denna natt — den värnlösa lilla — — min —"

Fröknarna slogo här händerna för ansiktet och flydde skrikande ut ur rummet. Men pastorns sista ord hade knappt förklingat i en ansträngd hviskning, så hördes ett hvinande ljud genom luften och unge barons ridspö drog en mörkröd strimma tvärs öfver pastorns likbleka ansikte.

"Hut, prestracka!"

Det blixtrade till i pastorns ögon, men i nästa sekund sjönko de mot golfvet.

"Mig vederfares endast rättvisa!"

"Ingen skandal — för himlens skull, ingen skandal, bara", jämrade sig friherrinnan från den fåtölj, hvari hon nedsjunkit.

"Har ni dödat henne också, människa?" sporde gamle baron med skallrande tänder.

Liksom till svar härpå slogs i detsamma prestkappan tillbaka — ett dödsblekt anlete stirrade dem tillmötes — ett anskri, och så en ny vanmakt.

Nere på gamle barons rum var det ännu ostädadt och luften äcklig af cigarrök och spritångor från kvällen förut.

Pastorn satt sedan en stund tillbakasjunken i det soffhörn, där han för några timmar sedan setat och tänkt så många underliga tankar. Baronen själf gick såsom en sömngångare upp och ned. Nu öppnade han ett fönster för att låta den solfyllda luften utifrån skingra kvalmet därinne. Hans små ljusblå ögon stirrade ut på den leende taflan af sol och skuggor, färgrika blomsterparterrer och mörka bladgrupper, alltmedan han i sitt grumliga medvetande letade efter en idé, som kunde bringa korsandet af hans planer tillrätta igen.

Plötsligt vände han sig om.

"Pastorn är en förbannad åsna! Pastorn kunde ju ha gifvit saken sken af att hon gått vilse — att skrämseln öfvervåldigat henne och att pastorn funnit henne afsvimmad. Skandalen hade då kunnat undvikas, och min son hade ej behöft gå miste om detta utmärkta parti."

Pastorn fortfor att slött stirra framför sig.

"Baron hade föredragit att unge baron blifvit bedragen."

"Han vore icke den förste."

"Hon skall hädanefter ej tillhöra någon annan

— mig ej heller. Mitt temperament tillät mig ej att gå den smygväg, herr baronen hänsyftar på."

"Pastorn har ett förb—dt temperament — det har pastorn! Besinna, om saken nu ej kan nedtystas?"

"Den *får* inte nedtystas."

"Hör nu, pastorn, var inte galen! Tänk på mitt anseende — son mins ruin. Och pastorn får fängelse — gör sig omöjlig för alla tider — barnen komma på fattigvården."

"Människa — förstår ni då inte, att det enda, som *kan* räddas numera är hennes rykte och heder. Och detta *måste* räddas till hvarje pris."

Pastorn hade farit upp och såg nu på sin plågoande med sådan vildhet, att den gamle herrn ryggade baklänges mot dörren. Puh! nu var han utom den. Tänk om pastorn i alla fall var vansinnig. Och han som så länge varit ensam därinne med honom!

Gudskelof, där skramlar doktorns skjuts upp på gården.

Enhvar göteborgare vet nogsamt, huru kall och blåsig våren i deras goda stad plär vara, och att den kräfver många offer på lungsotens område.

Många af de liktåg, som draga utefter Fattighusgatan, uppför Redbergslid, kunna tälja härom.

Några vackra dagar i april med varm sol på kylslaget regn locka fram grönskan på gräsmattorna i Kungsparken, narra bladknopparna på bärbuskarna i förstadens täppor att slå ut och drar långa bruna eller gulaktiga knippen ur mullen, där förra året pioner och löjtnantshjärtan, pingstliljor och tulpaner

blommade innanför järngallren, som skilja de enskilda planteringarna från avenyn.

Ännu för få dagar sedan syntes i ett af fönstren på ett förnämt hus därstädes ett magert ansikte med granna feberrosor och stora, nattsvarta ögon blicka ut på den gryende våren. Men så kom den torra, kalla stormen och förödde grönskan, ansiktet är försvunnet, och nu tågar en sorgklädd skara ut ur det stora huset.

Under dånande klockringning ordnar sig det långa tåget af vagnar i riktning mot Nya kyrkogården.

Hvem sofver den eviga sömnen i denna dyrbara kista, så öfverhöljd af söderns rosor och växthusens fagraste blomster? De förbigående stanna och intagas för ett ögonblick af en vek stämning, ty på kistlocket synes en brudkrona af myrten — den döda är alltså en ung flicka.

Det blåser obarmhärtigt när det långa sorgetåget efter jordfästningsakten i kapellet nu gående sätter sig i rörelse mot den uppkastade grafven.

Dubbelkvartetten, som skall sjunga "Integer vitæ", går först, så kommer kistan, buren af unge herrar ur societén, och så de andra i sträng släktordning.

Men "stackars lilla mamma", som alltid när hon är upprörd glömmer hvad bruket föreskrifver, har lämnat platsen vid makens sida och traskar nu med näsduken hårdt tryckt mot de skälfvande läpparna och nästan ihopvikt af smärta tätt efter kistan.

Vinden kommer och tar fatt krusflorsslöjan och snärjer in den bland de styfva cycasbladen, som

kransa kistlocket, men hon aktar icke därpå, lika litet som på de förebrående blickarna från man och barn, hvilka så korrekt hålla sig till tågordningen.

Hon har glömt allt annat, utom det som dessa svartdraperade bräder så grymt skilja henne ifrån. Hennes hand famlar efter kjortelfickan och omfattar ett däri förvaradt papper.

Det är ett bref funnet under den dödas hufvudgärd — "att läsas af ingen annan än stackars lilla mamma".

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

"Det blef plötsligt så grått och kallt omkring oss. Gråhvit dagg låg på buskar och träd, mossa och blomster — en tung vind ref bland molnen och isade mina lemmar, himlen ljusnade och solen stack fram.

"Han hade vändt sig ifrån mig och satt och stirrade in i det spirande ljuset. Han var mycket blek och svarade ej på mitt tilltal.

Slutligen vände han ansiktet emot mig, och då var det som om någon slagit mig.

"Kärlek, född af månsken, af eko från saga och sång, måste hungra ihjäl, om den till näring får blott krassa bekymmer, hvardagsgrått slit för födan och kamp mot samhället. Och detta är hvad som hädanefter blefve oss uteslutande beskärdt. Icke *en* högtidstund till skulle man unna oss. I åratal har jag grubblat öfver detta *hvarföre* — hvilken grym ödets ironi, att jag nu först ser så klart, att gyckelbilder ej kunna förverkligas."

"Då blickade också jag in i solen och begrep. Jag begrep lifvet och hvad det fordrade af oss så-

som en försoning. Jag kysste honom ännu en gång, moder, ty vi måste ju skiljas. Men jag kunde icke bära detta med samma styrka som han. Min hjärna var för svag för allt det ohyggliga den måste tänka — och mina nerver som redan förut blifvit så hårdt anlitade — och så den gemena, kalla vinden, som väckte skogen ur sin slummer, och den otäcka dimman, som blötte min tunna klädning, så att den kom att kännas såsom klibbiga döda händer på min kropp.

"Jag vet om ingenting sedan, förrän jag igenkände ditt kära, sorgsna ansikte, invid de skära sidengardinerna kring min säng härhemma vid avenyn. Utanför fönstren vaggade träden sina bladlösa kronor, och luftens brist på färg sade mig, att det blifvit höst. Så länge jag måtte ha varit sjuk! Jag tyckte, att jag ingen kropp hade, utan endast en stor tung själ, som blifvit så underligt förstående, men då jag ville använda den till att forska i det förflutna — då blef den så lätt som ett litet dun och ville flyga sin väg; och när jag ville flytta min kropp, som var så fjäderlätt annars, var den tung som bly.

"Det blef en hård strid emellan kroppen och begreppen. Den är slut nu med den förras underkastelse. Begreppen ha dödat den. Och jag är så nöjd härmed — så som jag *nu* förstår lifvet och oss människor. Man säger ju, att den som skall dö ung blir så lillklok. Ni trodde alla, att jag var så barnslig, men redan då anade jag allt det, hvari jag nu ser så klart. Och all räddsla är borta. Jag kan ligga alldeles ensam om nätterna och ibland undra, om jag skall lefva till nästa dag, utan att dock för-

skräckas, och när kväfningsanfallen komma, säger jag till mig själf: "nu befrias snart din själ."

"Tack, tack, du lilla romantiska mamma, för det du bakom ryggen på alla de andra förmedlat bref emellan oss. Och utan att läsa dem. Ack! moder, han har låtit dömma sig för — — Gud i himlen, jag kan icke nedskrifva detta grymma ord. Det har sagts om oss, om honom, om mig! Ljuft blir det att dö efter detta!

"Jag visste ju, att en bekännelse från mig kan lösa honom, men jag skall icke afgifva den. Det är därför, att jag nu ser allt så klart. Jag vet, att han ej i alla fall skulle kunna återgå till utöfning af sitt ämbete — till hustru och barn. Det skulle tortera honom till döds — det vore mer än han försyndat. Han känner sin skuld och vill försona den, och det vore grymt af mig att förneka honom detta. Vissheten att han räddat min heder är den sista lilla gnista, som hädanefter kommer att lysa honom genom lifvet. Skulle jag släcka den! Gärna, gärna finge man säga om mig: "den lättfärdiga slynan." Jag kunde le däråt, ty det var icke lättsinne, moder, utan djup, poesifylld kärlek. Men hvad blefve det då af honom? Hans elände blefve endast större, om jag bekände min andel i synden. Och samhället skulle i alla händelser utstöta honom, och dömd eller icke af rättvisan, skall han kunna göra lika litet för de sinas utkomst. De skola nu ha min arfvedel. Du skall säga pappa *sanningen* och min sista önskan, att han drager försorg om dem. Samvetet skall ej lämna honom ro förr.

Lilla mamma, sörj icke! Tänk ej, att du borde

ha hållit mig strängare och ej låtit min fantasi haft så fria tyglar. Mitt korta lif har varit så lyckligt, och om jag felat, sonar jag det nu med mina plågor.

"Du skall underrätta min älskling om min död. Jag vet, att han sedermera ämnar uppsöka något ställe af jorden, där människorna ännu icke hunnit krångla till lifvet så som här, utan där han i storslagen ensamhet kan tänka stora tankar. Och när dessa luttrat honom, då skall han finna ut sin plikt och följa dit den kallar. Säg honom, att han har ingen skuld i min död — eller om han har det, så tackar jag honom såsom min befriare. Hvad hade mitt lif varit, om han ej kommit i min väg? Tomhet — tomhet.

"Nu ha vi båda minnet af en sommarnatt.

"Var det i alla fall vår skuld, att stämningen, sommarkvällens sagostämning, lärde oss kärlek, som ej ville veta af band eller gränser. Hvarföre blef icke för oss, såsom för de fleste, skogen med sitt månsken, stenkumlet och bäcken blott en teaterdekoration? Huru kom det sig, att vi läto förtrolla oss af dunkla snår, som andra blott skatta efter den svalka de skänka människor och matkorgar vid utfärder i gröngräset? Men allt detta talade till *oss* med underbara röster — "ekon från saga och sång". Och vi läto följderna konsekvent brusa fram öfver oss, då vi beslöto att icke vanhelga vårt enda, dyrbaraste minne genom ett fegt fördöljande. *Då* trodde jag, att jag skulle få dela skammen med honom, sedermera, då jag förstått, att den insats jag hade att gälda, var lifvet själft, och att medvetandet, att han tagit både mitt unga lif och min heder, skulle bli

mer än han förmådde bära — då jag förstått detta, har jag velat lätta hans börda genom att låta honom rädda min heder.

"Detta martyrskap skall göra honom stark gent emot föraktfulla medmänniskor. Det skall hjälpa honom att manligt härda ut till slutet — till ett slutligt återseende. Då —"

EFTER TJUGUFEM ÅR.

Efter tjugufem år.

Grosshandlar Knut Vaberg kunde se tillbaka på ett lif af arbete — krönt af pekuniär framgång — af trivialt hemlif, ej utan kufvade slitningar, ett regleradt utomhuslif af torr extravagans och dufven trikåerotik utan glädje — han kunde se tillbaka på ett själslif af en förkrossande mängd siffror, litet hetsig tullpolitik, en viss indifferentism vid de allmännare frågorna, en ensidig beundran för en eller annan storman, och så — för resten ingenting.

Nu trängtade han till ro ofvanpå det ansträngande kalkylerandet. Kassaskåpet var fylldt, men de kroppsliga och själsliga förmögenheterna bankruttnära anlitade. Minnet svek stundom. Hade han något att säga, måste han suffleras af den som ej hade tålamod att vänta tills han hunnit få rätt på de borttappade orden; han började erfara skräck vid att gå öfver öppna platser, och andra misstänkta symptom sade honom obevekligt, att ålderdom och skröplighet stodo för dörren.

I tung förstämning vid denna upptäckt slog han för alltid ihop hufvudboken och satte sig att spana efter hvarifrån rekreationen, ljusningen öfver lefnadsaftonen skulle tagas.

Då skymtade för hans hågkomst den halländska hembygden med sina glittrande äfjor* på de vida slätterna, med enrissnår invid de kådadoftande skogsåsarna — med hafvet som hvitskummande bröt sig mot den långgrunda stranden, därifrån vinden röt in öfver bygden, — röt in stark, ung berusande.

Han fattade sitt beslut. Äldste sonen fick öfvertaga de omfattande affärsförbindelserna, fastigheterna vid Munkbron och på Östermalm såldes och i stället inköptes ett gods i sydvestra Halland, och här skulle nu grosshandlarn med fru och de tvenne döttrarna bosätta sig.

Fru Vaberg blef förkrossad vid underrättelsen, så förkrossad, att hon först återhämtade sig, då hon satt på tåget, som förde henne mot det nya hemmet. Då först vaknade hon upp till fullt medvetande om det rysliga, som förestod henne, och gjorde sig bittra förebråelser öfver att ej ha insatt ett mer energiskt motstånd mot planens förverkligande. Men i nästa ögonblick sade hon sig, att det föga skulle ha gagnat. Beslutet hade meddelats henne först då allt var klart — alla deras tillhörigheter i Stockholm sålda och det nya stället inköpt och möbleradt. Ej utan öppen brytning hade hon kunnat motsatt sig de nya anordningarna — brytning, nu efter så många år, när den ej blef af då...! Hon bet i resfällen i ursinne och hysteri och gaf mannen på sätet midt emot en dyster blick.

Men denne hade låtit lulla sig till ro af vagnens mjuka gungning och hjulens entonigt söfvande rassel,

* Mergelgrafvar.

där de i nattmörkret gledo sin bana fram. Han hade med kärlig omsorg stufvat undan sina nattsäckar med fiskdon, jaktredskap och politiska broschyrer och memoarverk, därpå dragit en suck såsom en befriad och så ljufligen inslumrat.

Ah, denna sömn! Alltid hade han kunnat sofva — vid deras första små sammandrabbningar, då hon legat vaken och gråtit, så att hjärtat kunnat brista — efter barnsängarna, då hon legat där med febergläns ande vidöppna ögon, då hade milda snarkningar från soffan öfvertygat henne om att la bête hos honom varit starkare än ångesten — vid de stora slitningarna, då hon vankat omkring i nervös upphetsning och maktlös harm mot ödet, då hade han äfven då legat i sin bädd och — sofvit. Och sof gjorde han nu djupt och godt — alltmedan hon satt där vaken och med afsky målade för sig bilden af sitt blifvande landtliga lif — *hon*, storstadskvinnan och salongsdamen.

Härunder skredo nattens timmar fram, tills en blek gryning bakom vaggonens nedfällda gardiner förkunnade, att vårmorgonen bröt in. Med nervös hast ref fru Vaberg de skymmande förhängena i sär och letade i sin nattsäck bland alla nyheterna i förskönings medelsväg rätt på den lilla silfvernackspegeln.

Hu! så den genomvakade natten härjat henne. Med hvilka askgråa dagrar och rynkfyllda skuggor den vida rymdens solljus målade ansiktsfärgen! Sådan såg hon då ut numera, den forna skönheten! De skymmande husraderna hemma i Stockholm, fönstrens ljusdämpande draperier, kvällarnas varma ljus-

sken, den fina uppmärksamhet hvarför hon fortfarande var utsatt — allt hade låtit henne tro, att ännu hade hon tid på sig.

Med en känsla af ångest lät hon spegeln falla och släppte ned fönstret för att få luft.

Så kallt det kändes! Man märkte blott på rikedomen af blekt solljus, på hvitsipporna, som stodo och hjärtfröso i dälderna, på grässtråna, som glesa likt fjunen på en ynglings läpp stucko upp på den bruna vallen, där kälen skvalade sig fram ur jorden, på de isfria, glittrande äfjorna, att det var vår.

Fru Vaberg drog åter upp rutan, medan ett spetsigt småleende krusade hennes läppar. "Hur futtigt — hans beprisade landtidyll", mumlade hon och gaf den sofvande mannen en förkrossande blick. Men den förbyttes i matt förvåning vid den syn det uppåtvända, af sömnen slappa ansiktet företedde i det inströmmande morgonljuset. Så härjadt och gubblikt — hur han åldrats, han också! Så besynnerligt, att hon icke märkt detta förut. Dock, han och hon, de möttes numera ej i det intima hvardagslif, som drar undan den slöja, som sällskapslifvets omsorgsfullare toalett breder öfver årens härjningar. Och när de nödgats mötas och tala till hvarandra, hade de helst undvikande sett åt hvar sitt håll. Sista gången de blickat in i hvarandras ögon — ja, då hade hans uttryckt stränghet och förakt, medan hennes trotsigt hållit dem stången. Det där lilla äfventyret, som han gjort så mycket väsen af! Det var, strängt taget, det egentligaste hon hade att förebrå sig — det hade fullbordat den skiljsmässa, som *hans* försummande af *henne* påbörjat inom deras äkten-

skapliga lif. Och det hade dock varit något som hände dagligdags: hustrun och mannens vän — en importerad fransk sed! Hon hade menat så litet därmed — ett tidsfördrif, en nyck, ett medel att hålla känslan af den annalkande ålderdomen tillbaka, denna fruktade, förhatliga ålderdom.

Spegeln togs åter fram. Härunder vaknade mannen; hans sömndruckna ögon stirrade in i den lilla gnista, som vårsolen tände på spegelns försilfrade baksida — de blefvo i en hast vakna och satiriska, så åter sömndruckna, tills de snart föllo ihop i slummer igen. Tåget passerade utmed en blånande hafsbugt, som vräkte sina salta vågor med hvitfräsande skum upp öfver sanden — så rusade det in i skogsbygden igen, lokomotivets gälla hvissling skar genom morgonluften, farten saktades. Fru Vaberg stoppade ner spegeln, blickade ut och gaf till en ovillig suck vid det namn, hon läste på stationshuset.

"Vi äro framme nu", sade hon till den alltjämt sofvande mannen och i den buttra ton, som *hon* plägade sätta upp mot *hans* kyliga artighet.

Grosshandlarn for upp, gjorde en bråd toalett, trampade sin fru på fötterna, då han for ikring för att samla ihop bagaget, fick äckel och svindel vid det hastiga uppstigandet i den tidiga morgonstunden, men var för mycket världsman att visa en skymt af otålighet. — En stund därefter satt paret i det vid stationen mötande ekipaget, i den genant ovana situationen vid hvarandras sida under samma fäll. De makade sig så mycket som möjligt upp i hvar sitt hörn — han oupphörligt gäspande, hon huttrande af köld och nervositet.

Grosshandlarn frågade kusken, om fröknarna anländt, och fick frågan jakande besvarad — det var allt som yttrades under vägen. Han, kusken, hade föregående kväll hämtat de unga damerna vid stationen, där de kommo direkt från pensionen, som de nu lämnade för alltid, och nu satt mannen i livréet och gjorde den reflexionen, att föräldrarne voro lika dystra och allvarsamma som döttrarna varit glada och uppspelta.

Så var man då framme. När vagnen körde upp framför den hvita herrgårdsbyggningen stodo inspektoren och gårdsfolket vid trappan för att taga emot herrskapet. Men uppe i andra våningen slogs ett fönster upp med fart, och ut tittade ett förtjusande flickhufvud med omorgnade mörka ögon och ljust okammadt hår, just som vagnen rullade fram och höll efter en ståtlig sväng.

"Kerstin", ropade hon ifrigt inåt rummet, "vi ha i alla fall försofvit oss! De äro redan här."

Ännu ett, lika intagande flickhufvud kom ögonblickligen till synes. Det blef ett hälsande och viftande med armarna, så att spetsarna, som kantade det hvita nattlinnet, fladdrade och glänste som fjärilsvingar i morgonsolen.

"Slarfvor — vill ni stänga fönstret, hvasa! Ni förkyla lifvet ur er", ropade grosshandlarn, upplifvad och förtjust vid den vackra anblicken.

Fru Vaberg nickade förströdt uppåt fönstret och hastade in. Men på öfversta trappsteget stannade hon och slog ut med handen.

"Hu! hvilken förfärlig psalmlåt", utbrast hon klagande, då i detsamma orgeltoner och en sjun-

gande fruntimmersröst lät höra sig genom stillheten rundtom.

Inspektorens unga kämpagestalt bugade sig förläget.

"Det är min syster, som förrättar sin morgonandakt. Om det stör herrskapet, skall jag genast be henne upphöra", sade han och såg rodnande upp på den beslöjade damen med sina nordmannablå ögon.

Hon såg med en pröfvande messalinablick tillbaka på honom bakom sitt flor, och hon log behagligt.

"Åh för all del — kanske hörs det ej därinne."

Hon försvann. Grosshandlarn log förstucket och såg efter den bortgående unge mannen. "Om du varit rödhårig och fräknig, min gosse —" mumlade han, i det han gick att taga sina rum i besittning.

Förmiddagen tillbragtes med att hvila ut efter resans besvärligheter. Men de unga flickorna sprungo, halfsjungande och yra af glädje öfver att skoltvånget nu för alltid var slut, bort öfver slätten och försvunno i skogens dunkel. Framåt middagen kommo de stillsammare vandrande tillbaka med händerna fulla af sippor och vintergröna och långa snärjor af klippris och solrefvor. Festligt borde det vara denna första familjemiddag i det kära, nya hemmet, och därföre dukade de själfva bordet och pyntade det med sin blomsterskörd — röda af ifver och glad förväntan.

"Sådant skräp!" utbrast dock fru Vaberg, då hon trädde ut i matsalen och fick se anordningarna — grälsjuk, otålig och nervös, ty det hade icke heller lyckats henne att få sofva på förmiddagen.

"O, mamma, är det icke sött!" utbrast Kerstin med tårar af missräkning i ögonen.

"Det är den unga våren vi hämtat in till dig och pappa — vi trodde det skulle göra er ett nöje", inföll Märta blygt.

"Jag vill ha färg och doft! Finns här icke växthus? Detta är i alla fall intet annat än boskapsfoder."

Under förstämd tystnad satte man sig till bords. Med ansträngd liflighet började grosshandlarn sedan underhålla sig med de unga döttrarna, och härunder flög misstämningen sin kos hos Kerstin, som ägde en lycklig förmåga att ej se hvad som passerade utomkring henne, när det ej direkt angick henne själf.

"O, hvad detta är förtjusande mot pensionen", utbrast hon. "Så här *en famille* — om blott gossarne voro med!"

Grosshandlarn harskade sig och fru Vaberg mumlade något om "barnsligheter".

"Säg, pappa, du har väl tagit reda på om vi ha trefliga grannar? Åh, om ni ville fira vår hitkomst till orten med en stilig bjudning."

Grosshandlarn började med en viss fart upprepa några namn.

"Åh — militär", utbrast flickan i glad förvåning. "Och — hå kors! är det icke er silfverbröllopsdag snart? Då taga vi den till anledning!"

"Ja", inföll Märta ifrigt, "du, pappa, nämde en gång, att du och mamma gifte er på våren, just i löfsprickningen. Knut-Erik är snart tjugufyra år. O — ert silfverbröllop — är det icke snart, säg?"

Men de erhöllo intet svar. I plötslig förfäran sågo de båda makarne på hvarandra — genomblixtrade af ett minne. Så slocknade deras blickar, och med askbleka kinder sågo de åt hvar sitt håll. Grosshandlarn sköt tallriken ifrån sig som om han plötsligt mist all aptit, men efter ett fåfängt försök att bekämpa sin rörelse, sköt fru Vaberg sin stol från bordet, skyllde på att resan totalt medtagit hennes krafter och lämnade rummet.

Grosshandlarn, som ej ägde hjärta att se sina flickor bedröfvade redan första dagen, blef i en hast öfverdrifvet munter, befallde in champagne och föreslog den ena tokroliga skålen efter den andra. Till sist fyllde han sitt glas till brädden och tömde det till sista droppan, under tystnad, men med ett sammanflytande uttryck af sorg och hån i ögonen och med en så säregen min, att den skarpsynta Märta tankfullt utbrast:

"Nu drack du en betydelsefull skål, pappa. Vill du ej tala om dess anledning?"

Men han endast skakade tyst och förströdt på hufvudet, kastade servietten ifrån sig, reste sig upp och gick in till sig.

Flickorna sågo häpna på hvarandra. Middagen hade aflupit annorlunda än som de gladt sig åt.

"Vi få hålla ihop som hittills, Kerstin", sade Märta och slog ömt armen om den yngre systern. "Jag fruktar, vi få ingen annan trefnad, än den vi kunna bereda oss själfva."

Inne i sin eleganta boudoar satt fru Vaberg, ett rof för häftigt sinnesuppror. Allt tenderade i dag till att framkalla ovana känslostämningar och håg-

komster. Silfverbröllop! I dag — just i dag för tjugufem år sedan hade de sammanvigts, och detta hade de båda två kunnat glömma. Hur fatalt, att deras sistföddas ord nu skulle påminna dem härom — och just på själfva dagen. Så litet som hon numera gick tillbaka i minnet och så slagen som hon en tid bortåt varit af den förändring som förestod, hade hon förbisett årtal och dato, men han — att också han glömt detta! Han hade ju varit upptagen af de mångahanda bestyren för afflyttningen, men det var ändå ej förklaring nog. Hon — deras äktenskap var numera ingenting för honom.

Och dock — hvilken här af älskogsminnen, som tågade fram och ställde upp sig för att martera och förödmjuka henne. Som skamliga piskrapp kändes hågkomsten af deras forna kyssar och famntag. Men att hon också skulle taga det sålunda — det var ju så vanligt — hetta och köld aflöste ju hvarandra i ständig följd inom lifvet och i naturen. Ja, ja — men här hade kölden blifvit förherskande, en öde arktisk region, i hvilken hon måste förfrysa och omkomma. Hu! det var stillheten rundtom — de ödsliga landtliga vidderna som förde henne på dessa tankar. Intet afbrott förestod — möjligen ett gammaldags sällskapslif, där hon som balmamma hade att föra ut de unga döttrarna. Så ensamma stunder på ensamma stunder med obehagliga minnen och intet hopp. Ej en handling — ej ord, ej tankar hade i det föregående afsatts för att gifva ränta, den ödsliga tid som förestod henne.

Ett medel — ett medel måste finnas att göra det annorlunda. Döttrarna, dessa små lärda oskulder,

blefvo för tålamodspröfvande, och dessutom fruktade hon deras ungdoms rivalskap; men sönerne — ja, hon skulle tycka om att som en borgerlig mère noble åtnjuta deras förtroende och ridderliga uppmärksamhet Och mannen — hon for ihop. Denne man, åldrad såsom hon själf, men med en rikare fond inom sig att taga utaf för de återstående dagarna. *Honom* behöfde hon framför allt att dela deras ålders tidsfördrif med — bekymren, emotseendet af det annalkande slutet.

Ah, hon hade gått vilse, men ännu var det ej för sent att hitta hem igen.

Solen dalade mot nedgång, böljslagen mot stranden hade tystnat, men i stället lät trasten bortifrån granskogen höra sina inställsamma locktoner, gifvande åt den ljusa, vemodsfyllda våraftonen sin gripande nordiska stämning.

Grosshandlarn satt ensam inne hos sig vid den just inburna, behagliga lilla toddybrickan. Fönstret stod öppet, och de sneda solstrålarna belyste ett vackert rum med tunga ekmöbler, jakt- och fiskdon på väggarna samt en blygsam liten boksamling, vittnande om ägarens ensidiga smak. Den ensamme mannen hade just därur valt ut Moltkes "Kriget 70—71", för att härmed fördrifva kvällstimmarna; men han förmådde ej fängsla sin uppmärksamhet därvid, lika litet som vid cigarren, som tänd fick ligga och ryka af sig i askbägarn bredvid den uppslagna boken på bordet. Stirrande bort öfver detta, bjöd han till att hålla ett obehagligt minne på afstånd, och

liksom han velat öfverrösta detsamma, hvisslade han ihärdigt, men falskt, den underliga, rytmiskt klagande melodi, hvarpå inspektorens syster på morgonen sjungit sin psalm.

Då öppnades dörren, och hans fru trädde in. Hvisslingen förstummades tvärt, men i sin förvåning glömde mannen att räta ut de tillspetsade läpparna. Men hon var ej i sinnesstämning att uppfatta det komiska häri. Hon sjönk ned i en af de tunga Luthersstolar, som han mekaniskt sköt fram till henne, och sade stammande:

"Jag — jag ville fråga dig, om du minns hvilken dag detta är?"

Han smuttade hastigt och nervöst ur toddyglaset; men så bröt hånet tvärt igenom den förlägenhet han kämpade att bli herre öfver.

"Ja — ja", sade han, "flickungens ord påminte mig därom. Jag drack vår skål, innan jag lämnade bordet."

"Och de — hvad sade de, om att vi ej underrättat dem förut — ej tillställt någon festlighet."

"Nå, jag gjorde det i all tysthet för mig själf. Skulle de upprepa sin fråga, finnes väl alltid någon undanflykt."

"Hvarföre inte säga dem, att det är i dag, men att vi glömt det för hitflyttningens många bestyr, och att vi nu ämna fira den betydelsefulla dagen längre fram."

"Du skulle vilja detta."

"Ja, jag skulle tycka om att uppträda som silfverbrud, med silfverax och allt det där som nu

brukas. Ett par åldriga makar — i kretsen af barn och blomma."

"Håna åtminstone ej!"

"Jag gör det icke heller — jag får blott ej tag i de rätta uttrycken. Jag menar allvar. Här... känner man oss ej — det hela skulle se fullt korrekt och respektabelt ut."

"Och du — du skulle vilja vara silfverbrud."

"Ja, jag är trött på den lönlösa kampen mot åren. Jag sträcker vapen — jag vill öfvergå till de husliga dygderna. Ah, låt oss glömma det framfarna och börja ett nytt lif, såsom makar delande ljuft och ledt."

Han stirrade på henne, gripen af en aning om ett stundande ondt. Hvad var nu detta för nyck? Var det hennes mening att på nytt ingripa i hans lif? Nej — nej, det ville han icke; han hade gjort upp sitt program, och det ville han hålla fast vid. Lektyr, jakt och fiske, korrespondens med sönerne, rid- och spatserturer med de unga döttrarna — ett parti bräde då och då med någon granne eller den ensamma toddyn och boken om kvällarna, och så den röda tråden genom det hela: uppsikten öfver jordbruket. Att kasta in ett nytt element bland detta var han ej beredd för.

"Hur menar du?" sporde han föga uppmuntrande.

"Att en vacker eftersommar ännu kunde gifvas för oss båda. Låtom oss försonas!"

Han for ihop och vände sig tyst bort.

"Det kan ej fortgå på detta sätt"; utbrast hon då. "Vi äro ju dock man och hustru, ehuru vårt lif så länge löpt i skilda fåror. Jag uthärdar det

icke längre — icke här i denna förfärliga ensamhet på landet."

"Men om vi blifvit kvar i staden — med dess förströelser?"

"Jag vet knappt — jag är led åt mitt forna lif", sade hon tungsint. "Ack, jag vill ha det annorlunda nu — *hvarför* skulle min plan ej kunna realiseras?"

"Ja, hvarför?" inföll han skarpt.

Hon besinnade sig ett ögonblick.

"Nå, mitt var icke felet ensamt", sade hon omsider fogligt. "Du sträfvade uppåt, och dina affärer togo dig så mycket i anspråk. Affärer — aldrig annat än affärer. Du var förströdd och otålig i hemmet — du var nybörjare och brann af ärelystnad att komma dig upp, att bli ansedd för ett finansielt snille. Ständigt fick jag vara ensam med de husliga små motgångarna — barnsjukdomarna och mina egna krämpor. Du fick ej störas därmed — du hvälfde viktigare planer i ditt hufvud. Nåväl, du kom dig upp, men hvad tillsatte du härvid! — Att vi dock en gång älskat hvarandra! Knut, minns du vårt första lilla anspråkslösa bo, som vi med sådan glädje och stolthet redde åt oss på Karduansmakargatan?"

Han satt stum, djupt oberedd på att hon kunde vilja nämna detta.

"Låtom oss medgifva, att det där första året är det bästa — det vackraste vi upplefvat. Det finnes rent guld däri, och ännu kunde vi få det att glimra och klinga, om vi försökte."

"Huru menar du?" frågade han, åter i skygg vånda.

"Jag kan ej lefva så ensam. Nu, när ditt affärslif ej längre står emellan oss — kom tillbaka till mig", bad hon under strömmande tårar.

Men de vattnade frusen jord, som ej längre lät sig upptinas. Han reste det nedböjda hufvudet och såg henne bistert in i ögonen.

"Du vill ha mig till tidsfördrif, nu när intet annat står till att få."

"Du missförstår mig med flit."

"Åhnej, jag förstår godt. Du har talat vackra ord — men det är ogörligt — ogörligt, hör du. Brytningen med gamla vanor har skrämt dig att tro på en fantasibild. Blif blott litet van vid ditt nya lif — gör en badresa, och du skall se allting i ett annat ljus. Besinna min ruin — min kala hjässa — mina inbitna vanor — asch! du skulle snart ledsna på nycken."

Han hade talat sig säker, men höll nu upp ett ögonblick, därpå tillade han melankoliskt:

"Nej, vi två kunna icke numera blifva ett, såsom du tycks mena. Det förflutna träder emellan."

"Du är hämdlysten! Du har släpat mig hit, för att få se mig duka under för en tillvaro, som jag ej är vuxen."

"Då tanken att utbyta stadslifvet mot landet allra först uppstod hos mig, omhuldade jag den af personligt tycke. Sedermera —"

"Säg ut!"

"Nåväl, flickorna måste ju en gång hem, och

jag ville förskona dem från att se sin mor i löjlig dager — därföre "släpade" jag dig med hit."

"Du hatar mig, och därföre är du nu så grymt hänsynslös."

Han vände sig tyst bort. Nej, hatade henne gjorde han inte. Han var blott tämligen led åt henne och hade alls ingen lust att numera ha något gemensamt med henne. Efter alla dessa år af ensamhet och frihet tilltalade det honom icke alls att påtaga den boja och de förpliktelser äfven ett lyckligt äktenskap pålägger. Han ville vara i fred med sitt vackra program.

"Tänk på att du också har en skuld till mig att gälda", sade hon hårdt. "De tider då du lämnat mig ensam, då du försmådde kärlekslyckan — ett godt hemlif — för din vinnings- och ärelystnad. Det utpekade för mig den väg, jag hade att gå för att skaffa mig ersättning — revanche, om du så vill."

"Det var ett missgrepp", sade han sorgset. "Jag älskade dig så högt och ville se dig omgifven af lyx, ännu medan du var ung och skön. Och så kände jag mig så underlägsen dig och ville tvinga dig att se upp till mig på detta — det enda område, där jag stod öfver dig. Jag grep fel — — jag har fått böta härför som om jag begått ett brott."

"Ja — jag tappade bort mig i det vimmel, hvari jag med rikedomen indrogs. Men nu längtar jag hem igen — hem till make och barn."

Han teg och trummade bordskifvan i pinsamt sinnesuppror.

"Säg då något! Säg, att du vill mottaga den vilsegångna — taga henne till ett förlåtande hjärta."

"Min förlåtelse gifver jag gärna, men allt annat är omöjligt."

Men då han såg, hur gripen hon vardt af det energiska svaret, tillade han mildare:

"Låtom oss åtminstone se tiden an. Det kan inte gå så hastigt som du tycks tro att glömma och så vända upp och ned på ett invant förhållande."

"Undanflykter! Godt, men innan jag går med det besked du gifvit mig, vill jag påminna dig om ännu en skuld, hvari du står till mig: din otrohet."

"Talar *du* om otrohet! Hugo... har du glömt *honom?*"

"En fantasi — ej den grofva brottslighet, du gjort dig saker till", föll hon in.

"Endast din fruktan för världens dom har räddat *dig*. Hade du haft mannens friare tyglar, min vän — —"

Hon svarade intet. Hon var ej beredd på hans slagfärdighet. Att den var en produkt af ensamma stunders grubbel öfver deras inbördes konto till hvarandra, visste hon ju inte. Men hennes skarpsynthet skönjde godt den olust, som uppbar hans afböjande, och bittert kände hon sin vanmakt — sin brist på det ungdomliga behag, som bättre än all bevisföring öfvertygar mannen. Med hans raffinerade, förskämda vanor att köpa sig till den bästa gunst, som fanns att få i marknaden... Ah! hon hade i sin likgiltighet lämnat honom alltför fria tyglar — det var icke möjligt längre för henne att återvinna honom! Hon var för honom endast en främmande, åldrad kvinna, som ville tränga sig in i hans lif — störande ingripa i hans kära hvardagstrefnad, och

detta motsatte han sig energiskt. Han hade icke vants att i henne se "gamla mamma", som han småningom smält så ihop med, att endast ett smärtsamt hugg af liemannen kunde skilja dem åt.

Hemmets härd med sin frid och stilla glädje, som hon med sitt köns pånyttvaknade instinkter åtrådde, fanns icke till för honom utanför hans egna rum. För barnens skull och för bibehållandet af ett anständigt yttre sken fann han sig i att vistas under samma tak med henne — det var allt. Hon hade fått besked — hon borde gå nu, men likväl dröjde hon, fasande för sin boudoars tomma ödslighet.

"Kvitt —" sade han då och slog afgörande ut med handen.

Nu reste hon sig upp.

"Din egoism skilde oss åt ifrån början — *nu* sätter den kronan på verket."

Med dessa ord och högburet hufvud skred hon ut ur rummet. Men ute i korridoren måste hon stanna och luta sig mot väggen, utmattad af kropps- och själsansträngning. Allt var förloradt — öde och glädjelös låg ålderdomen framför henne.

Dörren till de unga flickornas rum stod öppen och släppte ut ljudet från deras ungdomliga röster. Föräldrarne tyckte icke om att de bragte in den unga våren till dem — nåväl, då fingo de själfva hålla till godo med honom och taga emot den lilla frusna stackarn på ömmaste vis. Där stod Märta på en stege och lindade spröda solrefvar kring mormoderns porträtt på väggen — den rara gamla gumman, hos hvilken de de senaste åren regelbundet till-

bragt ferierna — och borta vid bordet var Kerstins blonda hufvud lutadt öfver de vaser och fantastiska skålar, dem hennes hvita fingrar fyllde med gullvifvor och violer från trädgården. Vidöppna fönster lät doften från skog och mossar strömma in, och de tillbakafästade gardinerna gjorde, att den sjunkande solskifvan obehindrad fick kasta ifrån sig sin strålande rikedom af guld och reflexer ditin.

Men ute i korridoren var det skumt — endast ett svagt ljus inträngde genom en glugg mot den mörknande östra synranden.

"Solljus, blommor och glädje för dem — mörker och ödslighet för mig", mumlade den ensamma kvinnan hysteriskt. "Se upp — om detta står i mänsklig förmåga — att min lott ej blir eder!"

Hon ämnade gå vidare, men stannade åter såsom fastnaglad. Ah, hvilken ljusflod, som i ett nu upplyste hennes inre vid det dystra, manande orgelspel, åtföljdt af psalmsång, som skar genom luften, blandande sig med de båda ungas glädtiga samspråk.

"Asch, nu börjar hon därnere igen", utbrast Kerstin misslynt.

"Ja, nog kunde den hygglige inspektoren ha haft en något trefligare syster" — inföll Märta uppifrån sin stege.

"Jungfrurna säga, att hennes gudlighet blott är koketteri. Hon är ful som en olycka, men hennes svärmeri och omvändelsenit lär förskaffa henne många eröfringar."

"Åh, visst är det väl öfvertygelse —".

"Asch, visst inte. Hvarföre skulle hon då, tror du, lägga mest an på unga karlar? Jag låter inte

lura mig — jag vet redan hvad fröken går för. Hon lär ställa till en faslig otrefnad för brodern, hvars hushåll hon låtsas sköta — jämt sammankomster och spring på bönemöten."

"Hur sorgligt! Jag fruktar, vår undersköna värld är lika rik på disharmonier som falskhet."

Nu dröjde fru Vaberg icke längre. Vid dotterns sista impulsiva utrop mumlade hon bittert: "Ja, och falskheten kan stundom bli en följd af disharmonien." Därpå hastade hon in till sig.

Rastlöst började hon vandra upp och ned, fullföljande de tankar, dem orgelspelet och sången uppväckt hos henne. Så till granskning framför trymån! Men nu hade solen sjunkit, och det röda ljus den efterlämnat på himlen var icke tillförlitligt. Ljus och lampor tändas med nervös hast, gardinerna ner — så fram till trymån igen.

En lätt spetsduk kastades öfver det grånande håret, drogs fram i pannan — det förhöjde den onaturliga glansen i blicken — sveptes lätt under hakan — det gaf kinden en mjukare rundning. Figuren var ännu så bra — ståtlig, mjuk och fyllig och dramatisk, som en framstående roll inom sällskapslifvet lärt henne att använda den — och så de stora, mörka ögonen, väl ej strålande af ungdom, men flammande af fanatisk glöd — ja, så blefve det bra.

Hvilken vedergällning det skulle bli! Hon skulle tala till honom på ett tungomål, som skulle komma orden att förstummas på hans läppar och jaga sömnen från hans läger. Bibelns fraseologi — till sina verkningar så lika ljungelden: förhärjande, antändande, renande — skulle bränna från hennes läppar.

Och med detta fruktansvärdt allvarliga gudaktighetens talflöde skulle hon tysta alla motsägelser och ställa sig själf oantastad och oupphinnelig på en piedestal — högt öfver dem alla. Hennes öfverlägsenhet skulle drabba hans med ett dödshugg. Pianot måste utbytas mot orgel, témöten hållas och skaran af tillgifna, sjungande anhängare utestänga *hans* vänner, och han skulle intet kunna göra därvid, ty — hon vandrade ju rättfärdighetens vägar.

Ja, religionen återstod henne. Ännu var det blott en spekulation, men detta uteslöt ej att öfvertygelsen kunde gripa henne. Sjunka i religionens armar — glömma allting annat — slumra ifrån det jordiska — drömma om himmelsk sällhet. En hysterisk skakning öfverföll henne.

"Ja, Herre — jag kommer", ropade hon extasiskt och störtade ut — mot det håll därifrån den passionerade psalmsjungande kvinnorösten i kvällstystnaden spann ihop sig med trastarnas älskogskutter.

Nu hördes orden:

"Bida blott — gladt framåt!
Snart för evigt stillas all din gråt.
Några steg ännu, och så
Trötttad fot med lust skall stå
På de ljusa, sälla Zions höjder."

I alla boklådor har utkommit:

Tvillingsystrarna.

Berättelse för unga flickor af Ellen Idström. Pris inb. 2 kr. 50 öre.

Mörkt och Ljust.

Minnen och anteckningar
af **Birger Schöldström.**

Med förf:s porträtt. Pris 2 kr. 50 öre.

Innehåll: På jagt med Sophie Hagman. En episod ur en diplomats lif. Ak- trak- och direktörer. Blodsdådet vid Öfre Badstugatan. Hvad statsrådinnan berättade: Den försvunne ynglingen. Branden i Vexiö. Den gamla tanten. Öfverenskommelsen. En händelse i Sibbo socken. Barnamörderskan. De båda drunknade. En bön om förlåtelse. Vid major M:s dödsbädd. Den siste på Skansen. Lars Hierta och Sohlbergskan. En varsel till Törnros-skalden. När svensken sist sköt på ryssen. Förakta mej! Förakta mej! Bland blod och brand. "De dansande Muserna". Buktalaren Andersson. Sjöröfvaren Flatås. En sotares hyllning. En festmiddag på Göteborgs börs — i inbillningen. På gardistkrogen. Något om märkliga hufvudskallar. Ett litet svensk qvinnogalleri: Sophia Elisabeth Brenner. Madam Nyman. Fru Augusti. Charlotte Seuerling. Wilhelmina Gravallius. Mathilda Langlet. Louise Flodin. Hedvig Charlotta Winterhjelm.

Brokiga Bilder.

Minnen och anteckningar
af **Birger Schöldström.**

265 sid. Pris 2 kr. 50 öre.

Innehåll: Magnat och frihetskämpe. — Lundström. — En svensk don Juan. — Bellmans syskon. — En enlevering och hvad som följde på den historien. — Ett hundmål. — Sagohjelte = vinhandlare. — Assessor Dubbe. — Thalias barndomslekar på Djurgården. — Hvem var Lolotte? — Ett litet minnesblad. — Ett klöfverblad på den befängda litteraturens fält. — Fem fosterlandsvänner: Claës Grill; Fr. B. v. Schwerin; August Blanche; Theodor Sandström; J. A. Gripenstedt.

"Hvar man läser Birger Schöldströms namn på titelbladet till en bok, kan man vara viss om, att innehållet är värderikt. De "minnen och anteckningar", hvaröfver denne flitige samlare förfogar, äro helt enkelt storartade och i kulturhistoriskt afseende af en stor betydelse, att förlusten af dem skulle vara oersättlig. Utom öfver ett temligen allenastående, värdefullt material, förfogar förf:n öfver en berättaretalang, som icke påträffas alla dagar, och härigenom blifva hans böcker städse en eftersökt, instruktiv och roande lektyr."

En ny tid är nära!

Profetiorna om de yttersta tiderna eller bibliska och astronomiska bevis rörande den stora domen inför "den gamle af dagar", slutet på "hedningarnes och judarnes tider", de rättfärdigas uppståndelse, återställelsen af Juda rike, Jesu Kristi återkomst och det tusenåriga riket, på vetenskaplig grund uppställda och utgifna

af **J. B. Dimbleby.**

Förste kronolog vid Brittiska Kronologiska och Astronomiska Samfundet i London. Prisbelönt förste astronom för beräkning af förmörkelser och passager öfver solskifvan. Utgifvare af "All past Time" m. m.

Pris 65 öre.

Det tusenåriga riket

och

Begynnelsen af en ny tid

af prof. **C. A. Totten.** 2:a uppl. Pris 1 kr.

Innehåll: Tidsåldern närmar sig sitt slut. — En häpnadsväckande profetia. — Det tusenåriga riket, hvarför jag tror, och huru jag vet, att det kommer. — När det kommer, den kommande krisen, m. m.

Femtio år i Romerska kyrkan.

En återblick på mitt lif

af **Charles Chiniquy.**

Andra upplagan, tillökad med senaste underrättelser om författaren, är under utgifning i 14 häften till 25 öre. Med förf:s porträtt.

Komplett i ett band: 4 kronor.

Profetiorna om

Babylon och Vilddjuret

i Uppenbarelseboken.

Syndens människa, Antikrist, det mystiska talet 666, domen öfver det stora vilddjuret och skökan samt tiderna för dess fullbordan, förklarade enligt historiens och Skriftens utsagor af d:r. **H. Grattan Guinness.** Präst i engelska statskyrkan, Föreståndare för missionsläroverket i Harley house, London, m. m.

Pris 1 krona.

Jakobs hufvudgärd

eller

Kröningsstolen i Westminster Abbey

af **M. G. A. Rogers.** Pris 80 öre.

Hvem är arfvingen?

Några ord om de ändlösa straffen, af **W. C. C—én.** Pris 40 öre.

6000190998
Göteborgs universitetsbibliotek